ADA CSISZÁR

OMAĜE AL KÁLMÁN KALOCSAY

EL ABAÚJSZÁNTÓ ĜIS LA ESPERANTA PARNASO

TRADUKINTO DE LA INTERNACIA LINGVO

Tria volumo

Budapest 2000

Ada CSISZÁR

OMAĜE AL KÁLMÁN KALOCSAY
EL ABAÚJSZÁNTÓ ĜIS LA ESPERANTA PARNASO
PRI LIA VIVO KAJ PLENA VERKARO

TRADUKINTO DE LA INTERNACIA LINGVO

Tria volumo

Budapest 2000

Ĉiuj rajtoj rezervitaj. Budapest, 2000. Ada Csiszár.

Respondeca eldonanto: Ada Csiszár.
KAL-ĈI Dokumentaro. Budapest 2000.

Kálmán Kalocsay

(1891-1976)

ANTAŬPAROLO
Al la unua volumo

Tiu ĉi libro celas – krom la omaĝo al d-ro Kálmán Kalocsay – ke la riĉa spirita heredaĵo de nia klasikulo fariĝu komuna trezoro de la esperantistaro.

La libro enhavas plurcent indikojn de la giganta verkaro de Kalocsay. Liaj artikoloj estas listigitaj laŭ temoj, poemoj kaj tradukoj laŭ titoloj. La kunmeton riĉigas mozaikoj el la movado, kiuj pli malpli apartenas jam al la historio de Esperanto. Apud la centra figuro de Kalocsay, en la fono aperas – eĉ se kelkfoje ombre – pluaj rolantoj: parencoj, kolegoj, eminentaj kaj malpli konataj esperantistoj vivantaj en la epoko de Kalocsay.

Klasifiki tiun verkon – laŭ literatura genro – ne estus konvena, ĉar ĝi enhavas materialojn plej diversajn: bio-bibliografiajn indikojn, erojn el la verkoj de Kalocsay, eseojn, rememorojn, intervjuojn, anekdotojn, leterfragmentojn, fotojn, poemojn, citaĵojn, ktp.

La aspekton kaj la personecon de Kalocsay bone prezentas pli ol ducent fotoj kaj rememoroj de samtempuloj, kiuj havis bonŝancon renkontiĝi, kunlabori kaj esceptokaze amikiĝi kun tiu geniulo. La personeco kaj la agado de Kalocsay estis tiel multflanka, ke mi dediĉis al ĉiu "faceto" apartan ĉapitron, ene subĉapitron eĉ subsekcion. Tiu ĉi aranĝo faciligas orientiĝon al personoj, kiuj deziras ĝin studi. La temojn ĝenerale kompletigas bibliografio. Ekzemple ĉe libro-konigo estas listigitaj recenzoj kaj en subsekcio referencoj al la verko.

Laŭteme estas listigitaj verkoj de Kalocsay, kiuj aperis en revuoj disŝutite. Sen registro multaj el ili dronus en la maron de literoj, aliaj restus por ĉiam perdiĝintaj, ĉar ili kaŝiĝas sub *nekonataj plumnomoj, litersignoj eĉ anonime.* La libro fermas ankaŭ tiun breĉon. Kaj kio estas same grava: laŭ tiuj listoj oni povas facile redakti pluajn Kalocsay-librojn.

Ĉe la redaktado mi klopodis kiel eble plej registri ĉiujn publikaĵojn PRI Kalocsay, tamen jam en la komenco mi devis rezigni pri la senmanka listigo. En la gazetoj certe kuŝas artikoloj, kiuj venis nek al miaj manoj, nek al tiuj de Kalocsay.

Mi ne hezitis – el raraj, malaperintaj revuoj – kelkfoje represigi fragmentojn el artikoloj de eminentaj aŭtoroj, se tiuj bonvenis al iu temo. Ankaŭ tiuj pecoj multe helpos interesiĝantojn iom pli funde studi ian laboron aŭ ideon de Kalocsay.

La aplikata dekuma sistemo de kvar subdividoj estas simpla kaj klara:

la unua cifero indikas ĉapitron (ekzemple 5 Ĉapitro 5);
la dua cifero montras subĉapitron (5.12);
la tria cifero rilatas al sekcio de ĉapitro (5.12.1);
la kvara cifero indikas subsekcion (5.12.1.0).

Tiu ĉi sistemo ebligas precizajn referencojn de unu parto al la alia. Tio estas des pli grava, ĉar pluraj aferoj estas traktitaj aŭ menciitaj en diversaj lokoj en ie pli detale ol en aliaj.Tiel oni facile trovos ĉion rilaton al la temo, kaj oni povas kompletigi iun ajn informon. En la subsekcioj (referencoj) estas listigitaj verkoj, kiuj mallonge aŭ pretere okupiĝantaj pri la koncerna temo, entenas tamen rimarkindan penson, opinion.

Dum la laboro mi klopodis trarigardi la itineron *El Abaújszántó ĝis la Esperanta Parnaso.* Eminentaj verkistoj, amikoj kaj respektantoj de Kalocsay helpis min en tio.

Mi esperas, ke la legantoj akceptos tiun ĉi libron tiel ame, kiel ĝin kolektis, verkis kaj redaktis la kontribuantoj.

Budapest, 1998

Ada CSISZÁR

ANTAŬPAROLO
Al la dua volumo

Akompano de longa vivovojo de Kálmán Kalocsay kaj la listigo de lia giganta verkaro estas tiel grandampleksa, ke ĉe la finredaktado de OMAĜE... ŝajnis oportune aperigi la materialon po partoj. Tion ebligas ĝia laŭtema aranĝo, ĉar ĉiu tereno de la multflanka agado de Kalocsay konvenas kiel memstara libro.

Antaŭ unu jaro aperis la unua volumo en la vico, kiu ekde la deveno ĝis la lasta vivojaro -- helpe de 65 fotografaĵoj -- prezentas la homon Kalocsay, pri kiu -- escepte lian Esperanto-agadon -- oni scias malmulton.

La nuna volumo estas dediĉita al la originala Esperanto-poeto. La strukturo de tiu ĉi libro estas tute sama kiel tiu de la unua. Por gardi kontinuecon de la volumoj, la piednotoj estas numeritaj sinsekve sen interrompo.

Pri la enhavo de la unua kaj la sekvaj volumoj oni legas informojn sur la paĝoj 85-92. Pensante pri novaj esperantistoj sur la paĝo 98 troviĝas skizaj indikoj pri la verkoj de Kalocsay menciitaj ĉi-libre.

Mi ŝuldas koran dankon al la helpemaj kontribuantoj de tiu ĉi libro. Nome: al William Auld kaj Mauro Nervi, kiuj permesis represigi siajn poemojn, al Marjorie Boulton, Dáng Dính Dám, Shi Chengtai pro la transplantoj de Kalocsay-poemoj, al Osmo Buller, Reinhard Haupenthal kaj Géza Kurucz pro la grava helpo ĉe la nacilingven tradukitaj poemoj, kaj László Szilvási, kiu en la kompostado estis mia ĉefa helpanto.

Budapest, 1999

Ada CSISZÁR

ANTAŬPAROLO
Al la tria volumo

Ĉi tiu kunmeto estas la 3-a parto de la grandampleksa verko: OMAĜE al KÁLMÁN KALOCSAY. Laŭ aranĝo de la materialo ĉiu parto taŭgas kiel memstara libro.

Kiel eble plej kompletan biografion de Kalocsay entenas la 1-a volumo aperinta en 1998.

La 2-a volumo – aperigita en 1999 – estas dediĉita al la *Poeto de la Internacia Lingvo.* Konigo de liaj ok poemvolumoj, respektive 360 poemtitoloj reprezentas la originalan Esperanto-poeton.

Kiel la subtitolo indikas en la nuna volumo prezentiĝas la poemtradukinto Kalocsay. Li taksis la tradukon, precipe la poemtradukon kiel sian ĉefan taskon kaj senhalte kultivis tiun literaturan branĉon. La sukcese trasplantitaj verkoj: la INFERO de Dante, la TRAGEDIO de Madách, la ŝekspiraj-verkoj kaj la ĉi-libre listigitaj 1443 poemtitoloj parolas per si mem.

Budapest, 2000

Ada CSISZÁR

ĈAPITRO 8

LA TRADUKINTO

8.1 ENKONDUKO

La pli grandan parton de la Kalocsay verkaro okupas liaj tradukoj. Lia modelo estis Grabowski por la poezio kaj Kabe por la prozo. La poemaro EL PARNASO DE POPOLOJ multe spronis lian tradukemon. – *Kia kuraĝiga legaĵo estis por mi la SINJORO TADEO* – remoris Kalocsay. – *La traduko de Grabowski efikis kvazaŭ originalaĵo aŭ bona hungara traduko. Kelkaj partoj (ekzemple la ĉasado, la koncerto de Jankiel) tute ravis min, kaj kaptis mian atenton la arta aŭdaco kiel la tradukinto fleksis, evoluigis, riĉigis Esperanton.*

Kalocsay sekvis la ekzemplon de Grabowski. Li tradukis el 30 lingvoj. Kompreneble li ne parolis 30 lingvojn, sed komprenis ĉiujn latinidajn lingvojn kaj helpe de laŭvortaj prozaj tradukoj kun la preciza indiko de la formo kapablis transplanti poemojn.

Li klopodis kiel eble plej fidele sekvi la originalon, redoni la formon, ritmon. La studoj de Kalocsay pri la Esperanta prozodio kaj rimtekniko fariĝis "vojmontrilo" por Esperantaj poetoj. Prave diris G. Waringhien, ke *la supereco de Kalocsay-tradukoj estas, ke oni ĉiam rekonas la voĉon de la originalo, eĉ kiam tio ŝajnas neeble.*

Kalocsay estis konscienca tradukisto kaj severa kritikisto ankaŭ pri propraj verkoj. Li konstante cizelis siajn tradukojn, kelkajn pecojn eĉ ne unufoje tute tralaboris.

Kalocsay per altnivelaj tradukoj diskonigis la hungaran literaturon, precipe la poezion. En 1922 aperis lia kajero KANTANTA KAMPARO, kiu enhavas 101 popolkantojn. Tiun libreton baldaŭ sekvis novaj, pli pretendemaj transplantoj: JOHANO LA BRAVA de S. Petőfi; LA TRAGEDIO DE L' HOMO de I. Madách; HUNGARA ANTOLOGIO; elektitaj poemoj de S. Petőfi: LIBERO kaj AMO. Eĉ se ne paroli pri poemtradukoj aperintaj en diversaj revuoj.

Pro la multjardeka traduka laboro, la *Hungara Pen-Klubo* en 1970 distingis lin per honor-medalo, kaj en 1971 li ricevis altan ŝtatan distingon: *Ora grado de Ordeno de l' Laboro.*

Li estis elstara interpretisto ankaŭ de la tutmonda poezio: ETERNA BUKEDO (1931); Goethe: ROMAJ ELEGIOJ kaj LA TAGLIBRO (1932); la INFERO de Dante (1933); Baudelaire: LA FLOROJ DE L' MALBONO (kune kun G. Waringhien kaj kun aliaj 1957); KANTOJ kaj ROMANCOJ de Heine (kun G. Waringhien 1969); la ŝekspiraj-verkoj: REĜO LEAR (1966); SOMERMEZNOKTA SONĜO (1967); LA TEMPESTO (1970), eĉ se ne paroli pri la impona volumo: TUTMONDA SONORO (1981).

Kalocsay taksis la tradukon, precipe la poemtradukon kiel sian ĉefan taskon. Jen liaj sonbendigitaj vortoj:

"Sur la Hungara Verda Parnaso – ĉar sur tiu monto ekzistas bosko speciale hungara – la rolo dividiĝis iele-tiele, ke Baghy estis originala verkisto kaj mi estis tradukisto. Mi volonte prenis tiun taskon kaj klopodis laŭ miaj ebloj ĝin plenumi. Neniam sentis mi tiun laboron malpli valora. Ni rememoru pri niaj tri grandaj klasikuloj: Zamenhof, Grabowski kaj Kabe. Kabe estis precipe aŭ ekskluzive tradukisto kaj li eldiris – kiel tezon –, ke la lingvo pli profitas per traduko ol per la libera literatura verkado. La originala verkisto ĉiam povas iel eltiri sin, li simple ne uzas malfacilajn esprimojn, aŭ simple donas aliajn anstataŭ ili. Alivorte: la lingvon evoluigas, riĉigas la tradukoj."

Iu foje demandis lin:

– Ĉu havas ian sencon traduki en Esperanton tiujn ĉefverkojn, kiuj estas jam tradukitaj en ĉiun lingvon?

– *La respondo parte estas en la demando* – diris Kalocsay.

– *Se tiuj verkoj estas tradukitaj en ĉiun lingvon, ili devas esti tradukitaj ankaŭ en Esperanto. Aŭ, ĉu Esperanto ne estas lingvo?*

Kalocsay opiniis, ke ankaŭ al la neesperantista mondo la tradukoj de mondliteraturaj verkoj povas efike pruvi la kapablecon de la Internacia Lingvo. Tiun kaj ankaŭ la neĉiutagan talenton de Kalocsay brile pruvas liaj tradukoj.

Jes ja, Kalocsay estis ankaŭ mem poeto.

Kalocsay el siaj Esperanto-poemoj kaj el la poemoj de Mallarmé, Verlaine kaj Musset transplantis kelkajn al la hungara, prezentante ilin en klub-kunvenoj. El ili du, nome: *Ezopa fablo* kaj *En miaj koroj ploras* de Verlaine aperis en la volumo IN MEMORIAM (1994).

8.1.1 La traduko al Esperanto

(I. Mátyás interparolis kun K. Kalocsay)

– *Sinjoro Profesoro, vi ĝis emeriĝo praktikis kiel medicinisto. Kio tiris vin al la tradukarto, kial vi elektis ĝuste Esperanton?*

– En mia universitata jaro somere, dum la ferio, mi interkonatiĝis kun Esperanto. Irante sur la strato en montrofenestro mi ekvidis kuriozan lingvolibron. Mi aĉetis ĝin. Ĝi estis maldika lingvolibro, sen ĉiaspeca literatura ekzemplo aŭ suplemento. Post longa esplorado en la tiama Kókai-librovendejo mi trovis volumon titolitan KRESTOMATIO, en kiu estis anekdotoj, popularecaj sciencaj artikoloj, eĉ aldone proz- kaj poem-tradukaĵoj, ekzemple poemoj de Heine; la unua kanto de Iliado ktp.

– *Inter la ampleksaj verkaroj kiun vi tradukis kiel la unuan?*

– La poemfabelon de Petőfi: JOHANO LA BRAVA. Ĝi aperis en 1923. Post unu jaro sekvis ĝin LA TRAGEDIO DE L' HOMO de Imre Madách. Ĝi estis iom rapida traduko, mi ne estis sufiĉe pretiĝanta, kaj ankaŭ Esperanto ne estis tiel evoluinta, kiel nun. Pro tio mi ĝojas, ke la *Eldonejo Corvina* denove aperigis ĝin en 1965, kiam mi jam povis fari pli konvenan tradukon.

– *Ni scias, ke ne nur esperant -lingvaj libroj aperis en la dudekaj jaroj en Hungario, sed ankaŭ literatura revuo, kiu estis ligita al via nomo...*

Jes. *Literatura Mondo* estis la titolo de tiu revuo. Ŝi estis internacia, kiu varbis kunlaborantojn el la tuta mondo. Kompreneble, la hungara literaturo trovis en ĝi iom pli la loko.

– *Vi uzas Esperanton ne nur por verki kaj traduki, sed vi verkis ankaŭ ĝian "SISTEMAN GRAMATIKON". Post sesdek-jara uzo kiel vi vidas tiun ĉi lingvon?*

– Oni diras, ke Esperanto estas eksterordinare simpla lingvo. Tio estas vera. Kiam Zamenhof kreis ĝin, li konsciis, ke la lingvo estas socia fenomeno kaj ne povas esti kreaĵo de unu homo. Pro tio li publikis nur 16 regulojn kaj ĉirkaŭ 2000 vortojn. La riĉigon kaj vivagadon de Esperanto li atendis de ĝiaj adeptoj kaj kultivantoj. Jam en la kvindekaj jaroj dum la Esperantaj kongresoj multaj rekonis kaj akcentis, ke la lingvo havas ankaŭ proprecan "spiriton", kaj kiu ĝin ne alproprigas, ne eksentas, tiu povas uzi la lingvon por parolado, sed ne scias fari artan, literaturan verkon kaj tradukon. Ĉe la kunmeto de SISTEMA GRAMATIKO mi opiniis grava unuavice doni helpon al la laboro de verkistoj kaj tradukistoj. Esperanton oni devas prilabori same tiel, kiel iun ajn lingvon . Tamen unuaj – mi nomas ilin simplistoj – riproĉas, ke la lingvo fariĝos pli komplika, kaj kiam ili defendas la komencajn 16 regulojn, esence ili protestas kontraŭ la vivanta Esperanto.

– *Vi konas plurajn lingvojn, tamen vi tradukas en Esperanton. Vi devas scii, ke viaj tradukoj atingas multe malpli da homoj, ol se vi estus elektita la anglan, francan, aŭ la germanan lingvojn.*

– La traduko al Esperanto havas ian unikan sorĉon. La tradukanto ne nur interpretas en fremda lingvo, sed dume evoluigas, riĉigas ĝin, pensante pri tiu tempo, kiam Esperanto por ĉiuj povas fariĝi dua lingvo, kaj povas esti interpretisto de la tutmonda literaturo.

– *Kia vi vidas la estonton de la Esperanta tradukarto?*

– Tiu estonteco dependas de tio, ĉu estos bonaj tradukistoj aŭ ne. Mi fidas, ĉar ankaŭ en Hungario estas pluraj lertaj prepariĝantaj junaj tradukantoj. Nur estas bedaŭrinde, ke la eldonistoj ne tre dorlotas nin nuntempe.

Eltiraĵo el *Élet és Irodalom* (Vivo kaj Literaturo)1975.12.13.
Elhungarigis Tibor BESSENYEI

8.2 TRADUKOJ EL LA HUNGARA POEZIO

Ady, Endre (1877-1919)

Admono al la gardantoj
HA/1, p. 121; Paco 1977, (Hungara eldono), p. 22; HV 1977:4, p. 9; MdĈ p. 59; VNY '78, p. 171; TS p. 516; HA/2 p. 160-161.
Antaŭ la Morgaŭon
LM 1924/132; MdĈ p. 29.
Antaŭ princo Silent'
LM 1924/132; HA/1, p. 115; ESk 1961:16, p. 7; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 13; Pioniro 1969:4, p. 6; MdĈ p. 19; HA/2, p. 156.
Aŭtuna bruo
LM 1924/132; EB p. 295; HH 1936:1, p. 4; VV 1957:9-10, p. 4; HdE 1957:18, (1260), p. 3; HE 1961:3, p.13; HV 1963:2, p. 9; ML p. 10-11; MdĈ p. 16.
Batalo kun la Grandsinjoro
HA/1, p. 112-113; LP p. 21-23; HFM 1958:1-2, p. 4-5; HV 1977:4, p. 6. MdĈ p. 12-3; TS p. 513-514; HA/2, p. 154-155; vd p. 135.
Freneza, morta nokto
EB p. 294-295; MdĈ p. 45.
Kanto de hungara jakobeno
IK 1948:5, p. 6; HFM 1958:3-4, p. 11; HV 1963:2, p. 8; Paco 1977, (Hungara eldono), p. 23; MdĈ p. 38-39; HA/2, p. 157.
Kanto kronika el 1918
HA/1, p. 123-124; HV 1963:2. p.14; Paco 1977, (Hungara eldono), p. 24; MdĈ p. 60-61; HA/2, p. 161.
"Kie vi, Adamo?"/Adamo, kie vi?...
LM 1924/133; HA/1, p. 117; MdĈ p. 32.
Konservi vin...
HA/1, p. 114; HV 1963:2, p. 8; HFM 1969:1, p. 15; MdĈ p. 9; HA/2, p. 154.
Krucifikso en arbaro
HA/1, p. 117; HV 1977:3, p. 7; VNY 1977:4, p. 11; MdĈ p. 35.
La alveno de Dio
LM 1924/132; HA/1, p. 118-119; Dia Regno 1977:6, p.1996; MdĈ p. 36.
La granda diboĉo
EB p. 297-298; MdĈ p. 57-58.
La granda Kasisto
HA/1, p. 120; Paco, 1967:169, (Hungara eldono), p. 13; MdĈ p. 22.
(Pl) ***La lago ridis***
VNY 1982:2, p. 10-11, (Kun komentario kaj muziknotoj); IN MEMORIAM p. 38-39.
La lasta rideto
EF 1922:12, p. 207.
La lego de granda Mano
EB p. 297; HV 1963:2, p. 9; MdĈ p. 28.
La morto de la ĉielarko
HH 1928:5, p. 68; EB p. 296; NP 1958:1, p. 31; MdĈ p. 46.
La ruĝa Suno
Sur folieto en 1919; Bulteno (HEK), 1959:3-5, p. 53-54; HE 1962:3, p. 3; 1968:4, p. 1; Internaciisto 1976:4, p. 4.

La trombono de Dio
LM 1924/132; HA/1, p. 118; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 13; MdĈ p. 37.
Maria kaj Veronika
LM 1924/133; HA/1, p. 119; HV 1963:2, p. 8; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 13; MdĈ p. 25.
Mortoflor': la kiso
LM 1924/132; HA/1, p. 114; MdĈ p. 42-43.
Neĝmontoj kaj Riviero
EB p. 290; HV 1963:2, p. 8; Paco 1977, (Hungara eldono), p. 25; MdĈ p. 23; TS p. 511; HA/2, p. 157.
Peto/Petego pri rido
HH 1928:5, p. 68; HA/1, p. 117; MdĈ p. 50.
Plori, plori, plori
LM 1924/133; EB p. 293-294; NP 1956:6, p. 220; Bulteno (HEK), 1958:2, p. 29-30; Esperanto 1966/131; ESZPERANTÓ/E p. 138; HV 1977:4, p. 4; MdĈ p. 15; TS p. 512; HA/2, p.155.
Post maja pluvego
EF 1922:12, p. 206; LM 124/133; HA/1, p. 115; HV 1963:2, p. 8; MdĈ p. 44; HA/2, p. 158.
Rememoro pri nokto somera
HA/1, p. 122-123; HFM 1969:1, p. 15; HV 1977:4, p. 9; MdĈ p. 55-56; TS p. 514-515; HA/2, p.159-160.
Sonĝo pri abelejo
LM 1924/133; HA/1, p. 116; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 13; Pioniro 1969:4, p. 6; MdĈ p. 26-27.
Sub la montaro Neĝarĝent'
EB p. 291-292; MdĈ p. 47-48.
Surflugis la pavo
HE 1972:6-7, p. 31.
Sur la ĉaro de Elio/Forportas la Sinjor' kiel Elion
EB p. 289; HV 1963:2, p. 8; MdĈ p. 31.
Sur la tablo-trono
HA/1, p. 116; MdĈ p. 21.
Sur vinmonto de jaroj foraj
HA/1, p. 115; MdĈ p. 14.
Virinoj sur la bordo
LM 1924/133; HA/1, p. 119; HV 1963:2, p. 8; 1977:4, p. 3; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 13; MdĈ p. 20.

Arany, János (1817-1882)

Brava Bor
HA/1, p. 92-93; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 7.
Civilizo
HV 1963:1, p. 5; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 6; ML p. 6-7; HA/2, p. 93; Debrecena Bulteno 1996:96, p. 22; vd p. 135.
Klara Zách
HV 1967:2, p. 8.
Laslo V.
HV 1963:1, p. 5; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 6.

La kimraj/velsaj bardoj
HE 1921:12, p. 1-3; HH 1928:2, p. 19-20; HA/1, p. 90-92; HFM 1957:3-4, p. 17; 1963:2 p. 32-33; TS p. 438-441; HA/2, p. 90-91.
La romanco de l' abelo
HA/1, p. 93-94.
Mateno kaj vespero
HE 1921:11, p. 5; HH 1929:3/A, p. 8; VS 1929:3, p. 8; HA/1, p. 90; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 7.
Pont-inaŭguro
HV 1966:2, p. 23; HA/2, p. 92-93; vd p. 135.
Popolkanto
HV 1963:1, p. 6; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 7.
Sangjuĝo
EF 1922:12, p. 205; EB p. 193-196; HV 1963:1, p. 6.
Trankviliĝo
HA/1, p. 89.

Áprily/Jékely, Lajos (1887-1967)

Marto (Kun Imbán).
LM 1949/78.

Babits, Mihály (1883-1941)

Cigankanto
HA/1, p. 125-126; HA/2, p. 181-182.
Cigano en mortkondamna ĉelo
HA/1, p. 139; HV 1964:3, p. 6; TS p. 550; HA/2, p. 184.
Delonge forsonis temp' de Sappho
HA/1, p. 137.
Du fratinoj
HA/1, p. 128.
En arbara loĝejo
HA/1, p. 138.
Fortissimo
HA/1, p. 133-134; HV 1964:3, p. 5; TS p. 548-549; HA/2, p. 183-184.
La Danaidinoj
Esperanto 1926/180; HA/1, p. 127-128; HV 1964:3, p. 5; HA/2, p. 180.
Merceria
LE 1959:5-6, p. 53.
Naiva balado
HA/1, p. 129; HV 1983:6, p. 215.
Nova jaro 1918
HA/1, 132-133; HV 1983:6, p. 214.
Strato antaŭtagmeze
HA/1, p. 134-135; HV 1983:6, p. 214.
Strato vesperiĝe
HA/1, p. 136.
Vespera demando
HA/1, 131-132; HV 1982:2, p. 49; 1983:6, p. 215; HA/2, p. 178-179; vd p. 135.
Vintra kanto
HA/1, p. 130.

Balassi, Bálint (1551-1594)

In laudem confiniorum (Por laŭdo de limoj).
HA/1, p. 38-39; EB p. 99-100; TS p. 338; HA/2, p. 25-26; E-aboco p. 13 (Fragmento); vd p.135.
Por vintrinkantoj
HH 1930:1, p. 5; EB p. 101; TS p. 339; HA/2, p. 23.
Pri la eterna daŭro de sia amo
EB p. 102; TS p. 340.
Renkontinte Julian, jene ŝin salutas
HA/1, p. 39; HV 1979:4, p. 137; HA/2, p. 24; vd p. 135.
Valedicit patriae... (Adiaŭo al la Patrolando).
HA/1, p. 39-40; HA/2, p. 27.

Bari, Károly (1952-)

Migraj ciganoj
HV 1971:3, p. 20.

Benjámin, László (1915-1986)

Du jardekoj
HV 1969:1, p. 22; HA/2, p. 365-366.
La knabo edukita de lupoj
HV 1972:1, p. 16; EM 1975:1, p. 11; HA/2, p. 366-367.
Mi volas fajron
HV 1975:2 p. 16.
Socialistoj
HV 1974:4, p. 28; HA/2, p. 367-368.

Beöthy, László (1873-1931)

Du paseroj
HdE 1934:48, (805), p. 1.

Berzsenyi, Dániel (1776-1836)

La proksimiĝanta vintro
HA/1, p. 43; Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 12; HV 1976:6, p.12; HA/2, p. 54.
Mia dividparto
HA/1, p. 44; Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 12; HV 1979:6, p. 214; HA/2, p. 3; vd p. 135.

Csokonai Vitéz, Mihály (1773-1805)

(k) ***Al la Espero***
EB p. 171-173; HA/1, p. 41; KHS p. 16-17; HV 1974:1, p. 17; 1979:6, p. 214; TS p. 427; HA/2, p. 52; E-aboco p. 147; vd en la 2-a vol. p. 3- 4; ĉi-libre p. 135.
Al la sonĝo
HA/1, p. 42; HA/2, p. 51.

Al rozburĝono
EB p. 170-171; HV 1974:1, p. 17; HA/2, p. 51; vd p. 135.
La feliĉo
HA/1, p. 42; HA/2, p. 50; vd p. 135.
La makuleto
HA/1, p. 42.

Csoóri, Sándor (1930-)

Ke mallume ne estu
HV 1969:2, p. 11.

Dalmady, Viktor (1836-1916)

Hungaroj estu ni!
HE 1921:6, p. 1.
Patrina larmo
HE 1921:9-10, p. 16.
Sendependo
HE 1921:6, p. 4.

Dutka, Ákos (1881-1972)

Antaŭ la Kristobildo de Ypern (Kun P. Balkányi).
Paco 1970:6, (193), (Hungara eldono), p. 19.

Endrődi, Béla (1886-1956)

Hajde'
HE 1921:11, p. 5.

Endrődi, Sándor (1850-1920)

(k) ***Falis la gracia.branĉo de l' violo...***
KK p. 6; NK p. 27; KHS p. 19; VV 1958:5, p. 21; BENY p. 69; Pioniro 1969:2, p. 8; 1969:6, p. 8; ĉi-libre p. 32.

Falu, Tamás (1881-1977)

La "Patro-nia" de l' panoj
HA/1, p. 170.

Füst, Milán (1888-1967)

Letero pri la morto de Edipo
HV 1970:2, p. 13.
Maljuneco
HV 1974:1, p. 23; HA/2, p. 221-222.

Garai, Gábor (1929-1987)

Mia plezur' kaj mia turmento, Budapest
HV 1873:3, p. 1.
Kontraŭ la fluo
HV 1974:4, p. 29; HA/2, p. 414.

Gellért, Oszkár (1882-1967)

La nokto de libertempa soldato
HA/1, p. 168; ESk 1951:16, p. 7.
Sankta malbelo ĝi estas, amiko!
HA/1, p. 167.

Gulyás, Pál (1899-1944)

La koro de l' soldato
HH 1931:1, p. 2-3; HE 1969:11, p. 21.

Holló, Ernő (1910-)

Anseroj
HV 1973:4, p. 16.
Vizaĝo surstrate
HV 1973:4, p. 16.

Ignotus (Veigelsberg, Hugó) (1869-1949)

Antaŭ lulilo
HA/1, p. 1o7; Paco 1970:183, (Hungara eldono), p. 9.

Illyés, Gyula (1902-1983)

Bartók
HV 1973:2, p. 6; HA/2, p. 320-323; vd p. 135.
Danke
HV 1975:6, p. 27.
Domflanke
HV 1966:3, p. 9; TS p. 557-559; HA/2, p. 312-314.
Montriĝas
HV 1966:3, p. 8.
Poetoj inter si
HV 1966:3, p. 8; HE 1972:6-7, p. 26; Paco 1972:3, (Hungara eldono), p. 15.
Sur la boato de Kharono
HV 1973:2, p. 4; EM 1974:11, p. 11; TS p. 559-560; HA/2, p. 323; vd p. 135.
Tegolmetistoj
HV 1966:3, p. 8; HA/2, p. 319-320.
Transformiĝinta knabino
HV 1966:3, p. 18.

Jékely, Zoltán (1913-1982)

Pro l' pens'
HV 1975:6, p. 27.

Jobbágy, Károly (1921-1998)

Samlingve
HFM 1965:3-4, p. 36; Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 27.

József, Attila (1905-1937)

Betlehemaj reĝoj
LM 1947/165; OD p. 173; HUNDBAZARO p. 18-20; HA/2, p. 248; UN p. 48-49.
Ĉe Danubo
HV 1961:3-4, p.11;1980:2, p. 43; HE 1972:6-7, p. 47-48; TS p. 554-555; HA/2, p. 252-253; Kultura Programkajero de la 68-a UK p. 7; UN p. 97-99, HFM 1991:1, p. 16; vd p. 135.
Ĉe la urborando
LM 1949/75-76; HV 1965:3. p. 1; TS p. 551-553; HA/2, p. 249-250; UN p. 74-77.
Kanto de junedzinoj
NLR 1. 1955:2, p. 65 ; HV 1975: 3, p. 11; Paco 1980, (Hungara eldono), p. 25; HA/2, p. 247; UN p. 30.
Kun pura koro/Pur-kore
LM 1947/162; HFM 1958:1-2, p. 5; HV 1975:3, p. 11; Paco 1980, (Hungara eldono), p. 25; HA/2, p. 246; UN p. 27.
Laboristoj
LSS 1958:2, p. 26; Bulteno (HEK), 1959:6-8, p. 91-92; HE 1968:8, p. 10; UN p. 61-62.
La porkpaŝtisto
LM 1947/163-164; NP 1955:5, p. 247; HV 1961:3-4, p. 10; Paco 1965:140-141, (Hungara eldono), p. 14; HUNDBAZARO p. 8; UN p. 68.
Lulkanto
REI 1955:9, (598), p. 262; Paco 1965:140-141, (Hungara eldono), p. 14; HV 1961:3-4, p. 10; HUNDBAZARO p. 40; HA/2, p. 251; UN p. 92-93.
Medaloj
HV 1961:3-4, p. 10; HA/2, p. 248; UN p. 45-46.
Mia patrino
HV 1961:3-4, p. 11; Paco 1965:140-141, (Hungara eldono), p. 14; HV 1984:6, p. 24; UN p. 55-56.
Panjo
HFM 1958:1-2, p. 5; HV 1961:3-4, p. 10; ML p. 20-21; EM 1975:5, p. 11; HA/2, p. 251; UN p. 90.

József, Jolán (1899-1950)

La bakisto lernanto kaj Attila József
HV 1967:1, p. 13.

Juhász, Gyula (1883-1937)

Anna eterna
HA/1, p. 150; HV 1962:1, p. 8; EM 1975:5, p. 11; HA/2, p. 192; vd p. 135.
Kia estis...
HV 1963:4, p. 3; HE 1969:1, p. 4; ML p. 12-13; HA/2, p. 189; UTAM p. 279-280; E-aboco p. 155.
La infanon dum li dormas...
HA/1, p. 152; HV 1963:4 p. 3.
La eterna tapiŝo
HA/1, 151; HV 1964:1, p. 7.
La laboro
HV 1963:4, p. 3; HFM 1989:2, sur posta kovrilpaĝo; HA/2, p. 189-190.
La reviviĝinta Lazaro
HA/1, p. 149; HE 1963:7, p. 7; HdE 1966:8, (1417), p. 3; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 17.

Paco
HA/1, p. 151; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 17.
Prologo por programvespero de laboristoj-esperantistoj
Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 17; HV 1963:4, p. 3; HE 1972:6-7, p. 39; HA/2, p. 191.
Sur barbsekiga benko
HA/1, p. 150; HV 1965:1 p. 19.

Karinthy, Frigyes (1887-1938)

La poeto
HA/1, p. 160; HA/2, p. 212.
Mortinto
LM 1932/149; HA/1, p. 162-163;

Kassák, Lajos (1887-1967)

Al ĝojo
Hungara Revuo 1919:aprilo-julio, p. 6-7.
Deziro
HV 1965:4, p. 21.
Ekvilibro
HV 1965:4, p. 21.
En bona horo
HV 1965:4, p. 21.
Laborist-portreto
HV 1975:4, p. 16.
La gardanĝelo
HV 1965:4, p. 21.
La realaĵo de l' nenio
HV 1965:4, p. 21.
La zorgoj de soleca vivo
HV 1965:4, p. 21.
Metiistoj (Kun F. Szilágyi).
Hungara Revuo 1919:aprilo-julio, p. 6; HA/1, p. 172-175; Paco 1967:169, (Hungara eldono), p. 19; HA/2, p. 225-227; vd p. 135.
Vojoj senfinaj
HV 1975:5, p. 15; HA/2, p. 229-230.

Katona József (1791-1830)

Bánk Bán (Fragmento)
HA/1, p. 49-53; HA/2, p. 56-59.

Kiss, József (1843-1921)

Judit Simon
HA/1, p. 103-105.

Kölcsey, Ferenc (1790-1838)

Himno (La hungara nacia himno).
HE 1920:4, p. 1-2; Sur poŝtkarto; HA/1, p. 45-46; VV 1958:1, p. 7; HA/2 , p. 60-61; UTAM p. 277-278; E-aboco p. 121; vd p. 135.
Vanitatum vanitas
HA/1, p. 46-47.

Komját, Aladár (1891-1937)

Ama poemo
HV 1961:1, p. 6.
Rekrutigo
HV 1961:1, p. 6; NP 1961:4, p. 100.
Voĉo de hungaraj malriĉuloj
HV 1961:1, p. 6.

Kónya, Lajos (1914-1972)

Kie vi estas orioloj?
HV 1971:1, p. 12.
La rajdartisto
HV 1971:1, p. 12.
La romiano
HV 1971:1, p. 12.
Nimbo
HV 1971:1, p. 12.

Kosztolányi, Dezső (1885-1936)

Admono por la respekto de maljunuloj
HV 1966:1, p. 18.
Bato
HA/1, p. 147-148.
Flago
HV 1966:1, p. 18.
Kio postrestis
HH 1930:5, p. 2; HA/1, p. 146-147; HV 1966:1, p. 17.
Kiu hodiaŭ mortis...
HV 1966:1, p. 18.
Kvieta pura poemo
HA/1, p. 146; HV 1966:1, p. 17; ML p. 16-17.
Malbona poeto, kiel kortuŝa...
HV 1966:1, p. 18.
Rozkolora lampo
HV 1966:1, p. 17; HA/2, p. 200-201.
Virinoj
HV 1975:6, p. 16-17.
El la "**Lamentoj de kompatinda knabeto**"
Kiel iu, falinta sur la rel'
HA/1, p. 140; □ IL 1930:septembro, p. 210; HV 1982:2, p. 49; HA/2, p. 198; vd p. 135.
Nokto, nokto
HA/1, p. 141.

Fiere mi deklaras min hungaro
HA/1 p. 141-142.
Kio, kio?
HA/1, p. 142-143.
Portret' malnova: panjo
HA/1, p. 143.
Mi min mortigos
HA/1, p. 143-144.
Se en la urbo iu foje mortas
HA/1, p. 144.
La misknabinoj loĝas en mallum' embuska
HA/1, p. 144-145.
Mi timas
HA/1, p. 145-146.

Ladányi, Mihály (1934-1986)

Elegio
HV 1971:2, p. 8.
Kaj finfine
HV 1971:2, p. 8.
Li trairis inter la soluloj de l' kafejo
HV 1975:4, p. 29.
Nur rimo kaj ritmo
HV 1971:2, p. 8.
Sen ekstazo
HV 1973:3, p. 16.

Lengyel, József (1896-1975)

Epitafo
HV 1976:1, p. 4.
Jen mi estas
HV 1976:1, p. 4.
La simpleco de la moroj Lao-Ĉe
HV 1976:1, p. 4.

Lovászy Károly (1887-1951)

La homo
HE 1922:6, p. 4.

Madách, Imre (1823-1864)

Fragmento el **LA TRAGEDIO DE L' HOMO. Sepa bildo.**
HV 1964:2, p. 10-12; BLK p. 101-105; HA/2, p. 104-113.

Mezei, András (1930-)

En ĉiuj tempoj
HV 1975:5, p. 32.
Mindenkoron
HV 1975:5, p. 32; ML p. 26-27.
Pri la mondo parolu
HV 1966:2, p. 3.

Móricz, Zsigmond (1879-1942)

Paseroj -- Almozuloj
Jes, Sed 1973:4, p. 11-12.

Nagy, László (1925-1978)

Himnoj en ĉiuj tempoj
HV 1969:4, p. 24; HA/2, p. 390-391; BE 1986:12, p. 14.

Nagy, Zoltán (1884-1945)

Vintra memoro
HA/1, p. 153-154.

Pardi, Anna (1945-)

Amo
HV 1972:2, p. 7.
Amrompo
HV 1972:2, p. 7.
Interrilatoj
HV 1972:2, p. 6.
Taglibra fragmento
HV 1972:2, p. 7.
Tezo
HV 1972:2, p. 6.

Petőfi Sándor (1823-1849)

Al arboj flustras trista vent' aŭtuna
LM 1949/12; LkA p. 158-159; HV 1973:1, p. 4.
Alaŭdon aŭdas mi denove...
HA/1, p. 88; LkA p. 246-247; HV 1973:1, p. 3; AER 1973:novembro-decembro, (6), p. 7.
HA/2, p. 86.
Al Etelke
HE 1922:7-8, p. 28; HV 1968:2, p. 6; LkA p. 90; AER 1973:novembro-decembro, (6), p. 7.
Amo estas kav' obskura...
LkA p. 24.
Amsopiro
LkA p. 95.
Animo mian ĝarden' orienta...
LkA 164-165.
Arbeto al tempesto/ventego
HA/1, p. 86; LkA p. 238.
(k) ***Arb' mi estos, se...***
HV 1961:1, p. 4; LkA p. 97-98; EM 1974:5, p.11; ĉi-libre p. 53.
(k) ***Banas sin la luno...***(59)
KK p. 39; NK p. 32; HA/1, p. 67-68; KHS p. 17; LkA p. 30; ĉi-libre p. 53.
Batalkanto
LkA p. 241; BI 1979:3, p. 2.
Birdo ĝin surflugis.../Tremas la arbet'...
VS 1929:3; p. 82; HV 1961:1, p. 4; LkA p. 122-123; HA/2, p. 78.

Bosko birdo-ĥoron havas.../La bosketon birdo ravas...
LM 1922/44; LkA p. 148.
Ĉardo ĉe la vilagfino/vilaĝlimo
EF 1922:12, p. 204; EB p.186-187; BENY p. 151; Pioniro 1970:1-2, p.1; LkA p. 153.
□ Bazaro 2000:1, (12). Printempo.
Ĉe/Je la fino de la jaro
HA/1, p. 87; LkA p. 242-243.
Ĉifonaj bravuloj
LM 1949/14; LkA p. 144-145.
Ĉu bluaj do ankoraŭ.../Ĉu blua ŝajnas...
HE 1922:1, p. 3; LkA p. 91.
Dum drinko (Kun J. Fuchs).
HE 1922:11-12, p. 5; NLR 1, 1955:1, p. 3-5; LkA p. 26-29.
Eĉ se dum ŝia vivo...
LkA p. 91.
Ekstere ege frostas
HV 1961:1, p. 4; LkA p. 177-178.
El ĉi brila mondo...
HA/1, p. 74; LkA p. 114.
(k) ***El malproksimo***
HE 1922:11-12, p. 6; KHS p. 23; VV 1958:1, p. 7; 1958:4, p. 19; LkA p. 21-22.
El urb' eksteren!
LkA p. 94.
En batalo
LkA p. 245.
En cent formoj.../formojn mia am' ŝin vestas
LkA p. 96; LM 1948/40.
En la memorlibron de amiko
LkA p. 143-144.
En la memorlibron de Etelke
HV 1968:2, p. 6; LkA p. 90.
Esperoj niaj flugas
LkA p. 116.
Estis ĵus mateno...
HH 1928:4, p. 58; EB p. 187; LkA p.171.
Estus mi torento...
HA/1, p. 80-81; LkA p.147-148.
Eŭropo mutas...
HV 1962:1, p. 17; LkA p. 244; TS p. 437; HA/2 p. 85; vd p. 135.
Fea sonĝo
HA/1, p. 60-66; LkA p. 106-113.
Fine/Fino de septembro(60)
HE 1920:2, p. 5; LM 1922/43; EB p. 188; AER 1946:septembro-oktobro, (2-3), p. 37; VV 1958:5, p.14; Bulteno (HEK), 1958:10-12, p. 212; HV 1968:2, p. 6; LkA p. 159-160; EM 1974:2, p. 11; BENY p. 138-139; VNYÉ '79, p. 175; BLK p. 97-98; HA/2, p. 81; UTAM p. 278-279; TS p. 435; IF 1991:3, p. 81-83; vd p. 135.
Granda estas mond' senfino...
LkA p. 32-33.
Greno jam maturas...
LkA p. 22.

Homero kaj Osiano
EB p. 184-185; LkA 156-158.
Ho rememor'...
HA/1, p. 74; LkA p. 114.
Hundgrato
LkA p. 128-130.
Hungarlando
LkA p. 94-95; HV 1973:1, p. 3.
Italio
LkA p. 180-181.
Jam pendas la liuto...
LkA p. 92.
Ja neniam enamiĝis/amis kiu diras...
HA/1, p. 70-71; LkA p. 97.
Jen aŭtuno, jen denove...
EB p. 191-192; LkA p. 239-240; E-S 1979:9-10, p. 74.
Jen ŝafisto sur azen'.../Sur azen' ŝafist'
HE 1922:11-12, p. 8; HA/1, p. 67; LkA p. 33.
Johano la brava(61)
LkA p. 37-86.
Kampulo teron sian plugas...
LkA p. 116.
Kanto de hundoj
LM 1922/44; EB p. 181; LkA p.132-133; HE 1973:2, p. 1.
Kanto de lupoj
LM 1922/44; EB p.181-182; LkA 133; Paco 1972:3, (Hungara eldono), p. 14; HE 1973:2, p. 1.
Kia hel'.../Kia verd'.../Kia hel' sur ĉiel'!
HE 1922:11-12, p. 6; LM 1948/38; LkA p. 93-94.
Kial kantas vi, poetoj bonaj?
HA/1, p. 86-87; Bulteno (HEK),1959:9-10, p.130; LkA p. 239.
Kiam mi ekvidis vin
LM 1948/39; AER 1973:novembro-decembro,(6), p. 7; LkA, p. 96.
Kiel mi nomu vin...
HH 1928:1, p. 5; EB p. 189-190; Bulteno (HEK), 1959:1-2, p.10; LkA p. 172-173.EM 1974: 5, p. 11.
Kiel strange sonĝis mi.../ĉi-nokte
LM 1922/43; EB p.180; HE 1969:9; p. 4; LkA p, 99; HV 1973:1, p. 3; E-S 1979:3-4; p. 27.
Kio do la am'.../Kio por mi jam estas mia am'?
HA/1, p.78; LkA p. 139-140.
Kio la gloro?
LkA p. 115.
Kiu dirus, pensus...
LkA p. 247.
(k) ***Kuirejon mi eniris/rapidis...***
KK p. 8; NK p. 28; KHS p. 8; SH-R p. 25; VV 1958:4, p. 19; 1958:5, p. 21; Bulteno (HEK), 1958:10-12, p. 206; HSkPK p.16; ENY/2, p. 88-89; LkA p. 22-23; VNYÉ '81, p. 205.
La amo kaj liber'...
La Revuo Orienta 1957:4, p. 22; VV 1958:1, p. 7; LkA p. 125; JA 1973:1, p. 17, 1998:2, p. 21; EM 1973:1, p.18; Paco 1973:3, (Bulgara eldono), p. 12.

La apostolo
LkA p. 189-238; HFM 1976:3, p. 40. (Fragmento).
La bona olda drinkejmastro
LKA p. 99-100.
La ebeno
LkA p. 33-35.
La frenezulo
HA/1, p. 71-73; LkA p. 104-106.
La juĝo
LkA p. 143; HA/2, p. 80-81.
La kanto
LkA p. 26.
La kateno/jugo
LkA p. 119-120.
La kokino de l' patrino
LM 1948/39-40; LkA p. 181; HUNDBAZARO p. 56-57.
La kor' poeta: florĝardeno...
LkA p. 101.
La kvarbova veturilo
LM 1948/37; LkA p. 102; TS p. 434-435; HA/2, p. 77.
La lando de la amo
LkA p. 160-163.
La lastaj floroj
LkA p. 160.
La leono mallibera
HH 1928:1, p. 5; EB p. 182-183; Bulteno (HEK), 1958:5-6, p. 125-126; LkA p. 173-174.
La migrulo
LkA p. 154-156.
La monumento defalinta
HE 1922:11-12, p. 7.
La nuboj
LkA p. 137-138.
La poetoj de la XIX. centjaro
HA/1, p. 77; EF 1922:12, p. 204; LM 1948/37-38; HV 1968:2, p. 6; LkA p. 126-127; BI 1981:10, p. 3; HA/2, p. 80; vd p. 135.
La poeto kaj la vitbranĉo
LkA p. 103.
La poezio
LM 1948/38; LkA p. 152.
La popolo
HV 1961:l, p. 4; Dáo Anh Kha: ESPERANTO. Xuat Ban, 1962. 144 p. (p. 122); HE 1969:9, p. 4; LkA p. 118-119; ML p. 8-9.
La sovaĝfloro de naturo
LkA, p. 87.
La stepo en vintro
HV 1961:1, p. 4; LkA p. 174-176; HA/2, p. 82-83.
La 15. de Marto 1848
BI 1978:3, p. 1; LkA p. 183-185.
La tristo – granda ocean'.../Malĝojo? Ocean' giganta...
HA/1, p. 74; LkA p. 114.

La vento
LM 1922/3; AD 2-a vol. p. 222-223; LkA p. 138-139.
Letero al Johano Arany
NLR 3.1958:4, (16), p. 121-123; LkA p. 149-152.
Lumon!
HA/1, p. 78-79; LkA p. 140-142.
Majesta nokto
LkA p. 117.
Majstro Paŭlo
LM 1922/44; HE 1922:11-12; p. 6; HA/1, p. 69; LkA, p. 88.
(k) ***Malleviĝas nubo peza***
EF 1922:12, p. 203; HE 1922:11-12, p. 6; HA/1, p. 74; LkA p. 120-121.
Malklare flagras
LkA p. 116.
(k) ***Marĉando.../Hej ŝafisto...***
KK p. 6; NK p. 29; GEMOJ p. 7; KHS p. 22; HA/1, p. 68; Revuo de l' Mondo 1938:1, p. 3; VV 1957:11-12. p. 7; Bulteno (HEK), 1958:5-6, p. 118; LkA p.101.
Mia amo: mar' muĝanta.../Am' mia: muĝa maro...
HH 1928:4, p. 58; HA/1, p 68; LkA p. 37.
Miaj kantoj
HA/1, p. 76-77; LkA p. 117-118; HA/2, p. 77-78.
Mia plej bela poemo
LM 1949/11.
Mia student-kariero
LkA p. 32.
Migras nuba karavan'.../Flugas alta nub'...
HH 1928:4, p. 58; LkA p. 120.
Min ne trafos puno dia.../Min ne punos ĉiopova....
HE: 1922:11-12, p. 17; LkA p. 29-30.
Mi rigardas tra fenestro...
LM 1949/13-14; LkA p. 163-164.
Mi staras en la mezo de l' eben'...
LkA p. 115.
Nacia kanto
LkA p. 182-183; HA-2, p. 83-84.
Ne dekadencas la homaro...
LkA p. 115-116.
Nokt' feliĉa...
LkA p. 89.
Nubo kaj stelo
HE 1922:11-12, p. 17; EB p. 180; LkA p. 100-101.
Palaco kaj kabano
LkA p. 131-132.
Paseo kaj futuro
LkA 114-115.
Patriota kanto
LkA p. 25-26.
Paŭlo Prokrasty
LkA p. 166-167.

Penso min ĝenas per ĉagren'.../Ho teda pens'...
HA/1, p. 75-76; LP p. 5-6; Bulteno (HEK), 1959:3-5, p. 63-64; LkA p. 124; Paco 1973:3, (Bulgara eldono), p. 12; LkA p. 124; HA/2, p. 79; vd p. 135.
Pluvo, pluvo, pluvo...
LkA p. 89.
Por Lacjo Arany/Al Laci Arany
HH 1928:4, p. 57-58; HA/1, p. 79-80; Bulteno (HEK), 1959:7-9, p. 145; HV 1968: 2, p. 6; LkA p. 145-147; HUNDBAZARO p. 14-17.
Pri sangaj tagoj
LM 1949/11; HE 1970:9, p. 1; LkA p. 122.
Ribelis muĝa maro...
LM 1948/40; HV 1962:1. p. 17; LkA p. 185-186; BI 1976:1, p. 1; 1977:3, p. 1; TS p. 436; HA/2, p. 84; E-aboco p. 150.
Rondkanto
LkA p. 23.
Rozarebeto de la amo
LkA p. 176-177.
(k) ***Rozujeto sur la montdekliv'...***
LkA p. 166.
Se la koro amas...
LkA p. 119.
Senmortas la anim'...
LkA p. 123.
Se parolus Dio...
HE 1922:11-12, p. 10; HA/1, p. 69-70; AEM 1956:novembro-decembro p. 174; La Revuo Orienta 1957:4, p. 22-23; LkA p. 98-99.
Se viro, estu viro...
EM 1974:9, p. 11; LkA p 125-126.
(k) ***Sonas kanto de sepulto...***
LkA p. 24; HdE 1971:9, (1508), p. 3; LkA p. 24.
Sur akvo
HE 1922:7-8, p. 33; HA/1, p 67; LkA p. 31.
Sur mia naskotero/En mia naskiĝurbo
VS 1929:3, p. 87; HA/1, p. 84; LkA p. 186-187; HA/2, p. 85.
Sur fervojo
LM 1949/11; HFM 1965:1-2, p. 3; 1969:4, p. 54; 1996:4, p. 53; 1997:2. p. 23; LkA p. 169-170; HA/2, p. 82.
Sur plataĵ'de milda maro...
HA/1, p. 83; LkA p. 167-169.
Tibisko
LM 1948/38-39; LkA p. 135-137; vd en la 1-a vol. p. 51.
Tra l' vilaĝ' de rand' al rando
LkA p. 31.
Tri birdoj
HA/1, p. 85-86; LkA p. 187-188.
Tri filoj
HH 1928:1, p. 4; LkA p. 134-135.
Valo kaj monto
HH 1928:1, p. 4; HA/1, p. 81-82; Bulteno (HEK), 1958:3, p. 52-53; LkA p. 179-180.

Vaniĝinta plano
HE 1922:7-8, p. 4; EB p. 178; LkA p. 29-30; HA/2, p. 76; ESPERANTO ESPERANTE. Lernolibro por infanoj kaj komencantoj. Red. É. Benická. Koŝice. 1983. 128 p. (p. 63).
Vesperiĝo
HH 1928:4, p. 58; HA/1, p. 82.
Vespero
HH 1928:1, p. 4; EB p. 179; Bulteno (HEK), 1958:4, p. 82; LkA p. 35-36.
Vi amas la printempon...
HA/1, p. 75; LkA p. 121.
Vintra mondo
HE 1922:11-12, p. 8; LM 1949/13; LkA p. 92-93; TS p. 433-434.

Pilinszky János (1921-1981)

Harbach 1944
HV 1970:1, p. 9; HA/2, p. 380; vd p. 135.

Radnóti, Miklós (1909-1944)

Kiel mi scius...
Paco 1958:58, (Hungara eldono), p. 4; 1969:182, (Hungara eldono), p. 15; HV 1965:1, p. 5-6; ENY/2, p. 173; Pioniro 1969:8, p. 1; HA/2, p. 260-261.
"Razglednica"
HV 1965:1, p. 6; ML p. 22-23; HA/2, p. 266; vd p. 135.
Sepa eklogo
HV 1965:1, p. 6; Paco 1969:182, (Hungara eldono), p. 14; TS p. 556-557; HA/2, p. 263-264.

Rákos, Sándor (1921-1999)

Heredaĵo
HV 1969:2, p. 23; TS p. 560; HA/2, p. 387.
Sovaĝbesto
HV 1969:2, p. 23; TS p. 560-561; HA/2, p. 387.

Reviczky, Gyula (1855-1899)

La morto de Pan
Esperanto 1930/184; HA/1, p. 99-102; Paco 1969:182, (Hungara eldono), p. 11; HA/2, p. 117-120.

Rudnai, Gábor (1946-)

Puto de Maria en Nazaret
HV 1970:1, p. 11.
Soleca cedro
HV 1970:1, p. 11.

Sík, Sándor (1889-1963)

Kanto al ĉiu homo
HH 1937:4, p. 3-4.

Simon, Iatván (1926-1975)

El vortoj vivo
HV 1969:3, p. 16; HA/2, p. 389.
Sur malnova terpoma veturilo
HV 1963:3, p. 16; HA/2, p. 388-389.

Szabados, Gézáné (19 ?)

Jam taĝiĝas
HH 1941:1, p. 12.

Szabolcska, Mihály (1862-1930)

(k) ***Plena estas urb' je akacia floro...***
KK p. 23; NK p. 18; KHS p. 32.
(k) ***Turtoj murmuretaj, kiel vi parolas...***
KK p. 24.

Szabó Lőrinc (1900-1957)

En pezaj tagoj
HV 1966:4, p. 12; HA/2, p. 272.
Nokto inter montoj
HV 1966:4, p. 12.
(Pl) ***Sonĝo de Ĝuang Dzi***
HV 1982:2, p. 49; HA/2, p. 269; vd p. 135.

Szécsi, Margit (1928-1990)

La ekflorintaj manoj
HV 1969:4, p. 25.

Szép, Ernő (1884-1953)

Ĉe la dancistino
HA/1, p. 157.
Infanludiloj
HA/1, p. 157-158.
La rideto
HA/1, p. 156.
Nude
HA/1, p. 158-159.
Poemo
HA/1, p. 155.
Soneto
HA/1, p. 155; ML p. 14-15; NEK p. 464.

Tóth, Árpád (1886-1928)

Aprila Capriccio
LSS 1958:1, p. 11; HV 1963:3, p. 8.
Aprilo
LM 1948/82-83; HV 1964:1, p. 5; HA/2, p. 194-196; E-aboco p. 156.
De animo ĝis animo
Paco 1960:83, (Hungara eldono), p. 2; HV 1963:3, p. 4; HA/2, p. 196-197; Debrecena Bulteno 1986: junio, p. 13-14.

Elegio al genistarbeto
HA/1. p. 165-166; HV 1968:3, p. 12; HA/2, p. 193-194.
Flamo
LE 1958:6-7-8, p. 8o; HV 1963:3, p. 3; ML p. 18-19.
La nova Dio
Bulteno (HEK), 1959:3-5, p. 48-49; HV 1963:3, p. 4; 1979:1, p. 9; BI 1978:3, p. 1-2.
Marto
HA/1, p. 164-165; HV 1963:3, p. 4.

Vajda, János (1827-1897)

Aŭtuna pejzaĝo
EB p. 285-286; TS p. 507-508.
La kometo
HA/1, p. 97-98; EB p. 284; TS p. 507; HA/2, p. 115.
El la ***"Memoro pri Gina"***
HA/1, p. 96.
Memorskribo
HA/1, p. 98; La Revuo Orienta 1941:januaro, p. 28; HA/2, p. 116; vd p. 135.
Post dudek jaroj
HE 1919:5, p. 8; HA/1, p. 97; EB p. 286-287; TS p. 509; HA/2, p. 114-115; E-S 1984:4, p. 6; E-aboco p. 154; vd p. 135.
Soleco
EB p. 287-288; TS p. 509-510.

Váci, Mihály (1924-1970)

Luno kaj stelo polusa
HV 1969:2, p. 11.
Sen titolo
HV 1971:3, p. 9.
Ankoraŭ ne sufiĉas... (Fragmento)[62]
HE 1971:10, p. 5.

Várnai, Zseni (1890-1981)

Laborista kanto
ESZPERANTÓ NYELVTAN (E-Gramatiko). Budapest: HESL 1924. 3-a eld. p. 85-86; NK p. 51; VV 1958:1, p. 16.

Vihar, Béla (1908-1978)

Budapest: Eŭropo
HV 1973:3, p. 1.

Vörösmarty, Mihály (1800-1855)

Antaŭparolo
HA/1, p. 57-58; HA/2, p. 68-69.
Sceno el ***"Csongor és Tünde"***
HV 1964:4, p. 4-5.

En la Gutenberg-albumon
HV 1964:4, p. 5; HA/2, p. 65; vd. p. 135.
Har', buŝ, okul'
EF 1922:12, p. 206.
Je la morto de l' knabeto/Elegio
EF 1922:12, p. 206; HH 1929:6/B, p. 11; EB p. 174-175.
La homoj
HA/1, p. 158-159.
La maljuna cigano
HE 1919:6, p. 1-2; EB p. 175-177; NP 1955:5, p. 266; HV 1980:1, p. 12; TS p. 431-432; HA/2, p. 70-71; HFM 1990:4, p. 50; vd p. 135.
Pensoj en la biblioteko
HA/1 p. 54-57; HV 1964:4, p. 5; TS p. 428-430; HA/2, p. 65-68; HFM 1991:1, p. 15.
Proklamo
HV 1961:2, p. 3; HA/2, p. 64-65; vd p. 135.
(k) ***Se la animon vir' vi riskis je l' virin'*** (Vinkanto).
KHS p. 20-21.

Weöres, Sándor (1913-1989)

La feino
HV 1972:4, p. 24; 1989:1, p. 10; ML p. 24-25; HA/2, p. 341-342; HUNDBAZARO p. 58; HA/2, p. 341.
La serenado de Johaĉjo la pupo
HV 1972:4, p. 24; 1989:1, p. 10; HUNDBAZARO p. 58; HA/1, p. 341-342; vd p. 135.
La parolanta fonto
HV 1970:2, p. 16; HA/2, p. 348.
El ***"Orbis Pictus"*** (Dek poemetoj).
HV 1970:3, p. 16; HA/2, p. 346-347.

(59) Laŭ la memoro de Kalocsay ĝi estis lia unua traduko.

(60) Tri variantojn de la poemo pritraktis R. Haupenthal en IF 1991:3, p. 81-83. Cetere la KAL-ĈI Dokumentaro gardas ankaŭ la kvaran varianton.

(61) La volumon de JOHÄNO LA BRAVA vd en la ĉap. 8.6

(62) Kalocsay analizas malsukcesan tradukon de la poemo (Hungara Esperantisto 1971:10, p. 3-5)

8.3 TRADUKINTO EL HUNGARAJ POPOLKANTOJ

En la elhungariga traduko de Kalocsay okupas vastan lokon la popolkantoj. Ĉi tiu literatura branĉo, la popolpoezio kaptis lian atenton jam en la komenco de lia literatura agado. Krom la hungaraj popolkantoj li tradukis ankaŭ estonan, finan, flandran, germanan kaj rumanan kantojn.

La aŭtoroj de popolkantoj – same kiel tiuj de proverboj kaj popolaj sentencoj – ne estas konataj. Ili disvastiĝas el buŝo al buŝo kaj herediĝas de generacioj al generacioj. Tamen inter la popolkantoj troviĝas pecoj – riĉe dotitaj per folkloraj elementoj – kiuj fontas el la plumo de konata poeto. Ekzemple hungaraj kantaroj enhavas ankaŭ kelkajn poemojn de Petőfi, ĉar ili fariĝis tiel popularaj, ke – en iom ŝanĝita formo – estas vaste konataj kaj tre favorataj kantoj.

Kalocsay klopodis transplanti perlojn el la popola poezio, ekzemple la tielnomatajn "florkantojn" tiujn ĉarmajn amkantojn el la 18-a jarcento. En liaj tradukoj troviĝas ankaŭ malpli valoraj pecoj "surogatoj". Tamen ili ricevis lokon en la KANTANTA KAMPARO kaj en la NI KANTO!, ĉar ili enestas en hungarlingvaj kantaroj, ĝenerale kun orelkaresaj melodioj.

Al la esperantigitaj kantoj tiutempe oni ne povis doni muziknotojn, do por helpo la tujan rekonon de la originaloj, Kalocsay lasis la titolojn hungarlingve. Ĝuste tial mi listigis la kantojn hungare kaj Esperante. La listo enhavas ankaŭ popolajn baladojn kaj romancojn. Ili certe devenas de iu popola poeto, sed vivante sur la buŝo de la popolo, ili multe ŝanĝigis, modifiĝis dum la migrado, do oni povas rigardi tiujn pecojn kiel kolektivajn verkojn de la popolo.

La malnovajn kantojn jam tute ekstermis la moderna vivo, eĉ la plej maljunaj kamparanoj apenaŭ konas ilin, nur kolektantoj savis tiujn valorojn, vere en la lasta momento.

"Kvankam strangaj en sia primitiveco, ĉi tiuj manifestigoj de la popolanimo – oni legas en la HUNGARA ANTOLOGIO, redaktita de Kalocsay en 1933 – *certe havas apartan efekton per sia originala praforto aŭ naiva ĉarmo senteblaj eĉ tra ilia Esperanta vesto."*

Kalocsay la kantotradukojn – same kiel la poemojn – eĉ ne unufoje poluris. Kelkajn pecojn – ekzemple *La knabinoj atendanta* (el "Kantelater") li transplantis en du variantoj: la unua konformiĝas al la melodioj, la alia literature estas pli pretendema kaj aperigita en diversaj revuoj kaj poemantologioj.

8.3.l Tradukoj el hungaraj kantoj

A Csap utcán végestelen végig/Tra la strat', ĝis kie oni vidas...
KK p. 30; NK p.16; KHS p. 6; HE 1961:9, p. 17; Pioniro 1969:6, p. 8.
A faluban a legárvább én vagyok/En vilaĝ' mi estas la plej orfa hom'...
KK p. 39; NK p. 32.
A fekete holló gyászt visel magáért/Kiel funebradas nigra korv' sen fino...
HE 1920:3, p. 1.
A gőzösnek hat kereke/Brilaj estas vagonradoj...
KK p. 22; NK p.13; KHS p. 7.
A kedves tolvaj/Mian koron iu ŝtelis for
HV 1968:3, p. 20.
Aki a babáját igazán szereti/Kiun al knabino vera am' altiras...
KK p. 8; NK p. 29; KHS p. 8.
Akinek nincs szeretője/Kiu vivas viv' en solo...
KK p. 32.
Amerre én járok/Kie mi iradas...
KK p. 9; NK p. 40; HV 1968:3, p. 20.
Amott kerekedik egy fekete felhő/Tie amasiĝas granda nubo nigra
KK p. 44.
A toronynak a teteje bádogos/Alta kvark', alta monto, alta tur'...
KK p. 12; NK p.37.
Az aradi kikötőben/En haveno, en haveno...
KK p. 33.
Azért csillag, hogy ragyogjon/Tiel stel', ke brile pompu...
KK p. 26.
Balatoni dalok/Kantoj el la ĉirkaŭaĵo de Balaton
NK p. 39.
Ballag már a vén diák/Iras abiturient'...
KK p. 20; NK p.18; KHS p. 7.
Befordultam a konyhára/Kuirejon mi rapidis/eniris(63)
KK p. 8; NK p.28; KHS p. 8; SH-R p. 25; VV 1958:4, p. 19; 1958:5, p. 21; Bulteno (HEK), 1958:10-12, p. 206; HSkPK p.16; ENY/2 p. 88-89; LkA p. 22-23; VNYÉ '81, p. 205.
Csak egy kislány van a világon/En la mondo sola bel-knabin'...
KK p. 5; NK p.33; KHS p. 8; Pioniro 1969:6, p. 8.
Csárdás kis kalapot veszek/Rond-ĉapelon mi aĉetos...
KK p. 11; NK p. 33; KHS p. 10; HE 1961:9, p. 17; Pioniro 1969:8, p. 8.
Cserebogár, sárga cserebogár/Majskrabo, majskarabo flava...
KK p. 43; NK p. 33; KHS p. 9; HE 1961:9, p. 17.
Csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok/Brilu sur la ĉiel', brilu, stelo-miloj
HV 1968:3, p. 20.
Csinom Palkó/Paŭlo brava...
KK p. 27; GEMOJ p. 6; KHS p. 9; SH-R p. 29 ; VV 1957:11-12, p. 7; HŜkPK p. 15; HV 1976:5, p. 7; VNYÉ '81 p. 205.
Csipkés a szőlő levele/Folieto de vinbero...
KK p. 15; NK p. 37.
Csöndes a tó/Lago silentas...
NK p, 13; KHS p.10.
Csütörtökön este/Je ĵaŭdo vespere...
KK p. 23; NK p. 20; ĉi-libre p. 32

Debrecenbe kéne menni/Vidu nin, la skoltajn, skoltajn knabojn...
KHS p.10.
De ki tudnám panaszolni magamat/Plendi, plendi povus mi...
KK p. 34.
De szeretnék a királlyal beszélni/Se mi povus, se mi povus al la reĝo eniri...
KK p. 32; NK p. 25.
Édesanyám, édesanyám csak az a kérésem/ Kara patrin', kara patrin', aŭdu mian peton...
KK p. 22; NK p. 19; KHS p. 11; Bulteno (HEK), 1958:7-9, p. 148.
Édesanyám, ha megunt már tartani/Se vi tedas jam min teni, ho patrin'...
KK p. 24.
Édesanyám mondta régen/Diris la patrin' ĝis sato...
KK p. 26.
Ég a kunyhó, ropog a nád/Kano brulas, koro brulas...
KK p. 42; NK p. 32; HE 1961:7, p. 14; vd p. 134.
Ej, haj, gyöngyvirág/Haj, haj, roz' diant'...
KHS p. 12; HV 1968:3, p. 20; TK p. 72; Pioniro 1969:6, p. 8.
Éji zene/Salut' al vi, salut' al vi
NK p. 38.
Elbúcsúzom tőled rózsám utoljára/Mi adiaŭdiras laste vin, amata
HV 1968:3, p. 20.
Elhervad a virág, ha gyökere nincsen/Se radiko mankas, velkas for la floro
KK p. 10.
Elmegyek, elmegyek, hosszú útra megyek/Iras mi, foriras, longavoje, tre for...
HV 1968:3, p. 20.
Elment az én rózsám idegen országba/Amerikába...
KK p. 17; NK p. 11.
Eltörött a hegedűm/Ho, rompiĝis violon'...
KK p. 12; NK p. 34.
Ereszkedik le a felhő/Malleviĝas nubo peza(64)
EF 1922:12, p. 203; HE 1922:11-12, p. 6; HA/l, p. 74; LkA p. 88.
Érted, érted/Pro vi, pro vi....
NK p. 10.
Esik eső/Blovas la vent'...
NK p. 31; HV 1968:3, p. 20.
Ez a világ amilyen nagy/Granda estas mond' sen fino...(65)
LkA p. 32-33.
Ez az én szeretőm/Jen mia amatin'...
KK p. 18; NK p. 24; HE 1961:7, p. 12; vd p. 134.
Ezt a kerek erdőt járom én/Iras mi tra denso arbara...
KK p. 16; NK p. 40; SH-R p. 25.
Fa leszek, ha fának vagy virága/Arb' mi estos, se vi arbofloro...(66)
HV 1961:1, p. 4; LkA p. 97-98; EM 1974:5, p. 11; ĉi-libre p. 53.
Falu végén egy kis ház/Blanka dom' ĉe vilaĝfin'...
KK p. 28; NK p.14.
Fekete szem éjszakája/Nokt' de l' nigra okulparo...
KK, p. 19; NK p. 19.
Felleg borult az erdőre/Tra l' arbar' sin nuboj trenas
KK p. 33; NK p. 23; KHS p. 15; Pioniro 1969:6, p. 7.
Földiekkel játszó égi tünemény/Al la Espero(67)
EB p. 171-173; KHS p. 16; HA/1, p. 41; HV 1974:1, p. 17; 1979:6, p. 214; TS p. 427; HA/2, p. 52; E-aboco p. 147; en la 2-a vol. p. 4. (Kun muziknotoj).

Fújja a szél az akácfalevelet/Blovas vent' folion de l' akaci'...
KK p. 12.
Fürdik a holdvilág/Banas sin la luno...[68]
KK, p. 39; NK p. 32; KHS p. 17; HA/1, p. 67-68; LkA p. 30; ĉi-libre p. 53.
Gém, daru, gém, daru, gém/Gru', cikoni', cikoni...'
NK p. 41.
Gyere be rózsám, gyere be/Venu, envenu, ho viol'...
KK p. 31; NK p. 17; KHS p. 18; HE 1961:7, p. 12; Pioniro 1969:6, p. 8; vd p. 134.
Gyönge violának letörött az ága/Falis la gracia branĉo de l' violo[69]
KK p. 6; NK p. 27; KHS p. 19; VV 1958:5, p. 21; BENY p. 69; Pioniro 1969:2, p. 8; 1969:6, p. 8; ĉi-libre p. 32.
Ha bemegyek a templomba/Se mi iras al la preĝej'...
KK p. 44; NK p.33
Ha férfi lelkedet/Se la animon vir'....[70]
KHS p. 20.
Ha holnapig nem találok szeretőt/Amatinon se ne baldaŭ trovos mi...
KK p. 25.
Harmat csillog a virágon/Sur la kampo rosoj brilas.
GEMOJ, p. 8-9.
Hármat füttyentett az aradi vonat/Fajfis la vagonar'...
KK p. 13.
Három fehér kendőt veszek/Blankan tukon mi aĉetos...
KK p. 11.
Hét csillagból van a Göncöl szekere/Sep steletojn havas la ĉiela ĉar'...
KK p. 17; NK p. 36.
Holdvilágos csillagos az éjszaka/Lunoluma, stelobrila nokta hor'...
KK p. 21; NK p. 20
Így élni szép, így élni jó/Ho tiel estas bela, bona kaj agrabla vivi...
KK p. 20.
Jaj de magas, jaj de magas/Kiel alta, kiel alta...
KK p. 21; NK p. 24; SH-R p. 27; Pioniro 1969:6, p. 7; 1970:8, p. 8; ĉi-libre p. 33.
Jaj, de nagyon régen volt/Pasis, ĉu revenos tempo la bela?
KK p. 23; NK p.23.
Jaj de szépen muzsikálnak/Sub fenestroj kantoj sonas...
KK p. 15; NK p.35.
Juhászlegény, szegény juhászlegény/Hej ŝafisto, hej ŝafist' senhava/Marĉando...[71]
KK p. 6; NK p. 29; GEMOJ p. 7; KHS p. 22; HA/1, p. 68; Revuo de l' Mondo1938:1, p. 3; VV 1957:11-12, p. 7; Bulteno (HEK), 1958:5-6, p. 118; LkA p. 101.
Káka tövén költ a ruca/Kovas en kanej' ansero...
KK p. 39; NK p. 26.
Katonának nem jó lenni/Soldatvivo malfeliĉa
KK p. 33.
Kerek ez a zsemlye/Landon al la lando...
KK p. 46; NK p. 37; KHS p. 25; HE 1961:9, p. 17; Pioniro 1969:6, p. 8.
Kékvirág, ibolya/La viol', blua flor'...'
KK p. 41.
Két szeretőm volt énnékem/Mi en la vilaĝ du amatinojn havis...
KK p. 45; HE 1920:3, p. 1.
Kint lakom én Kisperjésen/Loĝas mi en step' ekstere
KK p. 14.

Kiskertemben igaz-e babám/En ĝardeno, kara trezoret'.../ĉu ne kolombet'...
NK p. 11; HV 1968:3, p. 20.
Kiskertemben kinyílott a gyöngyvirág/La konvalo ekburĝonis en ĝarden'...
NK p. 31; HV 1968:3, 20.
Kis kutya, nagy kutya nem ugat hiába/Bojas jam ĉiu hund' sur la strat' la famon...
KK p. 28; NK p. 15.
Kis lak áll a nagy Duna mentében/El malproksimo/Eta domo ĉe Danubo granda.(72)
HE 1922:11-12, p. 6; KHS p. 23; VV 1958:1, p. 7; 1958:4, p. 19; LkA p. 21-22.
Kitették a holttestet az udvarra/Oni metis jam la ĉerkon al la kort'...
KK p. 34; NK p. 35.
Lányok, lányok a faluban/En vilaĝo aŭdu ĉiu knabinet'...
KK p. 24; NK p. 20.
Látod-e babám/Vidu amata, vidu...
KHS p. 25.
Látod, édesanyám/Vidu mia patrin'... (Kun muziknotoj).
HE 1972:6-7, p. 31.
Lefelé folyik a Tisza/La river' malsupren fluas
KK p. 41.
Legénycsúfoló/Fraŭlmokado...
HFM 1962:2, p. 28; vd p. 134.
Lehullott a rezgőnyárfa/Jam la foliar' arĝenta de l' tremoloj falas nun...
KK p. 9; NK p. 40; KHS p. 26; HE 1961:7, p. 11; Pioniro 1969:9, p. 8; vd p. 134.
Lovamat kötöttem/Mi ĉevalon ligis...
HV 1968:3, p. 20.
Lyuk, lyuk, lyuk/Tru, tru, tru...
KK p. 7; NK p. 30; SH-R p. 26; HE 1961:7, p. 13; vd p. 134.
Maros vize folyik csöndesen/Riverondoj mole rulas sin...
KK p. 32; NK p.22.
Még azt mondják, Budapesten nincs/Oni diras, vana estas amo-ĉas'...
NK p. 13.
Megjött már a fecskemadár/Alvenis jam la hirundo...
KHS p. 27.
Megrakják a tüzet/Fajron oni metas...
HV 1969:4, p. 20; en: ANDREO CSEH – KIEL EDZPERANTO. Budapest: A. Csiszár 1996. 56 p. (p. 49).
Megyen már a hajnalcsillag lefele/Aŭrstelo hele brilas ĉiele...
HV 1968:3, p. 20.
Miért turbékoltok búgó vadgalambok/Turtoj murmuretaj, kial vi parolas?(73)
KK p. 24.
Miért vagy oly távol, kedvesem?/Ve, kiel vi forestas, ho trezor'?
NK p. 38.
Mi köze hozzája/Batis deke, dekunue, dekdue...
KK p. 35; NK p. 24.
Mikor megyek Románia felé/Kiam iras mi en la militon...
NK p. 35.
Mikor szürkébe öltöztem/Surmetante marŝvestaĵon...
NK p.36.
Nagy a feje, búsúljon a ló/Pendas kapo de ĉevalid'....
KK p. 36; NK p. 23; HE 1961:7, p. 13; vd p. 134.

Nagypénteken mossa holló a fiát/Jen la korvo , idon sian lavas ĝi...
KK p. 42; NK p. 32.
Nem marad a piros rózsa bimbóban/Ruĝa roz' ne longe restas en burĝon'...
NK p. 12.
Nem, nem, nem/Ne, ne, ne...
KK p. 30; NK p. 17.
Nem szoktam, nem szoktam/Je mi ne kutimas...
HV 1968:3, p. 20.
Nem tudom én, mi a bajom/Kio mian koron tuŝis?
NK p. 41.
Nézz rózsám a szemembe/Vidu mian okulon...
KK p. 35.
Ni-ni-ni-ni/Jen, jen, jen, jen...
KK p. 38; NK p. 21.
Nincsen annyi tengercsillag az égen/Tiom stelojn la ĉiel' ne surtenas...
KK p. 34; NK p. 25; vd p. 134.
Nincsen igaz tavasz/Ja printemp' ne estas...
KK p. 41.
Nyisd ki babám az ajtót/Hej, malfermu, mia kar'...
KK p. 25; NK p. 14; KHS p. 30.
Őszi rózsa, fehér őszi rózsa/Roz' aŭtuna, se mi vin rigardas...
KK p. 46; NK p. 26; KHS p. 30.
Pesten csináltattam házat/Domon faris mi ŝtonmure...
NK p. 31.
Piros alma csüng az ágon/Ruĝa pom' de branĉo pendas..
KK p. 14; NK p. 35.
Piros bársony süvegem/Mia ĉapo el velur'...
KK p. 29; NK p. 16.
Piros bort ittam az este/Pro l' vespera vino ruĝa...
KK p. 44.
Piros, piros, piros/Ruĝa, ruĝa, ruĝa...
NK p. 16; vd p. 134.
Putriban lakik a Sári/Loĝas la kara tre fore...
KK p. 29; NK p. 15.
Ritka búza, ritka árpa, ritka rozs/Blua floro, de l' cejan'...
KK p. 20; NK p. 19.
Rózsabokor a domboldalon/Rozujeto sur la montdekliv'(74)
LkA p. 166.
Rózsabokorban jöttem a világra/En rozujo mi naskiĝis matene...
KK p. 7; NK p. 28; HE 1961:7, p. 12; vd p. 134.
Röpdös a pillangó/De la flor' al floro flirtas papilio...
KK p. 37.
Söprik a pápai utcát/Tra la stratoj tra la stratoj...
KK p. 5; NK p. 27; KHS p. 32; VV 1957:11-12, p. 7; ELL p. 231-232; Bulteno (HEK), 1958:4, p. 88; vd p. 134.
Sudármagas, sudármagas/Altan pinton, altan pinton...
NK p. 41; HV 1968:3, p. 20.
Sűrű csillagos az ég/La arbaron iris mi...
KK p. 15; NK p. 36.

Sűrű csillag ritkán ragyog az égen/Etaj steloj dense brilas vespere...
KK p. 6; NK p. 29; HE 1961:7, p. 12-13; vd p. 134.
Szállj el, szállj el, hétpettyes katicabogárka/Flugu, flugu kokcinel'...
KK p. 36; NK p. 21.
Szeged felől beborult/Nigraj nuboj peze pendas sur ĉiel'
KK p. 40.
Szép asszonynak kurizálok/Belulinon mi kortumas...
KK p. 43; NK p. 25.
Szerelmes a nap a holdba/Plenan lunon amas suno
KK p. 29; NK p. 15.
Szeretem a madárkát/Amas tre la birdon mi...
KK p. 40.
Szól a kakas már/Koko krias jam...
KHS p. 34; TK p. 73; vd p. 134.
Tele van a város akácfavirággal/Plena estas urb' je akacia flor'...(75)
KK p. 23; NK p. 18; KHS p. 32.
Temetésre szól az ének/Sonas kanto de sepulto(76)
LkA p. 24; HdE 1971:9, (1508), p. 3.
Temetőben láttalak meg/En tombej' mi vin ekkonis...
KK p. 40.
Te vagy legény/Hej kurucamik'...
GEMOJ p. 6; KHS p. 36; HSkPK p. 35; HV 1976:5, p. 7.
Túlsó soron esik az eső/Transe pluvas, estas granda kot'...
KK p. 43; NK p. 30.
Turi vásár sátor nélkül/Ĉe l' ĉapelo mia: floro...
KK p. 31.
Udvarom, udvarom/Korto, mia korto...
KK p. 37; NK p. 22.
Új sír van a temetőben/En tombejo nova tombo...
KK p. 16.
Van nekem egy imakönyvem/Mi preĝlibron nigran havas...
KK p. 14.
Végigmentem az ormódi temetőn/Mi vagadis apud la tombeja mur'...
KK p. 16.
Vékony deszka kerítés/Tra l' barilo de ĝarden'...
KK p. 31; NK p.18.
Volt neki, lesz neki/Havis li, havos li...
KK p. 27; NK p.14.
Volt szeretőm tizenhárom/Amatinoj, amatinoj dektri estis...
KK p. 7; NK p. 30; HE 1961:7, p. 13.
Zöldleveles diófa/Alta kverk' kun verdfoli'...
KK p. 35.
Zöldre van a, zöldre van a rácsos kapu festve/Hele brilas nia stelo kun verda koloro...
KK p. 21; NK p. 24; KHS p. 35.

***

Popolaj baladoj kaj romancoj

Anjo Molnár
HA/1, p. 27; HA/2, p. 13-15.
Ilona Budai
Esperanto 1920:1, p. 8; HA/1, p. 33-34, HA/2, p. 15-16.
Ilnjo, bela floro
HA/1, p. 36-37.
István Fogarasi
LM 1924/61; HA/1, p. 32; HV 1982:6, p. 207.
Katrinjo Kádár
HV 1974:2, p. 9.
La bela Antal
HA/1, p. 34-35.
Megöltek egy legényt/La murdita fraŭlo
KK p. 18; HV 1974:2, p. 9.
La serpento
HA/1, p. 36.
La soldato kaptita
HA/1, p. 28-29.
Malkuraĝulo
E-P 1921:11, p. 173; HA/1, p. 37; ESk 1951:16, p. 12.
Masonisto Kelemen
HA/1, p. 25-26; HA/2, p. 12-13; HV 1986:5, p. 168.
Máté biró/Juĝisto Máté
HA/1, p. 29-31.

***

(63, 64, 65, 66) Poemoj de S. Petőfi.
(67) Poemo de M. Csokonai Vitéz.
(68) Poemo de S. Petőfi.
(69) Poemo de S. Endrődi.
(70) Poemo de M. Vörösmarty.
(71, 72) Poemoj de S. Petőfi.
(73) Poemo de M. Szabolcska.
(74) Poemo de S. Petőfi.
(75) Poemo de M. Szabolcska.
(76) Poemo de S. Petőfi.

8.4 KANTANTA KAMPARO(77)

101 Hungaraj popolkantoj.
Tradukis K. Kalocsay.

Szeged: Petro Turzó, 1922.
16 x 12 cm, 45 p. Broŝ.

Sonas kantsonoro
Ĝermis kiel floro
Apud kampa voj':
Ĝojo kaj malĝoj',
Larmo kaj petolo
de l' hungarpopolo.

Tiuj versoj bone karakterizas la popolkanton, tiun ampleksan branĉon de la popolpoezio. La kanton kolektis la tradukanto mem.

"Jam de longe estis plendo dum ekskursoj kaj festoj – skribas Kalocsay antaŭparole – *ke oni havas preskaŭ nenion por kanti. Por fari ĉi tiujn kunvenojn pli gajaj, jen mi servas per malgranda bukedo kunmetita el hungaraj sovaĝfloroj."*

Jen floro el la bukedo:

Je ĵaŭdo vespere
Staris mi ekstere.
Falis neĝo, blovis vent',
Pordon ŝlosis vi sen sent'.
Ve, ho ve, mi kiel frostis!

La plendo de la fraŭlo kontraŭ la "senkora" virino efikas ankaŭ sia belega muziko.

*

La suba kanto, kun la orelkaresaj melodioj, fariĝis tiel populara, ke ĝia aŭtoro – poeto Sándor Endrődi – estas jam preskaŭ forgesita.

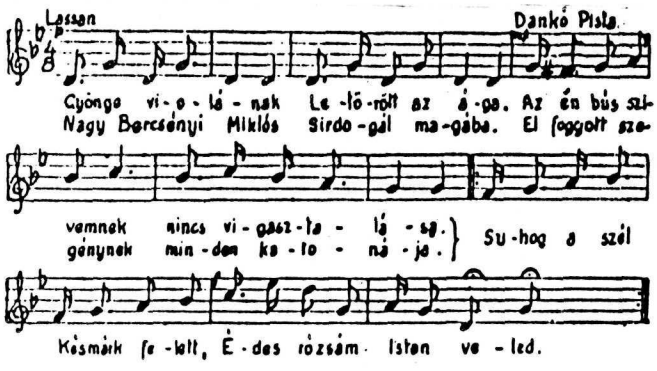

Falis la gracia
Branĉo de l' violo.
Kor' malĝoja mia
Estas sen konsolo.
Muĝas vento veokria...
Ho adiaŭ, kara mia!

"La tradukoj estas plejparte laŭvortaj – skribas Kalocsay – *kelkfoje tamen ŝajnis al mi necese fari malgrandajn ŝanĝojn en la teksto, kaj kelkfoje eĉ ĉar la tekstoj estas netradukeblaj aŭ seninteresaj, mi verkis tekston tute novan. Oni tuj rimarkis ilin, ĉar ili havas, pli aŭ malpli, Esperantan odoron."*

Jen unu el la ŝanĝitaj kantoj:

Kiel alta, kiel alta estas tiu grandhotel',
Ĉu enestas, ĉu enestas kamarad' kun verda stel'.
Se ne estas kamarad' kun verda stel',
Renverŝiĝu tiu alta grandhotel'.

La kantareto estis bone akceptita ankaŭ eksterlande. La japanoj mendis el ĝi 250 ekzemplerojn.

La floroj de la hungara popolpoezio – skribis tiutempe iu hungarlingva gazeto – *odoras jam ne nur por ni, sed pere de Esperanto ankaŭ al la gefiloj de aliaj nacioj.*

(77) La kantoj estas listigitaj en la ĉap. 8.3.1

8.4.1 Bibliografio

(ABO): *Kantanta Kamparo.*
HE 1923:febr. p. 4.
Király, L.: *Kantanta Kamparo.*
Reggeli Hirlap (Matena Gazeto) Miskolc. 1928.08.02.
En la 1-a vol. p. 58, 128.
Ĉi-libre p. 1, 34.

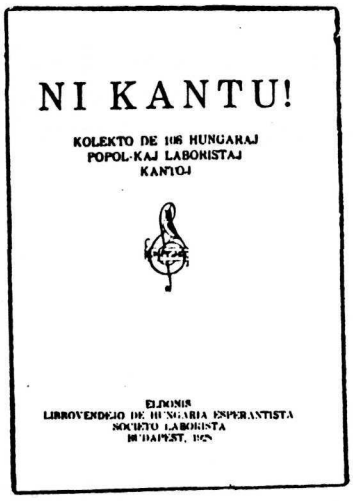

8.5 NI KANTU![78]

Kolekto de 108 hungaraj popol- kaj laboristaj kantoj.

Budapest: Librovendejo de Hungaria Esperantista Societo Laborista.
15 x 12 cm, 62 p. Broŝ.

Muĝu la kant' kiel ventega ond',
Murojn sieĝu de l' malnova mond'.
Ĝia tondrado nian forton diru.
Luktu, popol', kaj venke antaŭiru!

(Devizo de la Kanto-Societo)

La kolekto estas esence reeldono de KANTANTA KAMPARO ampleksigita per ses originalaj Esperanto-kantoj kaj dek ses laboristaj kantoj. En la Antaŭparolo skribas V. Bleier, la vartinto kaj respondeca eldonanto de la libreto:

"En la kantado manifestiĝas optimista aklamo de la homa koro, sopiranta jen al konsolo, jen al belo kaj noblo..."

La kantojn plejparte esperantigis K. Kalocsay, sed la libro ne mencias lian nomon. La prisilento ne estis senkaŭza. La iom pli postaj okazintaĵoj pravigis la motivojn de la anonimeco. La polico konfiskis la libron, ĉar inter la kantoj troviĝis kelkaj – ekzemple la *Se hejmen post batal'* – kiuj, laŭ la tiama registaro, agitas kontraŭ la reganta sociordo. Pri la konsekvenco – krom la samtempuloj – parolas ankaŭ skribaj pruvoj.

La socialdemokrata taga gazeto Népszava (Popolvoĉo) la 12-an de aprilo 1930 komunikas:

Arestopuno
Pro Esperantaj poemoj
Tradukoj de laboristaj kantoj kiel kontraŭklasa agitado

La *Hungarlanda Esperantista Societo Laborista*, en eldono de kamarado Vilmos Bleier aperigis poemlibron en Esperanto. En tiu kolekto li publikis inter aliaj la tradukon de poemo, kiu sub titolo *"Laborista Marseljezo"* aperis hungare en la libro de Árpád Szakasits[79] sub la kolektiva titolo "HARCOS ÉNEKEK" (Batalemaj kantoj). Pro du poemoj la prokuroro akuzis kamaradon Bleier pri kontraŭklasa agitado. La *Budapeŝta Kriminala Tribunalo* siatempe deklaris absolvan juĝon en la afero, konstatante, ke V. Bleier ne faris agitadon. Pro apelacio de la prokuroro la afero alvenis al la duainstanca tribunalo, kie oni aliigis la unuainstancan juĝon kaj oni kondamnis kamaradon Bleier al unumonata prizonopuno.

*

V. Bleier apelaciis kontraŭ la verdikto, sed ĝi estis senrezulta.

Dum la proceso tuj evidentiĝis, ke la prokuroro furiozis ĉefe kontraŭ la tradukisto kaj volis ekscii ties nomon, sed la konfesigo de Bleier fiaskis. Li ne malkaŝis la tradukanton Kalocsay, kiu en tiu tempo estis grave malsana kaj la antaŭvidebla enkarcerigo estintus mortdanĝera por li, eĉ se ne paroli pri lia medicinista kariero. Vilmos Bleier prenis sur sin ankaŭ la "pekon" de Kalocsay kaj suferis unu monatan prizonan punon.

Pro la sinofero estu omaĝo al la memoro de Vilmos Bleier.

*

Jen kantotitoloj de la libreto, ne listigitaj en la ĉapitro 8.3.1

Originalaj Esperanto kantoj

Barkarolo
Esperanto Himno
Devizo de la ĥoro HESL
Kanteto
Nova sento

Laboristaj kantoj

Socialista marŝkanto
La proletoj
Antaŭen, homoj de l' labor'!
La kanto de l' laboro
Maja Himno
Liberkanto
Se hejmen post batal'...
Flagdisfaldo
Ne murdu!
Laborista Kanto
Laborista Marŝo
Fratoj, al sun'!
Kanto
Popol'! Titan'!
Dubinuska
Laborista Marseljezo

***

8.5.0 Persekutita poezio

(Eltiraĵo el la kriminala proceso kontraŭ Vilmos Bleier pro la eldono de NI KANTU!)

La *Reĝa Juĝtablo de Budapest* kasacias la juĝon de la unuainstanca tribunalo laŭ la 1. c. punkto de § 385. de la *Kriminala Procedura Kodo* kaj konstatas la kulpecon de la akuzato.

La akuzato ekscitis socian tavolon konfesantan sin "proletaroj" kontraŭ la socia tavolo de kapitalistoj per la preso de la poemo *Se hejmen post batal'* publikigita sur la 48-a paĝo de la poemaro NI KANTU!, skribita de nekonata aŭtoro kaj tradukita el la hungara al la Esperanta lingvo, eldonita de la *Librovendejo de Hungaria* Esperantista Societo Laborista – *kiun* reprezentas la akuzato kiel responsa eldoninto – kaj envendejigita la 20-an kaj la sekvantajn tagojn de julio 1928.

Motivoj: La disponanta parto de la juĝo entenas laŭvorte la tradukon de la poemo *Se hejmen post batal'*. Alia traduko el la hungara estas titolita *Laborista Marseljezo,* sed ĉi-poemo estas nur laŭtitole kanto de laboristoj, laŭ enhavo ĝi esprimas la laŭtan vekrion de ne nur la laborista klaso, sed la tuta popolo despere pro malsato kaj mankhavo. Ĝi respondecigas pro la mizero kaj paŭperismo de la popolo la kapitalistojn.

La poemo *Se hejmen post batal'* konfrontas la mizeron de la laboristaro – nomata "proleta klaso"– kun la riĉeco kaj senzorga lukso de la kapitalista klaso. La laboriston hejmenvenintan de la laboro atendas mizero, ŝmuco kaj infanoj plorantaj por pano, kaj dume la kapitalistoj ĝuas en feliĉa nenifaro la ĝojojn de riĉeco en iliaj palacoj. Ĉi-stato estas netolerebla. La laboristaro ne hezitu, sed ekataku la kapitalistojn per pugno, martelo kaj armiloj, ekstermu ilin de sur la tero kaj akiru la regadon super la mondo. Do ĉi-poemo instigas la klason de laboristoj al bato kontraŭ la kapitalistoj, eĉ al tio, ke ĝi efektivigu sian ekskluzivan regadon perforte, per renverso de la nuna sociordo.

Tiuj faktoj respondas al krimo de ekscito kontraŭ la 2-a alineo de § 172. de la *Kriminala Kodo* kvalifikenda kaj punenda laŭ § 19. de artikolo LXIII: 1912. kaj al la delikto de ekscito laŭ la 1-a, eventuale 2-a alineoj de § 5. de leĝartikolo III: 1921.

La supran juĝon konfirmas la *Hungara Reĝa Kurio* jene:

La duainstanca tribunalo ne eraris, kiam ĝi konstatis la kulpecon de la akuzato.

Elhungarigis D-ro Ladislao DUBRAVSZKY
Budapest, 1978.

(78) Listigitaj en la ĉap. 8.3.1 escepte la originalajn E-kantojn kaj laboristajn kantojn.
(79) Post la dua mondmilito (1945) li plenumis altrangajn ŝtatajn oficojn: parlamentano, vicĉefministro, prezidento de la *Hungara Popolrespubliko.*

8.5.1 Bibliografio

Bodó, K.: *Ni kantu!*
HH 1928:7, p. 109.
Népszava (Popolvoĉo) 1930.O4.12.
Markovits, Gy.: En: ÜLDÖZÖTT KÖLTÉSZET. (Persekutita poezio).
Budapest: Eldonejo de Akademio, 1964.
Tárkony, L.: En: *Kolomano Kalocsay.*
NP 1966:3, p. 137.
Poznania Esperantisto 1972:aŭgusto-septembro; repr. en: HE 1973:1, p. 9.
EM 1975:1, p. 6.
Csiszár, A.: En: *Kalocsay Kálmán.*
VNY 1981:5, p. 6.
Barna, Z.: En: LA LABORISTA ESPERANTO-MOVADO EN HUNGARIO.
Budapest: HEA 1987. 183 p. (p. 78).
Csiszár, A.: En: *Kompletigo al la "Kompletigo".*
Fonto 1992:141, p. 26.
Csiszár, A.: En: SENVUALE (Pri la pseŭdonimoj de K. Kalocsay).
Budapest: KAL-ĈI Dokumentaro 1999. 25 p. (p. 5-7)
En la 1-a vol. p. 57, 58, 128.

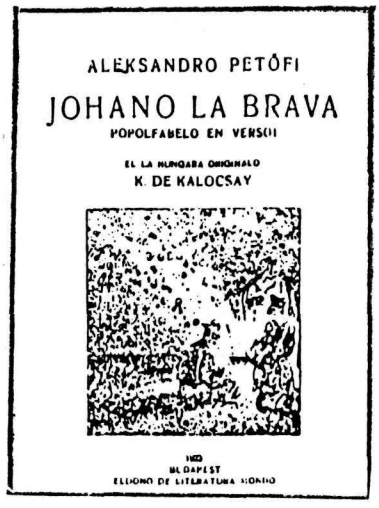

8.6 Sándor Petőfi: JOHANO LA BRAVA

Poemfabelo en versoj.
El la hungara originalo tradukis
K. de Kalocsay.

Kun kolora reprodukcio de la pentraĵo de
Álmos Jaschik.
Budapest: Literatura Mondo 1923.
14 x 11 cm, 87 p.

Dua, reviziita eldono kun antaŭparolo de
K. Kalocsay. Sen ilustraĵoj.
Budapest: Literatura Mondo 1948.
17 x 11 cm, 65 p.

Tria eldono en la volumo LIBERO kaj
AMO.
Budapest: Corvina 1970.
19 x 11 cm, 260 p.

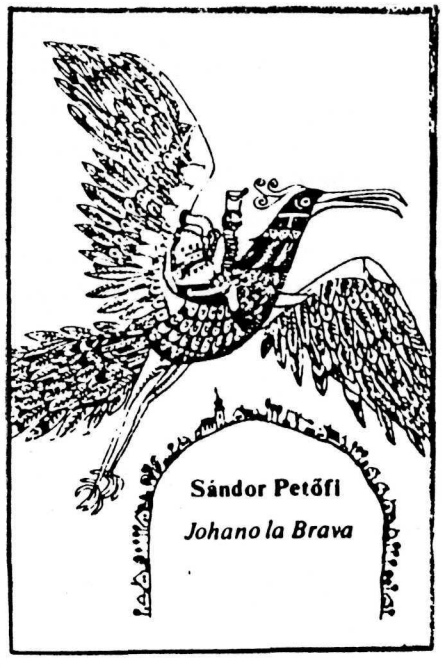

Kvara eldono kun postparolo de Vilmos
Benczik.
Titolpaĝa desegnaĵo de Ádám Würz.
Budapest: HEA 1984.
20 x 14 cm, 60 p.

En bildrakonta formo, laŭ la freskoj de
Béla Sándor.
Kun koneksaj strofoj de K. Kalocsay.
Kunliga teksto, Prologo kaj Epilogo de
Ada Csiszár.

Budapest: KAL-ĈI DOKUMENTARO,
1997. Kun 12 koloraj bildoj.
22 x 15 cm, 37 p.

En paralelaj Esperanta kaj ĉina tekstoj.
Reĉinigis Li Naixi laŭ la reviizita traduko de
K. Kalocsay.
Hubei-a Esperanto-Asocio, 1997.
20 x 14 cm, 64 p. Broŝ. Kun nigra-blankaj
bildoj.

En 1923, okaze de la centjara naskiĝdatreveno de Sándor Petőfi, *Literatura Mondo* eldonis la naivan epopeeton: JOHANO LA BRAVA, en traduko de Kalocsay.

"La traduko estas la kompromisoj – skribis Kalocsay en *Rimarkoj. – Granda ĉagreno estas vidi kelkfoje, ke belecoj neeviteble glitas for el la mano. Eble tamen mi sukcesis iom konservi la naivan simplecon, kiu estas la plej granda ĉarmo de la originalo..."*

Vere la poemfabelo de Petőfi, verkita en popola lingvaĵo, ne estas facile interpretebla. Tamen ĉe la Esperanta transplanto perdiĝis malmulto el la valoro de la originalo.

Por fidele redoni la hungaran pensmanieron, la iom strangan specialan mondon de la popolfantazio, en la traduko Kalocsay ne povis eviti uzadon de neologismoj. Pri la neoficialigitaj vortoj kaj pri kelkaj necesaj klarigoj bone prizorgis la tradukanto. La *Akademio* premiis la majstran tradukon de Kalocsay.

La reviziita traduko reaperis en 1948. En la *Antaŭparolo* skribas Kalocsay:

"Granda ĝojo estas por mi la dua eldono de tiu ĉi libro: ĝi pruvas, ke jen, ankaŭ poezia verko povas havi en Esperantujo legeman publikon... Traleginte mian malnovan tradukon, mi vidis, ke mi ne povas ĝin lasi sen intensa tralaboro. Ĝi estis mia unua pli granda verstraduko, farita sur nivelo, kiun mi kredas, jam superpasis ne nur mi, sed ankaŭ nia poezia lingvo. En la nuna formo la verketo certe havas lingvaĵon pli naturan, ritmon pli fluan, rimadon pli varian..."

La traduko represigis triafoje en la kolekto de elektitaj poemoj de Petőfi: LIBERO kaj AMO (1970). La kvara eldono venis en 1984.

JOHANO LA BRAVA en 1931 aperis ankaŭ en ĉina vesto. La eminenta tradukartisto Sun Yong ĉinigis ĝin. Sun Yong, kieŝ merito estas – krom la interpreto de Petőfi-poemoj – ankaŭ aliaj tradukoj el la hungara literaturo (parta pere de Esperanto), en 1958 ricevis distingon de la *Hungara Popolrespubliko: Ordeno de l' Laboro.*

La epopeo aperis ankaŭ kiel bildrakonto. Pli ol dudek jarojn dormis en la KAL-ĈI DOKUMENTARO dekdu koloraj bildoj – laŭ la artaj freskoj de Béla Sándor – kiuj kun la koneksaj versoj de Kalocsay prezentas mozaikojn el la aventuroj de la heroo. De sceno al sceno kompletigas la rakonton proza teksto de A. Csiszár. Fotografaĵo de Petőfi kaj kantoteksto kun muziknotoj riĉigas la elegantan albumon pretigitan en kelkaj ekzempleroj destinitaj por la plej signifaj Esperanto-bibliotekoj.

SÁNDOR PETŐFI

JOHANO LA BRAVA

BILDRAKONTO

Budapest, 1997

Skiza rakonto de la fabelo:

La heroo de la rakonto Janĉi[80] estas infano trovita. La edzino de iu farmulo trovis lin sur maizkampo, tial la knabeto ricevis kiel familian nomon: Kukorica (t.e. maizo) La bonkora virino – malgraŭ la protesto de la edzo – decidis eduki la infanon. La virino baldaŭ mortis kaj de tiu tempo Janĉi ofte spertis la duran manon de la kruela mastro. Kiam Janĉi atingis la junaĝon, li fariĝis ŝafpaŝtisto kaj gardadis la gregon de la farmulo.

En la sama vilaĝo vivis malriĉa geedza paro kun filineto Ilnjo[81]. Ankaŭ tiun ĉi knabinon ne dorlotis la sorto. Post la frua morto de la patrino, la patro reedziĝis. Kiam ankaŭ la patro mortis, Ilnjo manĝis la amaran panon de orfoj. La ŝtonkora stifpatrino troŝarĝis la knabineton per laboroj kaj domaĝis de ŝi eĉ la panpeceton.

La du kompatindaj orfoj enamiĝis. Ilnjo ne povis kontraŭstari al la dolĉparola allogo de Janĉi. Foje dum arda kisado rapidis la tempo. La geamantoj ne rimarkis, ke la suno subiris kaj ekbriletis la steloj. El la fea amsonĝo vekis ilin minaca kriaĉado de la stifpatrino. Nur la kuraĝo de Janĉi povis bridi la furion kaj defendi la tremantan knabinon de sovaĝa batado.

Malfeliĉo malofte venas sola

Dum la kisado diskuris la grego. La kompatinda Janĉi retrovis nur la duonon de la ŝafaro. Kiam li hejmengvidis la restaĵon, la farmulo preskaŭ freneziĝis pro la kolero. Li kaptis forkegon por mortpiki la "kanajlon". Janĉi forkuris de la mensperdita mastro, sed li sciis, ke li devos fuĝi ankaŭ el la vilaĝo kaj trovi vivrimedon aliloke.

Li ekiris. Lace kaj malsate li alvenis en obskuran arbaron, en kies mezo lumis fenestro de kabano. Ĝojis Janĉi, supozante, ke li trovis gastejon, kie li ricevos manĝaĵon kaj noktan ripozejon. Li trompiĝis, ĉar anstataŭ drinkejo li enpaŝis en kaŝlokon de rabista bando. La rabistoj volis murdi Janĉin, sed ties kuraĝo ne sinkis en la krurojn. Li ŝajne aliĝis al la bando kaj dum trinkado artifike ebriiĝis kaj brulmortigis la krimulojn.

Dum la migrado li renkontis husaran[82] taĉmenton marŝantan por helpi al la francoj venki la turkojn. La belaj husaroj tre plaĉis al Janĉi. Li aliĝis al la trupo. La taĉmento forlasis Hungarujon. Ĝi transiris Tatar-landon, Italion, Polujon, Hindujon. La bravuloj dum la marŝado travivis strangajn aventurojn. La trupo fine alvenis Francujon, kie la turkoj rabis, ruinigis kaj murdadis. Ili forrabis ankaŭ la filinon de la franca reĝo.

La bravaj hungaroj venkis la turkojn. Janĉi mortigis la grandventran estron de la turka hordo kaj savis la reĝidinon el la brakoj de la paŝa-filo. Li hejmengvidis la reĝidinon al la patro. En la palaco estis granda ĝojo, festeno kaj festo. La dankema reĝo proponis al la filin-savinto la manon de la reĝidino kune kun la trono. La reĝidino estis belega, kaj en la vejno de Janĉi fluis sango ne selekto. Do granda estis la tento.

Tamen Janĉi rifuzis ĉion, ĉar en la memoro aperis la kara figuro de Ilnjo. Li rakontis al la reĝo pri sia malfeliĉa vivo kaj pri la kompatinda Ilnjo. La kortuŝita franca reĝo donacis al Janĉi multajn trezorojn kaj nobelan titolon kun la nomo "JOHANO LA BRAVA".

Jen Janĉi fariĝis riĉa nobelulo. Li decidis hejmeniron kaj planis edziĝon al Ilnjo. Kun belaj revoj kaj esperoj li enŝipiĝis.

Homo proponas, Dio disponas

Venis terura uragano kaj rompis la ŝipon je ruboj. La vojaĝantoj ĉiuj pereis, nur saviĝis Johano (kvankam sen sia trezoro) laŭ mirakle: sovaĝa ondego ĵetis lin supren kaj la lerta ŝiprompulo subite kaptis ambaŭmane iun nubon kaj alkroĉigante firme tenis sin ĝis la nubo descendis ĉe marborda roko.

Sur la altega roko nestis grifo. Johano sidiĝis sur la dorson de la giganta birdo, kiu flugigis lin hejmen. Janĉi tie sciiĝis, ke Ilnjo intertempe *transiris en pli belan mondon.*

Kun trista koro iris Johano al la tombo de Ilnjo kaj deŝiris rozon kreskintan el la cindroj de la amatino.

Janĉi ekiris denove en la vastan mondon.

Post longa migrado li alvenis en la *Landon de l' Gigantoj*. Kun artifiko kaj kuraĝo Janĉi dishakis la gorĝon de la gigant-gardisto kaj enpaŝis en la palacon de gigant-reĝo, kiu kun siaj korteganoj ĝuste vespermanĝis. Ili manĝis buleton kaj malice invitis Johanon por vespermanĝi. Sed ho, la buleto pretiĝis ne pasto, sed el ŝtono. Johano la ŝtonbuleton ĵetis al la reĝo kaj trafis ĝuste lian kapon. La gigant-reĝo tuj mortis. Tiam la timiĝintaj subuluj petegis mizerikordon kaj volis elekti Johanon reĝo.

Johano rifuzis la honorigon, sed postulis fidelecon de ili. La gigantoj transdonis al li fajfilon sorĉan: ie ajn kaj iam ajn al la fajfa voĉo aperas gigantoj por servi al la fajfanto.

Johano forlasis *Gigantion.*

Baldaŭ li atingis la *Landon de Mallumo* kie sur la ĉielo nek suno, nek luno, nek stelaro brilis. Li povis iri nur palpe. Tiu lando estis la lando de sorĉistoj. Al la fajfsignalo de Johano aperis gigantoj kaj laŭ ordono de Janĉi ili ekstermis ĉiujn sorĉistinojn, el inter ili la lasta estis la kruela stifpatrino de Ilnjo. Kaj jen la ĉiela obskuro cedis kaj la *Lando de Mallumo* fariĝis hela, plenlume brilis la suno.

Janĉi vagis plu. Kiam subiris la suno, li haltis por ripozi. Li sterniĝis uzante ian fostomonteton kiel kapkusenon. En la mallumo li ne vidis, ke li elektis dormolokon en tombejo. Noktomeze spiritoj klopodis ektimigi la migranton, sed la senespera kaj brava Johano timis jam nenion.

Post longa migrado li alvenis al la bordo de *Fabeloceano.* Li fajfvokis giganton por transiri la maron. Dum la oceana vojaĝo li subite ekvidis teron. Tio estis la vilaĝfino, kie situas *Feolando.*Vana estis la admono de la giganto, Johano scivolis vidi ankaŭ tiun landon, kies pordojn gardis abomenaj monstroj. Ĉe la unua pordo estis ursoj, ĉe la dua leonoj. La brava Janĉi triumfis ĉi-monstrojn, sed sekvis la tria, la lasta pordego gardata de timiga drakserpento. Li murdis ankaŭ la drakserpenton.

Jen estis senbara la vojo en *Feolandon,* kie estas nur ĝojo kaj plezuro. Belegaj gefeoj gvidis lin en la mezon de la fabela insulo. Kiam Johano vidis jam ĉion, kvazaŭ li vekiĝus el sonĝo. Lian koron subite kaptis malespero, ĉar en la memoro aperis la kara, jam mortinta Ilnjo. Li tiel sentis, ke li plu ne povas elteni la doloron, ne povas vivi sen Ilnjo.

En la mezo de *Feolando* brilis belega lago. Johano volis dronigi sin en ĝin, kaj almenaŭ simbole, li volis kuniĝi kun Ilnjo. Li prenis la rozon plukitan de la tombo de Ilnjo kaj ĵetis ĝin en la akvon dirante:

"Cindroj de l' amata! Mia riĉ' unika!
Nun mi vin postiros, estu voj-indika!

Sed miraklo de mirakloj...

Tiu akvo estis mem la vivoputo,
Ĉion revivigas el ĝi sola guto.
Kaj el ŝiaj cindroj kreskis tiu rozo,
do la akvo vekis ŝin el mortripozo.

La rozo aliformiĝis en Ilnjon. Jen la fidelaj geamantoj post longaj suferoj renkontiĝis. La fea gento elektis Johanon reĝo. Kaj de tiam la Reĝa Moŝt' kun Ilnjo vivas feliĉe en la rava *Feolando.*

*

La *Asocio de Hungaraj Blinduloj* en 1983 aperigis Petőfi-volumon en brajla skribo, ene ankaŭ la poemfabelon. La esperantistaj blinduloj senpage faris la brajlan presadon. Inter tiuj oferemaj samideanoj oni decas aparte mencii la nomon de László Orosz, kiu prenis sur sin grandan parton de la laboro. Dum la 68-a UK en 1983 en Budapest la LIBE-anoj ricevis la libron donace.

*

La poemfabelon oni adaptis ankaŭ por Esperanta pupteatro. La transplantigon – utiligante la tradukon de Kalocsay – faris R. Bánky. La *Hungara Ŝtata Pupteatro* prezentis ĝin dum la 68a UK en Budapest. En la *Internacia Pupteatra Festivalo* (en Zagreb) ĝi ricevis kvin diversajn premiojn.

*

La popularecon de la epopeo pliigis, ke la originalo estas transkribita ankaŭ en melodramon, konata de ĉiu Hungaro, sendepende de ilia klereco. La suba kanto el la teatraĵo – laŭ la versa teksto de Jenő Heltai kun la orelkaresaj melodioj de Pongrác Kacsóh – fariĝis popola furor-kanto. El la postlasaĵo de Kalocsay venis sunlumon la Esperanta traduko de la kanto. Ĝi aperis unuan fojon en la menciita bildrakonta adaptaĵo (1997).

DIRAS ĈI ROZ' JA PLI DA BEL'

Diras ĉi roz' ja pli da bel',
ol la plej ama amleter',
la sendantin' ne scias skribi,
ĉar ŝi ja kuŝas sub la ter'.
Kuŝas jam en tombar' silenta,
en okulferma mort-ripoz',
el ŝia polvo kreskis rozo,
ĉi floro, floro, flor' de roz'.

Jen tiu roz' por rememor',
la amo brilas en ĉi flor',
tiel do povas eĉ transtombe,
plu ami la fidela kor'.
Kuŝas jam en tombar' silenta,
en okulferma mortripoz',
sed vivas flore ŝia amo:
ĉi floro, floro, flor' de roz'.

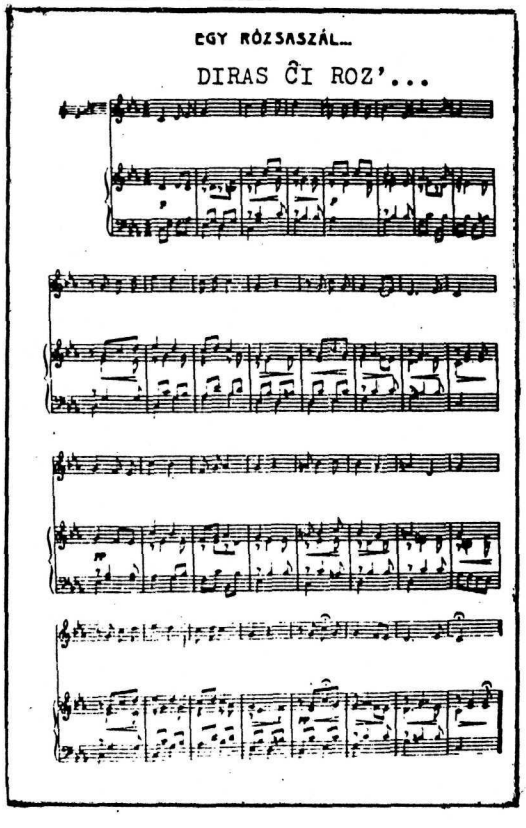

(80) Janĉi estas karesnomo de Johano.
(81) Originale Iluska, karesnomo de Helena.
(82) Hungaraj soldatoj.

8.6.1 Esenca bibliografio

Lengyel, P.: *Johano la brava.*
LM 1923/99-100.
G. S(troele): *Johano la brava.*
Esperanto 1923/181.
Merton, M. M.: □TBE 1948:julio-aŭgusto, (519-520), p. 172-173.
Szilágyi, F.: *Johano la Brava.*
LM 1948/191-192.
Van-sing: *Petőfi Kinában* (Petőfi en Ĉinio).
Népszabadság (Popollibereco) 1959.08.13.
Csiszár, A.: *Johano la brava en bildrakonto.*
LF 1983:79, p. 10.
Bartos, E.: *Johano la brava.*
derE 1985:2, (130). p. 40.
Ragnarsson, B.: *Famega versrakonto.*
HdE 1985:3, (1742), p. 4.
Rossetti, R.: *Johano la brava.*
BrE:1985:septembro-oktobro, (866), p. 79-80.
Shi Chengtai: *Baghy kaj Kalocsay en Ĉinio.*
Penseo 1991:11, p. 2-5; repr. en: Esperanto 1991/138-140.
Szilvási, L.: *Ekskluziva eldono en 5 ekzempleroj.* (Pri la bildrakonto).
Eventoj 1997:2/aprilo, (0121), p. 7.

8.6.1.0 Notoj kaj referencoj

LM 1922/42.
HH 1929:6, B. p. 9. *Johano la Brava sur poŝtkartoj.*
AD p. 183. Kamarýt, St.
Népszabadság (Popollibereco) 1957.06.10. Galla, E.
HV 1968:2, p. 4-5. Kökény, L.
EM 1975: 5, p. 17. Fejes, M.
VNY 1981:5, p. 6. Csiszár, A.
KAJ LA CETER' p. 14. Waringhien, G.
HV 1984:3, p. 86-87.
BI 1985:4, p. 10; 86:11, p. 9, Mihalkov, G.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...*Vatré, H.
LF 1991:133, p. 14. Csiszár, A.
Hungaraj Paĝoj 1998:februaro, (7). *"Johano la Brava" retradukita kaj eldonita en Ĉinio.*
En la 1-a vol. p. 41, 42, 127.
Ĉi-libre p. 1, 3, 54.

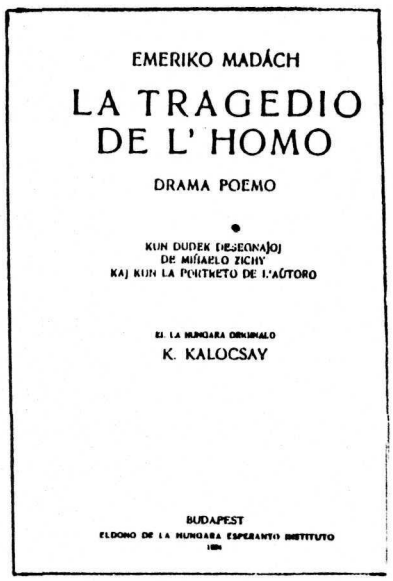
EMERIKO MADÁCH

LA TRAGEDIO DE L' HOMO

DRAMA POEMO

•

KUN DUDEK DESEGNAĴOJ DE MIHAELO ZICHY KAJ KUN LA PORTRETO DE L'AŬTORO

EL LA HUNGARA ORIGINALO

K. KALOCSAY

BUDAPEST

ELDONO DE LA HUNGARA ESPERANTO INSTITUTO

8.7 Imre Madách: LA TRAGEDIO DE L' HOMO
Drama poemo.
El la hungara originalo tradukis K. Kalocsay.

Kun dudek desegnaĵoj de M. Zichy, kaj kun portreto de l' aŭtoro.
Budapest: Hungara Esperanto Instituto 1924.
24 x 14 cm, 237 + XXIV p. Bind.

Dudek kvin ekzempleroj estas presitaj sur luksa papero, binditaj lede, numerita kaj signitaj per la propramana nomskribo de l' tradukinto.

Dua, tralaborita eldono sen ilustraĵoj.
Enkonduko de I. Sőtér.
Budapest: Corvina 1965.
20 x 14 cm, 259 p. Bind.

Ĉefverko de la hungara literaturo.

La TRAGEDION naskis kriza epoko de la hungara historio. Kvankam pasis jam dek jaroj de la subfalo de la libermilito (1848-1849), kiam Madách verkis la draman poemon, tamen la hungara nacio ankoraŭ ne regajnis sian vivoforton. Sub la premo de "Bach-epoko" la patriotoj falis en letargion, la ĉielo estis morna super Hungario.

Tiun pesimismon spegulas ankaŭ la propra malfeliĉo de Madách. Lia sanstato neniam estis perfekta, dum la liberecbatalo mortis lia frato, oni masakris lian fratinon kun ŝia edzo kaj eta infano. Ankaŭ la geedza vivo de Madách ne estis feliĉa. Li trompiĝis pri la virino, disfalis lia geedza vivo. Tiuj doloraj spertoj, senreviĝoj malheligis lian animan staton kaj tiu montriĝas ankaŭ en la TRAGEDIO, sugestante, ke la blindaj fortoj de la cirkonstancoj determinas la sorton de la homo.

La drama poemo aperis en 1862, kaj ĝian sukceson pruvas, ke post unu jaro jam venis ĝia dua eldono.

La TRAGEDION – kvankam probable Madách ne destinis por podio – oni enscenigis kaj unuafoje estis prezentita en 1883 en la *Nacia Teatro*. La sukcesan surscenigan tagon jam ne ĝisvivis Madách.

En Hungario estas jam kvazaŭ tradicia tasko la prezentado de LA TRAGEDIO DE L' HOMO. Tiu ĉi perlo de la hungara literaturo estas prezentata ankaŭ sur diverslandaj scenejoj.

La tri ĉeffiguroj de la dramo estas Adamo, Eva kaj Lucifero. Adamo estas kreiĝinta por reĝi, Eva estas la natura instinkto kaj Lucifero estas la pura menso.

La TRAGEDIO enhavas 25 bildojn kaj la historio komenciĝas en la Paradizo per tio, ke Adamo konsciiĝas kaj pro tio li forŝiriĝas de la Paradizo kaj de la instinkta vivo.

Eva restas ĉiam en sekreta interligo kun tiu Paradizo kaj de la instinkta vivo.

La puran menson reprezentas Lucifero. Kaj Adamo staras inter tiuj du.

Al la Edena paro Lucifero per sonĝbildoj montras la venontan teruran historion de la homaro. En aro da vizioj Adamo travivas la pereojn de diversaj civilizoj kaj idealoj. Tiuj ĉi vizioj celas komprenigi al Adamo, ke nur li mem povas per sinmortigo neniigi la homon, la dian kreaĵon. Do Adamo devas malesperiĝi kaj morti, eble kuntreni ankaŭ Evan en abismon. Tamen ne tiel okazos. La homa vivinstinkto en la lasta bildo repostulas Adamon de la rando de abismo. Kaj ne estas hazarde, ke tiu vivinstinkto ekparolas per la voĉo de Eva:

Ho, vi certe sereniĝos,
se mi ĝin flustros. Venu do proksimen.
Mi sentas min patrino, ho Adam'.

Kaj Adamo obeas al tiu vivinstinkto kaj li komprenas, ke nur la kredo kaj laboro estas la fonto de la progreso kaj feliĉo, la senco de la homa vivo.

Kaj la drama poemo finiĝas per kuraĝiga akordo flanke de la Disinjoro:

Mi diris, luktu hom', kaj firme fidu!

Tiu ĉi mondfama kreaĵo de Madách – laŭ nia scio – havas tradukojn en dudek sep lingvoj. Koncerne la transplanton al Esperanto jam antaŭ Kalocsay okazis provoj. En la fruaj jaroj Adolf Altenburger kaj Robert Schatz provis konkeri tiun verkon. Bedaŭrinde mankas indikoj, kie kaj kiom el la tradukoj aperis. Fragmentoj troviĝas en la 8-a jarkolekto de *Verda Standardo*. La tradukinto estis Cezaro (Géza) Bárczi, la elstara hungara lingvisto, akademiano, Kossuth-premiito. La unua fragmento de la dramo aperis en la tempo de la 2-a *Hungara Esperanto-Kongreso* (1913, aŭgusto) kaj unu, la lasta fragmento troviĝas en 1914 en la junia numero de *Verda Standardo*.

La traduko de la TRAGEDIO estas la verko, kiu en 1924 portis al Kalocsay vere grandan sukceson. Kiel li rakontis, dum la traduko ege premis lin skrupulemo, pro la konscio, ke la eventuala fiasko kompromitus ne nur la internacian lingvon kaj la propran renomon, sed antaŭ ĉio la mondfaman klasikan verkon kaj ties kreinton.

"Mi volis doni tradukon fidelan laŭ formo – skribis Kalocsay en la unua eldono – *kaj laŭvorte fidelan laŭ enhavo, konservi ĉiujn nuancojn de la originalo. Krome kaj precipe mi volis eviti ĉiun deflankiĝon de la bona kaj flua proza stilo, lukti kontraŭ tiu danĝero, ke pro la versa formo la frazoj konfuziĝu kaj prezentu enigmojn al la leganto..."*

La fidelon de la tradukaĵo plej kompetente povas juĝi, kiu scias ankaŭ la lingvon de la originala verko. Ĝuste tial taŭgas citi Hungaron, Julio Baghy, kiu recenzante la tradukon (LM 1924/198-199) skribas:

"...La frapanta fideleco al la originalo, la simpla, sed trafa esprimmaniero la poezian ĉarmon konservanta interna forto de la traduko, kiu eĉ nuancojn ne deturnas, tiom surprizis min dum la unuafoja legado, ke reteni la ekkriojn de l' admiro mi ne povis. Mi ja bone konas la originalon, kies Luciferon jam kelkfoje mi estis ludanta sur scenejo, sed mian admiron, sinceran entuziasmon vekis la klereco de la traduko, kiu faras la verkon pli facile komprenebla kelkloke, pli ĝuebla arte ol la originalo mem..."

La TRAGEDION jam ĉe la unua eldono favore akceptis la Esperanta publiko. Kvardek unu jaroj pasis depost la apero de la unua eldono ĝis la dua. Dum tiu tempo riĉiĝis ne nur la lingvo de Esperanto, sed disvolviĝis ankaŭ la talento de Kalocsay, evoluis lia interpretiga kapablo. Li mem rimarkis en la dua eldono:

"... ĉe la trastudo de la malnova traduko mi konstatis, ke ĝi nepre bezonas tralaboron. Kaj nun la leganto ricevas tradukon preskaŭ novan..."

Ĉe la tralaboro Kalocsay sukcesis koncizigi la tekston. La dua teksto estas malpli per 100 versoj ol la antaŭa kaj per nur 40 versoj pli ol la originalo.

Ĉu la ekstera formo? Ambaŭ tradukoj konservis la jamban formon kaj uzis nur tiujn faciligojn, kiujn sankciis jam Zamenhof. Kie la originalo estas rima, tie metis rimon ankaŭ Kalocsay. Laŭ la eminenta hungara literatoro György Radó, la Esperanta traduko de la Tragedio estas la plej sukcesa inter ĉiuj ĝiaj tradukoj.

En ambaŭ tradukoj troviĝas neologismoj, kies uzo estas nepre bezonataj ĉe poezia verko. Tiujn vortojn listigas tabelo. La *Glosaro* en la dua traduko enhavas 58 vortojn, ne troveblajn en la PLENA VORTARO kaj ties SUPLEMENTO. Inter ili estas kelkaj, kiuj ĝis

tiam ne estis registritaj en vortaroj: *ĉipa* (malmultekosta); *elano* (antaŭensvingiĝo); *mava* (malbona) ktp. Tiuj neologismoj kelkfoje elvokis indignojn.

"Mi ne povas subpremi la konjekton – skribis unu el la recenzantoj –, *ke se la verko ĝisvivos sian trian eldonon, Kalocsay surprizos nin per nova nombro de inventaĵoj, kiuj montriĝas "necesaj".*

Tamen tiuj kaj similaj riproĉoj kontraŭ neologismoj, estis jam multe pli mildaj ol en la tridekaj jaroj. Estas fakto, ke la TRAGEDIO – kiel ĝenerale la klasikaj verkoj – ne apartenas al la stoko de t.n. "facilaj legaĵoj", sed tiun malfacilaĵojn ne kaŭzas la uzitaj 58 neologismoj, sed tiu fakto, kiu deziras de la leganto ioman konon de la mondhistorio, socihistorio, religia legendo, ktp. La tradukisto kalkulis tiujn obstaklojn kaj en *Komentaro* de bildo al bildo helpas la legantojn en la kompreno.

La majstroverkon de Madách en la majstra traduko de Kalocsay oni kalkulas jam kiel perlon de la mondliteraturo en vesto de la internacia lingvo.

***

La *Petőfi Literatura Muzeo* kaj *Literatura Centro* (Budapest) aperigis la TRAGEDION sur CD-ROM en 20 lingvoj (en 25 tradukoj), inter ili ankaŭ la Esperantan tradukon de Kalocsay. La disko estis prezentita en la Frankfurta Librofoiro en 1999.

Imre MADÁCH
(1823-1864)

8.7.1 Esenca bibliografio

Jobo (J. Baghy): *La Tragedio de l' Homo.*
LM 1924/198-199.
G. S(troele): *La Tragedio de l' Homo.*
Esperanto 1925/4-5.
Kalocsay, K.: *Imre Madách.*
HV 1964:2, p. 9-12.
Kalocsay, K.: *La Tragedio de l' Homo kaj Imre Madách.*
Prelego en la Grupo Konkordo (Budapest) 1964.ll.23.
Presita en DPr p. 107-110.
Szilágyi, F.: *Reapero de "La Tragedio de l' Homo".*
NP 1964:4, p. 97-98.
G. F. : *"Tragedio de l' Homo".* (Interparolo kun Kalocsay).
Magyar Nemzet (Hungara Nacio) 1964.09.01.
Baghy, J.: *Imre Madách: La Tragedio de l' Homo.*
NB 1965:1, Suplemento, p. V.
Kökény, L.: *La Tragedio de l' Homo.*
HFM 1966:1, p. 14.
Auld, W.: *"La Tragedio de l' Homo" – Ne ordinara travivaĵo.*
Esperanto 1966/70-71.
P. B(alkányi): *Ni salutas la novaperon de La Tragedio de l' Homo.*
Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 37.
Couwenberg, F.: *Ne malaktualiĝas La Tragedio de l' Homo.*
HdE 1966:5, p. 4.
Tárkony, L.: *La nova Tragedio-traduko.*
HV 1966:3, p. 26.
Gergely, M.: *Az Ember Tragédiája eszperantóul* (La Tragedio de l' Homo en Esperanto).
Élet és Irodalom (Vivo kaj Literaturo) 1966.03.12.
Szilágyi, F.: *La Tragedio de l' Homo.*
NP 1966:1, p. 55-56.
G. J. D(egenkamp): *La Tragedio de l' Homo.*
NE 1967:febr., p. 17-18.
Haupenthal, R.: *Hungara majstroverko.*
GER 1967:3, p. 35.
Lapenna, E.: *La Tragedio de l' Homo.*
Kajeroj 1967:14, p. 20.
Szathmári, S.: *La Tragedio de l' Homo.*
HV 1968:3, p.18-19.
Setälä, V.: *La Tragedio de l' Homo – La Eterna lukto.*
EF 1969:1-2, p. 2-5.
Radó, Gy.: *La loko kaj la valoro de la Esperanta teksto en la historio de la tradukoj de "La Tragedio de l' Homo".*
HV 1970:3, p. 8-9.
Nagy, K.: *Komparo de du tradukoj de Kolomano Kalocsay. Imre Madách: "La Tragedio de l' Homo"*
LF 1977:42, p. 12-13.

Nagy, J.:*Komparo de du tradukoj de Kolomano Kalocsay. Imre Madách: "La Tragedio de l' Homo".*
Sciencaj Komunikaĵoj 1977:julio, p. 27-32.
Kökény, L.: *Du tradukoj de "La Tragedio de l' Homo".*
En manuskripto 1977.06.04.
Csiszár, A.: *"La Tragedio de l' Homo" kaj Imre Madách.* (Pri la prelego de K. Kalocsay post dudek jaroj).
LF 1984:83, p. 16.
Fejes, M. *Efektivigo de evolutendencoj de la beletra lingvo – laŭ analiza komparo de tri tradukoj de "La Tragedio de l' Homo".*
Prelego en la 5-a ILF en 1986.
Presita en HV 1987:2, p. 54-57.

8.7.1.0 Notoj kaj referencoj

KONATIĜU p. 12.
HE 1924:5, p. 42. (-k-) (Kalocsay).
PAĜO p. 88. Tárkony, L.
LM 1935/16. Loti, P.
Magyar Nemzet (Hungara Nacio) 1964.07.25. Radó, Gy.
TBE 1966:novembro, (727), p. 434. C. D. A. C.
HE 1967:9, p. 11. *Rimarkoj pri la nova traduko.* Kalocsay, K.
□VALLOMÁSOK A GYÓGYÍTÁSRÓL. (Konfesoj pri la kuracado). Red. S. Székely. Budapest: Medicina Kiadó 1973. (p. 439).
EM 1974:5, p. 2. Auld, W.
Új Szó (Nova Vorto) 1983.10.28. Benicky, É.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...* Vatré, H.
LF 1991:133, p. 14. Csiszár, A.
En la 1-a vol. p. 22, 24, 42, 43, 128,
Ĉi-libre p. 1, 3, 70.

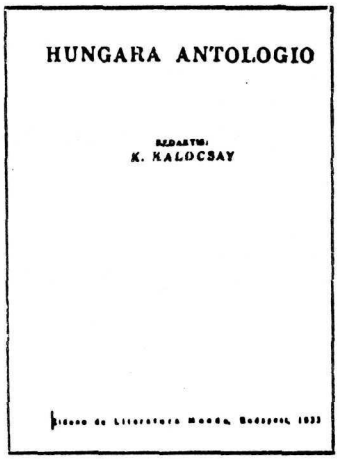

8.8 HUNGARA ANTOLOGIO(83)

Poemoj kaj noveloj de 51 verkistoj.
Tradukis: K. Kalocsay, J. Baghy, K. Bodó, L. Halka, F. Szilágyi, L. Totsche.

Antaŭparolo kaj klarigoj de K. Kalocsay.
Studo pri la hungara literaturo de M. Babits.
Redaktis K. Kalocsay.
Portretoj de 47 verkistoj.

Budapest: Literatura Mondo 1933.
21 x 15 cm, 470 p. Bind. kaj broŝ.

Dua eldono.
Sen ilustraĵoj.
Red. V. Benczik.
Budapest: Corvina 1983.
23 x 16 cm, 448 p. Bind.

Unua libro el el la serio de *Asocio de Esperantaj Libro-Amikoj* (AELA) 1933.

Post la apero de ETERNA BUKEDO (1931), Kalocsay skribis al Ferenc Szilágyi:

"... iom tro multe mi vagadis sur la fremdaj kampoj de latinoj kaj grekoj, de Baudelaire, Dante, Heine, Shakespeare, estas jam tempo reveni hejmen..."

Kaj li komencis kunligi hungaran bukedon

Kiel ĝenerale ĉe kunmeto de antologioj, ankaŭ por Kalocsay la plej gravajn zorgojn kaŭzis: el la granda literatura materialo elekti tiujn erojn, kiuj malgraŭ la limigita amplekso, eĉ se ne komplete, tamen kontentige reprezentu la beletran trezoron de la hungara nacio, krome la kolekto donu valoran kontribuon al la Esperanta literaturo kaj interesajn legaĵojn al la legantoj. Eĉ se ne paroli pri tio, ke ĉe la kunmeto – ĉefe ĉe poeziaĵo – la redaktoro devis kalkuli jam tradukitajn pecojn.

En la antaŭparolo skribas Kalocsay:

"Redaktante ĉi tiun antologion de la hungara literaturo, mi bone konscias, ke mi surprenis taskon, kiun mi ne povas perfekte plenumi, pri kiu mi devas kontentigi je pli- malpli doloraj kompromisoj..."

Kalocsay konsidere la postulojn kaj eblojn, prezentis aŭtorojn, kiuj komencis sian verkadon antaŭ la mondmilito.

Estas valora kontribuo, ke la antologion enkondukas 15 p. studo de Mihály Babits. Tiun studon (tradukitan de L.Totsche) verkis Babits okaze por la franca, t.e. eksterlanda publiko, kiu pretendas ĝeneralan orientadon pri la historio de la lando, el kies grundo elkreskis la hungara literaturo.

La libro aparte donas la poezion kaj la prozon. La poezia parto estas impona. Ĝi donas ampleksan panoramon de la hungara poezio ekde la unua signifa lirikisto B. Balassi (1551-1594) ĝis L. Kassák (1887-1967), kiu en siaj versoj estas reprezentanto de la ekspresionismo, dadaismo, konstruktivismo.

Kalocsay tradukis 137 poemojn. La kontribuo de F. Szilágyi estas 9 kaj tiu de J. Baghy 1.

La proza parto enhavas 30 novelojn, el ili 3 estas tradukoj de Kalocsay.

La ĝeneralan orientadon helpas skizaj biografioj antaŭ la verkoj de la aŭtoro. Pri ili zorgis L. Totsche.

La listo de vortklarigoj registras 56 vortojn ne estas troveblaj en la PLENA VORTARO de SAT. El tiuj neologismoj 10 estas proponitaj en la PARNASA GVIDLIBRO, kiu tiutempe ekscitis la neologmiliton, ĉar en la *Hungara Heroldo* aperis ofendtona artikolo, kiun akre refutis la redaktoroj de *Bibliografia Gazeto.*

La cikanoj – flanke de la simplistoj – apenaŭ povis grave difekti la ĝojon kaj fierecon: jen apud la kataluna, bulgara, belga, estona antologioj aperis la kvina, kiu – fare de Esperanto – konigas literaturajn trezorojn de la malgranda hungara nacio.

*

Pasis kvindek jaroj post la apero de la Kaloĉaja antologio. Estis jam tempo kunmeti novan kolekton. La nova eldono celis prezenti novajn aŭtorojn. La dika volumo enhavas 241 verkojn de 73 aŭtoroj. El la 52 aŭtoroj de la unua antologio nur 28 trovis lokon en la dua, kaj entute 40 verkoj estas samaj en la du libroj. La kontribuo de Kalocsay estas traduko de 109 poemoj kaj 3 noveloj. Do la dua eldono nur parte estas reeldono de la unua.

La nova eldono du poemojn – D. Kosztolányi: *Post via jar' kvardeka* kaj L. Szabó: *En la arbaro de l' envio* – erare atribuas al Kalocsay. Ilin tradukis L. Tárkony.

*

El la poemoj de HUNGARA ANTOLOGIO en 1985 aperis disko sub titolo BUKEDO EL LA HUNGARA POEZIO(84).

(83) La poemtradukoj de Kalocsay estas listigitaj en la ĉap. 8.2
(84) Vd ĉap. 8.21

8.8.1 Esenca bibliografio

Sturmer, K .R. C.: *Hungara Antologio.*
BG 1933:2, p. 20–23.
Balkányi, P.: *Hungara Antologio.*
HH 1933:3, p. 22–24.
Ventura, A.: *Hungara Antologio.*
TBE 1933:julio, (339), p. 123.
Dresen, H.: *Hungara Antologio.*
Informoj de E-Asocio de Estonio 1933:aprilo-majo, (134–135), p. 30.
Waringhien, G.: *Hungara Antologio.*
LM 1933/87–90, 100–102.
Biehler, d-ro fil.: *Hungara Antologio.*
Aŭstria Esperantisto 1933:5, p. 57–58.
N. N.: *241 verkoj de 73 aŭtoroj.*
BI 1982:6, p. 1.
Lapenna, E.: *Novpolurita klasika brilo.*
HdE 1984:7, (1730), p. 4.
Radó, Gy.: *Eszperantó tükörben* (En spegulo de Esperanto).
Élet és Irodalom (Vivo kaj Literaturo) 1984.08.10.
Boulton, M.: *Mirinda monumento el minorita lingvo.*
HV 1984:6, 235–236.
Zilah, E. de: *Hungara Antologio.*
LF 1987:107, p. 22–26.

8.8.1.0 Notoj kaj referencoj

KONATIĜU. p. 11.
BG 1933:4, p. 59. Karczag, G.
NE 1933:majo, p. 182.
HH 1934:1, p. 3-4. Takács, J.
HH 1934:2. Kökény, L.– Takács, J.
LL 1934:1, p. 5. Balkányi, P.– Karczag, G.
Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 10–11. S. Szathmári.
HV 1982:2, p. 49.
BI 1983:8, p. 5; 1983:12, p. 13; 1984:8, p. 10; 1985:4, p. 10. G. Mihalkov.
BI 1984:12, p. 13. I. Nagy.
Magyar Szó (Hungara Vorto) 1985.02.16. F. K.
En la 1-a vol. p. 93, 127.
Ĉi-libre p. 1, 53.

8.8.2 VERSEK – POEMOJ(85)

Hungaraj – Esperantaj
Tradukis K. Kalocsay.

Redaktis Perla Pug (Gyöngyi Szántó).
Budapest: Klubo de Miniaturaj Librokolektantoj 1974.
6 x 4 cm, 32 p.

Aperis 500 numeritaj ekzempleroj.
Komerce ne vendiĝis.

La mini-antologio enhavas po unu mallongan poemon de dek unu hungaraj poetoj de la XIX-a jarcento ĝis niaj tagoj. Jen perleto el ili en paralelaj hungara kaj Esperanta lingvoj:

Gyula Juhász (1883-1937)

MILYEN VOLT...

Milyen volt szőkesége, nem tudom már,
De azt tudom, hogy szőkék a mezők,
Ha dús kalásszal jő a sárguló nyár,
S e szőkeségben újra érzem őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek
A szeptemberi bágyadt búcsúzónál
Szeme színére visszarévedek.

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Úgy érzem, Anna meleg szava szól át
Egy tavaszból, mely messze, mint az ég.

KIA ESTIS...

Kia estis ŝia blond', mi jam ne scias,
sed scias, ke l' kamparo estas blonda
se l' spikoriĉa or-somer' radias...
Mi ŝin resentas en ĉi oro onda.

Kaj ŝia okulblu'? Mi jam ne scias.
Sed se la bril' septembra de l' ĉielo
post nubokrev' adiaŭtriste strias,
reviĝas el mi ŝia okulhelo.

Kaj ŝia voĉosilk'? Mi jam ne scias,
sed en suspir' de l' kampo printempflora
la varma vok' de Anna melodias
el florsezon' pli-ol-ĉiele fora.

(85) Listigitaj en la ĉap. 8.2

Bibliografio

HV 1975:5, p. 32.

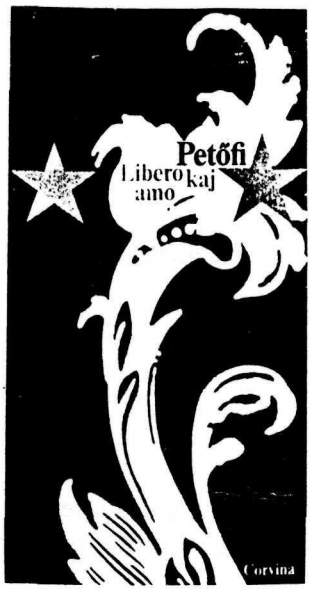

8.9 Sándor Petőfi: LIBERO kaj AMO[86]

Elektitaj poemoj.

El la hungara tradukis K. Kalocsay.

Budapest: Corvina 1970.
19 x 11 cm, 260 p. Bind.

Ne estas poeto pli proksime al la koro de hungaroj ol Sándor Petőfi, tiu ĉi "brila kometo" de la hungara liriko. Lian poezion karakterizas la popola freŝeco, originaleco, revoluciemo.

La literatura agado de Petőfi ampleksas entute ses jarojn, tamen tiu kurta tempo sufiĉis por li atingi la Parnason. Petőfi jam dumvive akiris larĝan popularecon kaj gloron. Krom tiuj la feliĉo ne favoris lin. Korpa malforto, mizero, persekutado estis lia sorto.

Tiu ĉi "ardanima poeto" starigis en la centro de sia poezio la popolon, el kiu li devenis. Li levis sian voĉon kontraŭ la Habsburga subpremo, kontraŭ feŭdalismo kaj socia maljusto. Per plumo kaj per laŭta voĉo li postulis sendependecon por Hungario, liberecon por ties popolo, liberecon tutmonde. Li oferis eĉ sian vivon por la ideoj:

LIBERECO, EGALECO, FRATECO.

Ĉi tiu entuziasma patrioto – kiel adjutanto de generalo Bem – en la liberbatalo (1848-1849) serĉis la plej grandajn danĝerojn. En sia dudeksesa jaro li fariĝis viktimo de la malgajnita batalo ĉe Segesvár (nun Sighisoara, Rumanio). Neniu scias kie kaŝas liajn cindrojn la patrin-tero.

La ekzemplodona vivo de Petőfi fariĝis simbolo de la libereco en Hungario. La nomo de Petőfi hele lumas ankaŭ post multaj jardekoj, kiel li aŭguris en la poemo verkita en 1843.

Profetaĵo

Patrin, la sonĝoj ne mensogas:
eĉ se min kaŝos ĉerkkovril',
eterne vivos glora nomo,
poeta nom' de via fil'.

El la hungaraj poetoj certe la nomo de Petőfi estas la plej konata en la mondliteraturo. Liaj poemoj estas tradukitaj al pli ol 50 lingvoj. Nin, esperantistojn plenigas fiereco, ke ankaŭ nia lingvo kontribuas al la mondkonateco de Petőfi. Hungaraj esperantistoj – Á. Marich, R. Fiedler, R. Rajczi, J. Fuchs – jam frue interpretis Petőfi-poemojn. Tamen la genian lirikan poeton de la Esperanta mondo ekkonis pli vaste el la ampleksaj tradukoj de Kalocsay, kiu jam en 1920 aperigis Petőfi-poemojn. La eminenta tradukartisto Sun Yong – krom aliaj hungaraj literaturoj – transplantis multajn poemojn de Petőfi al la ĉina lingvo, parte pere de la Esperanta traduko de Kalocsay.

La elektiaj poemoj de LIBERO kaj AMO prezentas abundan kolekton el la multflanka poeziaĵo de Petőfi. La 130 poemoj de la volumo estas laŭjare ordigitaj kiel ili verkiĝis. Multaj el la poemoj estas jam konataj antaŭ la leganta Esperanta publiko. Ili aperis antaŭe en ETERNA BUKEDO (1931), en HUNGARA ANTOLOGIO (1933) kaj dise en diversaj revuoj.

La volumon enkondukas 13 p. studo, kiu detale pritraktas la vivon kaj verkaron de Petőfi. Kalocsay – kiam laboris super tiu ampleka eseo – prave opiniis, ke por bone kompreni poezion, oni nepre bezonas informon pri la epoko, pri la tiutempaj historiaj okazintaĵoj, pri la sociaj cirkonstancoj, en kiu vivis kaj verkis la poeto.

Por la poemtradukanto Kalocsay, Petőfi estis la plej favorata poeto. Foje intervjuanto faris demandon pri lia unua poem-traduko.

– *Se mi bone rememoras* – respondis Kalocsay – *traduko de la poemo "Banas sin la lumo" de Petőfi.*

La poemo en tralaborita formo venis en la volumon de HUNGARA ANTOLOGIO. Feliĉe la manuskripto de la unua traduko postvivis la forpasintajn jardekojn kaj nun oni eblas kompari la du variantojn.

Jen strofo el la poemo en kiu plej okulfrapa estas la ŝanĝiĝo, tamen ankaŭ la unua varianto ne estas hontinda:

Lasis mi ĝin for... kaj vagabond' mi iĝis,
Inter krimeguloj poste mi sieĝis.
Eĉ nun inter ili honte mi vivaĉas,
Pace vojaĝantojn morte mi minacas.

Jen la dua varianto:

Hejmon mi forlasis, vagas mi la landon,
fine mi miksiĝis en rabistan bandon.
Tie mi nun vivas por la propra honto,
por danĝero de la pretervojaĝanto.

Kalocsay kun mirinda identigo kaj nobla humileco kapablis sekvi la poeton jen sence jen forme. Tiu akordo kelkfoje efikas tiel frape al la hungara leganto, ke tiu, eĉ sen scio de Esperanto rekonas la originalon. La eminenta literatoro Gy. Radó analizante diversajn tradukojn de Petőfi-poemoj, konstatis, ke la formfideleco en la Esperanta interpreto superas tiun de la franca. Kiel ekzemplon li menciis la poemon: *Arb' mi estos, se vi arbo-floro...* Vere tiu poemo de Petőfi (kun kelkaj aliaj) fariĝis kvazaŭ popolkanto kaj en Esperanto estas kantebla same kiel en la hungara:

Arb' mi estos, se vi arbo-floro,
flor' mi estos, se vi rosogut',
Ros' mi estos, se vi sunradio,
por ke unuiĝu nia tut'.

Se vi estas, kara, la ĉielo,
tiam via stel' ŝanĝiĝos mi,
se, knabin', vi estas flam' gehena,
por unuiĝi nin, damniĝos mi.

Al la tradukanto Kalocsay ne kaŭzis problemon ĉu temas pri patriota kanto, ampoemo, pensa, satira aŭ epika poemo. En la transplanto nur malmulto perdiĝis el la valoro de la originalo.

Hodiaŭ certe estas jam superflua pravigi, ke la poezia lingvo bezonas neologismojn. Kalocsay ĉi-foje en *Glosoj* donis ĉiujn klarigojn komune: pri personoj, lokoj (kun la prononco) kaj pri la vortoj ne troveblaj en la PLENA VORTARO kaj ties SUPLEMENTO.

Por resumi tiun juvelan poemaron de la traduka poezio, ŝajnas plej oportuna citi vortojn de Kalocsay el la *Postnotoj* de LIBERO kaj AMO:

"Antaŭ pli ol 55 jaroj mi provis traduki la unuan Petőfi-poemon, antaŭ 45 jaroj pretiĝis la traduko de "Johano la Brava"; plezure nun mi vidas ĉi tiun grandan Petőfi-volumon en Esperanto. La tradukoj, farataj iom post iom dum jardekoj, estis re- kaj repoluritaj, precipe por la atingo de solvo, kiu konservas la popol-lingvan simplecon kaj naturecon de la originaloj kaj eliminas ĉion fremdan al la travidebla klaro kaj intima senpereco de la Petőfia poezio..."

(86) La poemoj estas listigitaj en la ĉap. 8.2

Sándor Petőfi
(1823-1849)

8.9.1 Esenca bibliografio

Csiszár, A.: *Petőfi eszperantóul (*Petőfi en Esperanto).
Népszabadság (Popollibereco) 1970.11.03.
Csiszár, A.: *Szeptember végén...* (Fine de septembro).
Élet és Irodalom (Vivo kaj Literaturo) 1970.12.12.
Jáki, F.: *Libero kaj Amo.*
HV 1970:4, p. 32.
Auld, W.: *Granda poeto kaj revoluciulo.*
HdE 1971:9, (1508), p. 3.
Rossi, N.: *Nova tradukarta juvelo de Kalocsay.*
Esperanto 1971/106.
Capp, C. D. A.: *Libero kaj Amo. Poemoj elektitaj.*
TBE 1971:junio, p. 65.
Carlevaro, T.: *Libero kaj Amo.*
Svisa Espero 1971:6, (junio); repr. en HE 1971:10, p. 5-6.
Radó, Gy.: *Petőfi versei francia és eszperantó nyelven.* (Poemoj de Petőfi en franca kaj Esperanta lingvoj).
Magyar Nemzet (Hungara Nacio) 1972.02.15; repr. en HE 1972:4, p.15-16. (Fragmento).
Blanke, D.: *Sándor Petőfi – poeto de libereco kaj amo.*
Paco 1972:4, (GDR eldono), p. 32-33.
Vatré, H. : *Libero kaj amo de Aleksander Petőfi.*
HV 1973:1, p. 6-7.
Benczik, V.: *Petőfi eszperantóul* (Petőfi en Esperanto).
EM 1973:11-12, p. 3.
Korotkieviĉ, G.: *Sándor Petőfi en la koro.*
HFM 1973:1, p. 7-8.

8.9.1.0 Notoj kaj referencoj

HV 1968;2, p. 4-5; 1968:4, p.10. Kökény, L.
HV 1970:1, p.16. Kökény, L.: *Corvina eldonos la Petőfi-poemaron.*
BI 1973:1, p. 3. Csiszár, A.: *Sándor Petőfi.*
HV 1973:1, p. 8. Benczik, V.: *Petőfi en Esperanto.*
VNYÉ '79, p. 172. Csiszár, A.
Hét (La Semajno) 1982.01.15. Gábor, M.
En la 1-a volumo p. 44, 128.
Ĉi-volume p. 1, 37, 38.

8.10 TRADUKINTO EL LA MONDLITERATURO

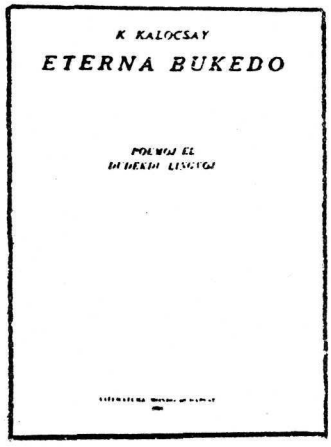

8.11 ETERNA BUKEDO(87)

260 poemoj de 111 aŭtoroj.
El 22 lingvoj.

Tradukis K. Kalocsay.

Budapest: Literatura Mondo 1931.
20 x 14 cm, 352 p. Duonlede bindita.

Al la memoro de Antonio Grabowski.

Kiam aperis tiu ĉi poemantologio – la plej ampleksa ĝis 1931 – Leo Belmont demandis:

"Kia aventura vento pelas tiajn strangajn naturojn, kiel mia kara nekonata amiko Kalocsay, sur fremdajn kampojn de artefaria lingvo por sin 'elpoetigi'?" (AD p. 91)

La demandon respondas la prologo-soneto:

Por fuĝi for de l' taga tedo,
Ĝardenojn fremdajn mi trairis.
Plezure gapis mi kaj miris
Kaj kuris mi de bed' al bedo.

Sur ĉiu bedo kaj arbedo
Min freŝaj floroj tente tiris.
Mi pekis: kelkajn mi deŝiris
Kaj plektis ilin je bukedo.

Jes, ŝtelis mi el fremdaj koroj:
Bukedon de ŝtelitaj floroj
Prezentas mi en verda vazo.

Eternaj floroj estas ili:
Eĉ paliĝinte, ŝajnas brili
En bel' sentempa de l' Ekstazo.

"Ĉi tiu poemkolekto – skribas Kalocsay en *Rimarkoj – ne pretendas al si la nomon de grandlitera Internacia Antologio. Mi ja ne preparis ĝin kun tia difinita celo. Se ekplaĉis al mi poemo, mi, kun la fiksa ideo de obsedita esperantisto, provis, kiel ĝi sonus en Esperanto.... la libro ne deziras esti pli ol bukedo de belaj poemoj el la internacia trezoro..."*

Esplorante la enhavtabelon, ni vidas, ke Kalocsay tradukis la plej konatajn poemojn de la plej konataj aŭtoroj. La hungaran poezion reprezentas 33 poemoj, la germanan 23, la francan 34, la italan 14, la bulgaran 9. En la bukedo estas plektitaj praegiptaj, malnovgrekaj, latinaj, ĉinaj, japanaj ktp. nevelkeblaj floroj. Inter la poetoj prezentiĝas ĉefe Petőfi, Goethe, Heine, Shakespeare, Verlaine, Carducci, Baudelaire.

Kelkaj rimarkoj (7 paĝoj) klarigas la uzitajn rimojn kaj ritmojn. La tabelo de neoficialaj vortoj havas 138 vortojn, el ili 24 (signitaj per steleto) ne estas troveblaj en la plej uzataj vortaroj, kelkajn proponis Kalocsay mem.

Klarigoj de propraj nomoj mitologiaj, kaj bio-bibliografiaj indikoj de la poetoj kompletigas la volumon.

S. Szathmári skribis pri la tradukoj de Kalocsay:

"Ofte mi spertis, ke liaj egiptaj tradukoj estas pli egiptaj, la latinaj pli latinaj ol la originalaj. Mirinde estas, kiel li ĉiam trasentis, travivis la etoson, spiriton de la originalo kaj ĝin povas redoni eĉ pli originale, ol la originalo mem." (Paco 1966:151, p. 10)

Prave diris L. Totsche/Tárkony, ke ETERNA BUKEDO estas breviaro por ĉiu, kiu amas la Verson, talismano, kiu akompanas kaj ŝirmas kontraŭ la danĝeroj de la griza vivo, magia manao en la dezerto de la steriliga ĉiutago... (DE PAĜO AL PAĜO p. 88.)

(87) La poemoj estas listigitaj en la ĉap. 8.2 kaj 8.20.

8.11.1 Bibliografio

Minor, K.: *Kalocsay: Eterna Bukedo.*
GE 1932:5, p. 82.
W. R. W.: *Eterna Bukedo.*
TBE 1932:novembro, (331), p. 283-284.
N. N.: *Eterna Bukedo.*
Oomoto Internacia 1932:63, p. 4.
Waringhien, G.:*Eterna Bukedo.*
LM 1932/37-39.
Belmont, L.: *Strangaj animoj.*
AD p. 91-98.
Biehler, D-ro: *Eterna Bukedo.*
Aŭstria Esperantisto 1934:2, p. 19-20.
Kikunobu Matuba: En:*Kalocsay en traduko de orientaj poezioj.*
NLR 6. 1961:36, p. 225-236.

8.11.1.0 Notoj kaj referencoj

Esperanto 1932/85; repr. en EdE p. 129. G. S(troele).
PAĜO p. 88. Totsche/Tárkony, L.
BG 1933:1, p. 14.
ESk 1951:novembro-decembro, p. 1. Rossetti, R.
SKIZO p. 33. Novobilský, V.
NAER 1963:novembro-decembro, p. 192. Su, A.
Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 10. Szathmári, S.
NE NUR... p. 51. Boulton, M.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...* Vatré, H.
En la 1-a vol. p. 62, 83, 84, 93.
Ĉi-libre p. 1, 48, 53, 75, 81-82.

***

En la aŭkcio, aranĝita dum la 78-a UK en Valencia 1993, la plej altan prezon atingis ETERNA BUKEDO (8000 pesetoj, ĉ. 110 gld).

8.12 J.W. Goethe: ROMAJ ELEGIOJ – LA TAGLIBRO

El la germana tradukis K. Kalocsay.

Budapest: Literatura Mondo 1932.
Dukolore presita.
Ses ilustraĵoj de Stefano Barta.

El la libro 50 ekzempleroj estas presitaj sur arta kretpapero, binditaj en silko kaj signitaj per la propramana subskribo de la tradukinto.
14 x 11 cm, 8o p.

LA TAGLIBRO-n en paralelaj Esperanta kaj germana lingvoj reaperigis Artur E. Iltis. Saarbrücken 1984.

21 x 15 cm, 20 p.

Antaŭ du jarcentoj, precize la 3-an de septembro 1786 la sekreta konsilisto Johann Wolfgang Goethe, unua ministro de princlando Weimar, abrupte forlasis Karlsbad (nun Karlovy-Vary), kien li venis por terapio. Li diris al neniu adiaŭon.

Monsieur Jean-Philippe Moeller estis la kaŝnomo de la poeto, kiu post du monatoj venis al Romo, por sur la klasika tero alproprigi al si la veran, la originalan antikvan kulturon, kompletigi sian memon per ĝia retrovo. Post tempestoj de siaj sentoj la granda liberanto bezonis repacigi sian spiritostaton inter la eterne humanaj, perfektaj fontoj de la harmonio.

Ne nur la belecoj helpis al Goethe retrovi en Romo la sentojn por la disciplinitaj formoj kaj viglaj koloroj, la sentojn de la natureca vivo, kiel ĉefaj motivoj de la vera beleco de la ROMAJ ELEGIOJ. En la tajdo de la entuziasmaj versoj kiel rokoj ĉirkaŭondantaj aperas monumentoj, pejzaĝoj kaj pitoreskaj "osterioj" de la strata popolo, de kiuj la poeto ebriiĝis, kaj des pli ĝuas la simple manifestitajn popolscenojn. Tiujn li, kune kun la bohemaj artisto-amikoj, plezuravide serĉas ankaŭ en la mizeraj kvartaloj: la spurojn de la antikvaj dioj.

De la vivoforto radias la taktoj de la pli-malpli longaj elegioj, ververe triumfaj himnoj – sen ia melankolio – de la plej serena, senkaŝa amoĝuo. La arta volupto igas aparte nobla kaj bela la amoran fervoron, kaj restas nur en la fono la klasika dekoro, "la sanktaj kolonoj de la muroj, Roma eterna!"

Eble kurioza, sed tiaj trajtoj de la romantikismo kunfondiĝas perfekte kun la esenca realismo de Goethe. Tion iom subtenas, ke la Italia inspiro-aro nur poste, en Weimar igis lin krei tiujn versojn, jam superinspirite de la ĉarmoplena Kristina Vulpius, amatino kaj estonta edzino. Tiam, ĉirkaŭ sia kvardeka jaraĝo, la sude malkovritan paganecan ĝojon de la vivo li devis plende rememori el Weimar, kie "pli naŭzas min la funebraj nebuloj de l' nordo..." La antikva senpeka erotiko des pli intense plenigas liajn sincerajn plezurojn, ju pli ĝi kontrastas al la fremdiĝanta realo en Weimar, kaj ĝuste tio formas la elegiojn majstroverkoj.

La distikoj de Goethe la klasikan arton kaj atmosferon ja speguli emas, sed premas ankaŭ neeviteble la germanan tekston, la aliecan germanan lingvon en korseton ne tre konvenan; la traduko de Kalocsay, kiu ne nur sence, sed ankaŭ forme strebis al alta fideleco, plejparte sonas multe pli muzike, pli dolĉe, dank' al la Zamenhofa lingva muzikeco – kaj al la majstropianisto de tiaj tonoj. Severeco povas jen-jen trovi malglataĵojn en la heksametroj, kaj la propran verkadon ĉiam severe ekzamenanta Kalocsay mem poste juĝis la ĉi tie uzitan

manieron de prozodio ne plene kontentiga – pro la naturo de Esperanto. Tamen longe li devis esplori ĝis li alvenis al la "oktometrigo" de la distikoj, kun pli sukcesaj efektoj.

Certe la aleksandroj de la TAGLIBRO prezentis malpli da malfacilaĵoj poeziaj por la genio de Kalocsay. Li lertis facilmane – almenaŭ tiel al mi ŝajnas – kvazaŭ altplaĉe rerakontante la sprite ĉarman kaj frivolan epizodon. Oni povas trankvile diri, ke tiu kelkdekstrofa poemo saturita kaj de amoremo, kaj de memironio de la sesdek-jara Goethe, staris aparte proksima al la individueco de Kalocsay. Sendube ili ambaŭ, la poeto kaj la poetotradukisto, nuntempe esprimus siajn pensojn multe pli senĝene, ne sentante jam la premon de la prudeco de siaj epokoj – kaj tio koncernas ambaŭ verkojn de la volumo. Tiam krude-nude elskribi "hominstinkton" ne eblis.

"Vi multon bonan en ĉi libro trovos,
Sed la plej bonan skribi mi ne povos".

Notis la poeto en sian "taglibron" al la edzino memore pri ĉi aventuro en la pretervoja vilaĝa hotelo, kvankam la emo skribi plian ĉiufraze ŝvelas kaj kreskas, simile al la kutimo de la – alifoje – "brava Bubo"...

LA TAGLIBRO dum la pasintaj tempoj kompreneble mankis en la "elektitaj poemoj" de Goethe. Ĝi kalkuliĝis inter la klasikajn erotikaĵojn, kiujn oni eldonis aparte, karapreze por "bibliofiloj".

Verdire la lingvo de la tradukaĵo estas agrable ĝuebla; la tre malmultaj siatempe neologismoj iĝis dume aŭ oficialaj, aŭ bone konataj de la legantoj, kiuj pro tiuj jam ne bezonas serĉi en la fina ĉapitreto de klarigoj (ekz. nupto, sinki, tajdo ktp), kie troviĝas kelkaj necesaj informoj pri la antikvaĵoj. Mi konsentas kun la decido de Kalocsay, kiu ellasis kvin elegiojn, tiujn, kiuj entenas relative tre multe da mitologiaj kaj filologiaj, literaturaj menciojn el la abundaj konoj de Goethe. Malgraŭ kelkaj mirindaj versoj, la malfacila legado pro la multaj klarigindaj nomoj kaj aferoj malhelpas ĝui agrable tiujn elegiojn al la plej multaj nuntempaj legantoj, kiuj nur foje-foje, por tiaj plezurigaj verkoj revenas al la klasika mondo de la harmonia belo.

Ervin FENYVESI
Budapest, 1981

8.12.1 Bibliografio

KONATIĜU p. 15.
Waringhien, G.: *Romaj Elegioj.*
LM 1932/174-175.
Waringhien, G. : En: KAJ LA CETER' p. 33-36.
Eta (Csiszár, A.): *La Taglibro/Das Tagebuch.*
BI 1984:12, p. 14.
VORT-STATISTIKAJ ESPLOROJ. Saarbrücken: Iltis 1986. 41 p. (p.38). Vatré, H.
Ĉi-libre p. 1.

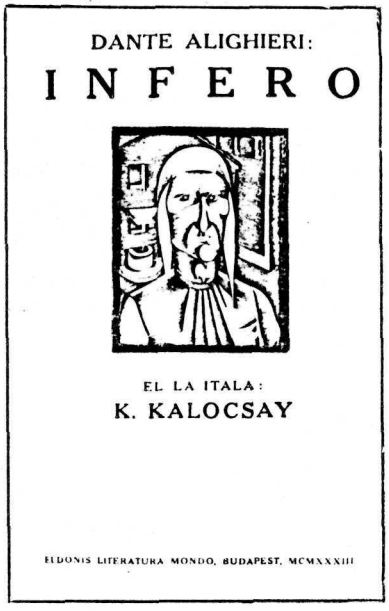

8.13 Dante Alighieri: INFERO
(Unua parto de la Dia Komedio)

El la itala tradukis K. Kalocsay.

Lignogravuraĵoj de D. Fáy.

Budapest: Literatura Mondo 1933.
24 x 16 cm, 289 p.

Represo, ampleksigita per postparolo de G. Waringhien.
Notoj de G. Silfer.

La Chaux-de-Fonds: Literatura Foiro, 1979.
Dukolora kovrilo, 292 p.

La Inferiro de Kalocsay

Antaŭ multaj jardekoj, kiam Kalocsay decidis traduki la INFERON, la plano konsternis la Esperantan literaturistan mondon. La entrepreno ŝajnis freneza aventuro, ĉar ankaŭ la originala verko de Dante ne estas facila legaĵo. La leganto devas fari studojn por kompreni la Komedion, oni devas ekkoni la historion de la tiama Florenco, la socian vivon de tiuj tempoj. En la verko abundas malpli konataj eventoj, aludoj, kiuj facile konfuzas la leganton.

La traduko de la INFERO postulas intensan studon ankaŭ de la tradukanto, precipe se tiu ne estas italo. La interpreto de la originala versformo, en tercinoj, ŝajnis neplenumebla. Sed ĝuste la baroj incitis la tradukemon de Kalocsay. Vane estis avertoj de la amikaro, kaj maliculoj vane citis la timigan pordegan surskribon:

Lasciate ogni speranza, voi ch' entrante!

– t.e. *Ĉiun esperon lasu ĉe la enpaŝo!* – Kalocsay ne rezignis pri la traduko.

Dum la laboro eĉ Kalocsay mem dubis pri la sukceso. En la *Antaŭparolo* de la volumo li priskribis la malfacilaĵon kaj fortostreĉon, kiujn postulis la traduko:

"*...Mi konfesas, ke la inkuba sento pri ĝia neebleco ofte, kaj ĉiam denove, kaj ĝis la lasta kanto de l' Infero vekiĝis en mi, vere eĉ la lasa kanto mi dubis, ke mi povas ĝin fini...*"

Pri la turmenta traduk-laboro konfesas aliaj vortoj de Kalocsay. En 1937 intervjuanto demandis lin, kiun el siaj verkoj li amas pleje. Kalocsay senhezite respondis:

"*Gepatroj kutime amas pleje tiun el siaj infanoj, kiu kostas al ili plej multe da peno kaj zorgo. Mi plej amas la Dante-tradukon.*" (AD p. 35)

*

Pri la DIA KOMEDIO de Dante la literatoroj verkis jam tutan bibliotekon. Eĉ ĝia skiza prezento postulus ampleksan lokon, eĉ se ne paroli pri fakscio. Ĉi-loke estas eblo prezenti iom el la tuto. Ĉu kiun? Kalocsay probable konsideris plej sukcesa (eble plej interesa) la interpreton de la V-a Kanto, ĉar li ne unufoje recitis ĝin antaŭ publiko.

En tiu kanto la du transmondaj migrantoj – Dante kaj Vergilius – renkontiĝas kun kulpuloj de la amo. Tie, en la dua rondo de la Infero komenciĝas la dia puniga potenco. Jen:

Terure kaj dentgrince Minos staras
ĉe la enir' kaj kulpojn ekzamenas
kaj per vost-volvo regas, juĝon faras.
Ĉar se animo misnaskita venas
kaj ĉiujn kulpojn antaŭ li recitas
li, kiu l' kulpojn konas kaj komprenas,
pri l' lok' infera pese primeditas,
kaj faras vosto-ringojn, tiel multe,
kioman infer-gradon ĝi meritas.

Kaj la spiritoj senĉese venas antaŭ la juĝiston kaj post la verdikto ili subfalas al la indikita loko.

Eksonis nun doloraj voĉoj krie.
Ni venis lokon, kie orkestro tuta
de veoj, ĝemoj batis min furie.
Jen estis lok' de ĉiuj lumoj muta.
Ĝi muĝis, kiel mar' dum furioza
batal' kun vento malamike bruta.
Infera vent'; eterne senripoza,
spiritojn multajn tie ŝire trenis,
flugige, bate, en turnado kroza.
Kiam al la ruino ili venis,
kun ploro kaj veado kaj lamento
la Dian Forton ili ekblasfemis.
...
Ekscitis nun mi, ke per ĉi turmento
damniĝas, kiuj pekis per la karno,
submetis saĝon al libida sento.

Jen venas taĉmento da kondamnitoj. Ili formas longan linion kiel gruoj. Tiujn molkrie veantajn ombrojn la amo puŝis en turmentan morton. Kaj antaŭ la okuloj de Dante fortiriĝas mondfamaj damoj, kavaliroj: Semiramis, la voluptema asira reĝino; Dido, reĝino de Kartago, kiu bruligis sin mem sur ŝtiparo; Kleopatra, la memmortiganta egipta reĝino; Helena, la kaŭzo de la troja milito; Aĥilo, kiun kruele venkis la amo, Paris, la forrabinto de Helena, kies vivon estingis la sago de Philoktetes; Tristan, kiun mortigis la edzo de Izolda; jen Francesca, kiu enamiĝis al sia bofrato Paŭlo, kaj la edzo mortigis ilin.

La Kvina Kanto finiĝas per la korŝiraj plendoj de Franceska, kion ankaŭ Dante jam apenaŭ povas elteni:

Dum ŝi parolis, la kunul' kun ploro
lamentis tiel, ke mi tute palis,
kaj sentis kvazaŭ morton ĉirkaŭ l' koro;
kaj kvazaŭ morta korp', mi terenfalis.

*

La traduko de INFERO liveras abunde neoficialajn vortojn, ekz. la vorto *stinka* (malbonodora) en tiu tradukaĵo estis uzita unuafoje. Kalocsay ofte eksplikis, ke novaj vortoj estas necesaj en la poezio, kie oni povas des pli facile rimi kaj plej fidele interpreti, ju pli oni povas elekti el vortoj diverslongaj kaj diversfinaj. La delikat-nuancaj italaj esprimoj en la INFERO precipe pretendis uzon de neologismoj, pro kio multaj riproĉis al Kalocsay.

L. Halka foje faris demandon al Kalocsay:

– Ĉu vere vi ne estis povinta traduki la INFERON sen neologismoj?

– *Ne* – respondis Kalocsay – *tion mi diras kun trankvila konscienco. Cetere, nur la kvinono de ili estas nova aŭ PARNAS-GVIDLIBRA, la ceteraj troviĝas en konataj vortaroj.*

(AD p. 37)

En la volumoj uzitaj neologismoj estas klarigitaj jen piednote, jen en aparta listo.

Dum la traduk-laboro – krom la malfacilaĵoj de la interpreto de Dante – la tradukanton afliktis ankaŭ la konflikto ĉe *Literatura Mondo*, kies kaŭzo estis la neologismo. Pri tio konfesas letero de Kalocsay, skribita al H. Drezen. (Dato mankas). Jen fragmento el ĝi:

"Eble mia letero estas iom konfuza, sed tio fidele spegulas mian animan staton. Min trafis dolora bato, min senrevigis pri io, por kio mi laboris longajn jarojn. Se nun mi pensas pri la nepretaj kantoj de INFERO, mi konfesas, ke mi dubas, ĉu mi povas ilin fari en la konscio, ke mi faras tute senutilan laboron. Mi konfesas, ke de kiam tre malnova, tre fervora, tre influata esp-isto skribis al mi, ke mi verku por mi mem, ĉar mi malutilas ol utilas, mi ne povis traduki eĉ unu tercinon. Malutili per tiel pena laboro al io, kion mi amas – kio estas pli stulta en la mondo?..."

Malgraŭ ĉiuj baroj la tradukanto triumfis. Por resumi la tradukon de Kalocsay, ŝajnas per konvena citi kompetentulon, la italan profesoron B. Migliorini, kiu tiutempe recenzante la volumon, skribis inter alie:

"...Antaŭ dek jaroj, en la Antaŭparolo de Esperanto Gramatiko por italoj, montrinte la gravecon de Esperanto kiel traduklingvo, mi tamen deklaris, ke oni devas atendi malpli efikajn rezultatojn en la verkoj, kie la intereso pri la formo superas tiun pri enhavo (do en la puraj literaturaj verkoj), kaj mi skribis, ke estas malfacile havi eĉ nur mezbonan tradukon de la Dia Komedio. En la lasta eldono de nia gramatiko, mi forstrekis tiun ĉi frazon, ĉar dume aperis la unuaj kantoj de la traduko de D-ro Kalocsay..."

*

La valoron de la reeldonita INFERO pliigas la Postparolo speciale verkita de G. Waringhien. La flava-ruĝa kovrilo de la reeldonita libro kvazaŭ hipnotizas nin por descendi en la inferan mondon.

*

Nur sporade troviĝas Esperanto-libroj, kiuj donas al la legado tiom multan helpon, kiel ĉi tiu tradukaĵo. Kalocsay per abundaj klarigoj klopodis kiel eble plej redukti la malfacilaĵojn, kaj kiel konscienca ĉiĉerono akompanas eĉ gvidas nin por ne vojerari en tiu ĉi timiga regiono.

8.13.1 Esenca bibliografio

Neman. P.: *Dante Alighieri:Komedio.*
NE 1933:12, p. 195-196.
Waringhien, G.: *Post la legado de Dante.*
LM 1933/161-162.
Migliorini, E.: *Dante: INFERO.*
LL 1934:1, p. 9-10; repr. en AD p. 102-105.
Hartog, J.: *Dante kaj Kalocsay.*
NE 1934:marto, p. 120-122.
Ĵaumotte, M.: *"La Infero", infera laboro.*
AD p. 89-90.
Solzbacher, W.: *Kalocsay – Esperanto translation of Dante's "Inferno".*
AEM 1949:novembro-decembro, p. 158-159.
Conterno-Guglielminetti, C.: *Dante en Esperanto.* (Pri la traduko de Peterlongo kaj tiu de Kalocsay.
HdE 1963:16, (1366) p. 2.
Giorgi, A. de': *"Fajrero de Kalocsay".*
HdE 1978:3, (1627), p. 3.
Cool, J.: *Grandioza traduko.*
HdE 1980:14, (1672), p. 4.
Bauer, A.: *Dante Alighieri: Infero.*
LF 1980:64, p. 140-141.
Csiszár, A.: *La inferiro de Kalocsay.*
BI 1981:2, p. 6-7.
Nervi, M.: *Fundamento, la literatura.*
Esperanto 1981/132.
Waringhien, G.: *Infero.*
KAJ LA CETER' p. 41-47. (En iom alia formo ĝi aperis antaŭe kiel *Postparolo* al la represita INFERO, ĉe Literatura Foiro 1979).
Giorgi, A. de': *Fratoj La Colla kaj Kalocsay.*
l'esperanto 1987:decembro, p. 10.
Csiszár, A.: *"Danĝera vojo".*
VERSOJN p. 55-60.
Silfer, G.: *Itala triptiko.*
VERSOJN p. 61-62.

8.13.1.0 Notoj kaj referencoj

KONATIĜU p. 10.
AD p. 34-35. Kalocsay, K.
FE 1953:129, p. 15.
SKIZO p. 33-34. Novobilský, V.
NLR 6. 1960:31, p. 23-27. En: *Letero al Brenda pri la afiksoj.* Vatré, H.
Rivista Italiana di Esperanto. Milano. 1963, p. 37-39. Conterno-Guglielminetti, C.
MK 1963:4, p. 127-128. Auld, W.
Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 10-11. Szathmári, S.
LA KONTRIBUO p. 14. Haupenthal, R.
VORT-STATISTIKAJ ESPLOROJ. Saarbrücken: Iltis 1986. 41 p. (p. 40). Vatré, H.
LF 1980:60, p. 27.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...* Vatré, H.
IN MEMORIAM p. 34-35. Csiszár, A.
IF 1995:3, p. 78-79. *Ofteco de la sufiksoj -ig kaj -iĝ en kelkaj tradukoj.* Vatré, H.
En la l-a vol. p. 26, 47, 62, 127.
En la 2-a vol. p. 32-33, 98.
Ĉi-libre p. 1, 65.

8.13.2 SUPER LA INFERO DE DANTE

Al la Esperanta tradukinto.

Je l' vojomez' de sia vivo tera
sin trovas la homar'...Ĉu ne ĉe l' fino?
Ĉu ĝi ne povas – per vojaĝ' infera –
eskapi el la fundo de l' ruino?
La ŝtormoj tondras, horizontoj fajras,
la hom' en infer-farsa halucino
al homo membrojn hakas, rompas, najlas.
Super la kapojn de senpova gento
el nigraj nuboj plumbo-pluvo hajlas
kaj ruĝa sango fluas en torento.
Veas la homa greg', supren rigardas
kaj petas helpon de sur firmamento.
Tamen ho! la anĝela helpo tardas.
Certe triumfos – ŝajnas jam – Satano.
la homajn filojn la ĉiel' ne gardas.
En tiu hor' jen milda, mola mano
etendas sin al mano de l' dronanto
por doni helpon de la Akompano:
Mano de l' Majstro, la Esperdonanto.
Kaj Li certigas per profeta vorto,
ke la esper' ne estas nur vanto,
ke ĉesos la inkubo de la morto,
de la masakroj kaj Apokalipso:
Leviĝos sur la ter' kun nova forto
ne plu la hom-serpent', sed hom-fenikso,
kiu forgesos la murdad-kruelojn,
transnaĝos l' ondojn de l' infera Stikso,
eliros el la Put'... kaj vidos stelojn.

Tomaŝ PUMPR

8.14 Charles Baudelaire:
LA FLOROJ DE L' MALBONO[88]

El la originalo tradukis: K. Kalocsay, G. Waringhien, L. Tárkony, H. Vatré, M. Carlsson, R. Bernard, H. Dresen.

Enkonduko kaj notoj de Kalocsay–Waringhien.
Redaktis Kalocsay–Waringhien.

Belliteratura serio n-roj 8-9.
Ilustrita de du portretoj de la aŭtoro.
Kovrilo de John Hartley.

La Laguna: J. Régulo 1957.
23 x16 cm, 400 p.

Je la centjara datreveno de la apero de LES FLEURS DU MAL.

En la esperantigita volumo abunda *Enkonduko* kaj postaj *Notoj* informas la legantojn pri la vivo kaj poezio de Baudelaire, pri la granda signifo eĉ – kiel P. Thorsen skribis – aŭdaco de la esperanta eldono. Ĝuste tial eble ne estas superflue ankaŭ ĉi-loke prezenti kelkajn indikojn ĉerpitajn el la *Enkonduko:*

Charles Baudelaire naskiĝis en 1821 en Parizo. Li estis ses-jara, kiam mortis lia patro. La patrino kaj la edukpatro kontraŭis la literaturajn klopodojn de la knabo. Por "malebriigi" la junulon, ili ŝipveturigis lin al Ekstrem-Oriento. Tamen Charles jam decidis sin al la poezio.

En 1842 li revenis en Eŭropon kaj dum kelkaj monatoj disipis la sufiĉe riĉan heredaĵon de sia patro. De tiu tempo Baudelaire baraktis en financa embaraso, amasigis ŝuldon sur ŝuldo. Lia tuta vivo estis ĉeno de korpaj kaj animaj turmentoj. La diboĉa vivmaniero, narkotismo kaj sifiliso puŝis lin en tombon. Li mortis 46-jara.

La LES FLEURS DU MAL (aperinta en 1857) elvokis la indignojn de hipokritoj, kiuj konsideris la verkon moraldetrua pornografio. Baldaŭ komenciĝis proceso kontraŭ la aŭtoro kaj la eldonisto. La verdikto estis monpuno, krome la juĝistaro malpermesis la eldonon de ses poemoj. La "floroj" de la volumoj tiutempe neniel estis enbukedigeblaj en la tradician poeziaĵon, ĉar Baudelaire ne timis eldiri per plena sincereco eĉ la plej krudajn verojn kaj turpaĵojn. En liaj poemoj inundas la sentoj, la ĉagrenoj, suferoj kaj spasmaj fortostreĉoj de la grandurba vivo kaj moderna epoko.

Baudelaire estis tiu "damnita" poeto de la 19-a jarcento, kies belec-ideo, viv- kaj literatur-koncepto tute kontraŭis kun tiu de la samtempuloj. Inter la verkistoj apenaŭ troviĝas tiel multe atakata (aŭ nekomprenata), kiel Baudelaire. La hungara poeto Endre Ady jam en 1905 tradukis Baudelaire-poemojn, kiujn la tiutempaj konservativuloj taksis kvazaŭ "spiritan epidemion" kaj obstinis, ke la liriko de Ady ĝermos el la semo, kiu el la "malbonaj floroj" defalis al Hungario.

La poezio de Baudelaire nur post lia morto komencis efiki kaj ĝiaj stimulaj sukoj nur post iom da tempo ensorbiĝis en la sangocirkuladon de la moderna literaturo.

La klera Kalocsay jam kiel studento malkovris la poetan gigantecon de Baudelaire. Lia unua transplato *La invito al vojaĝo* aperis en *Literatura Mondo* (1922/5). Kaj venis pluaj tradukoj unu post la aliaj. Kiam naskiĝis la ideo pri esperantigo de la LES FLEURS DU MAL, Kalocsay jam posedis bukedon el ĝi. Estas memkompreneble, ke la alia klerulo, la franca G. Waringhien ĝisfunde konis kaj alte taksis la poezion de la samlanda poeto. Oni ne povas eĉ imagi iom pli harmonian kaj bonŝancan kunlaboron por la Esperanto-transplanto, ol

la kooperon de tiuj du. Ĉiujn poemojn de la volumo ili pritraktis, fajlis kaj refajlis komune. Waringhien kontrolis la sencan fidelecon, Kalocsay reviziis la formon. La rezulto estis tiu ĉi majstra traduko. El la poemaro Kalocsay tradukis 111 pecojn, kune kun Tárkony du aliajn, la kontribuo de Waringhien estas 32, L. Tárkony 16, H. Vatré 9, M. Carlsson 3, R. Bernard 3, H. Drezen 1.

La redaktoroj motivis sian entreprenon en la *Enkonduko* jene:

" Ni elektis por traduko la FLOROJN DE L'MALBONO el diversaj motivoj. Unue, pro ties aparta graveco: eble neniu poemlibro havis tian efikon al la evoluo de la moderna poezio, kaj preskaŭ ĉiuj postaj grandaj poeziaj tendencoj havas en ĝi sian radikon. Due, ŝajnis al ni signifa, ke per ĉi tiu volumo ni povas komplete prezenti poeton el la plej grandaj; kaj tio okazos en Esperanto la unuan fojon. Trie, la traduko de Baudelaire estas certe unu el tiuj "malfacilaj taskoj", kiujn Zamenhof ĉiam insiste rekomendis al niaj tradukistoj: la klasika koncizo kaj romantika brilo de l' esprimo; la kompaktaj, pezaj sonoraj versoj; la mirinde arta kundensigo de la pensoj kaj sentoj en la prizonon de l' formo; la preskaŭ muzika kompono, kie la sonpentro per vokaloj kaj konsonantoj ludas tiel gravan rolon; la romantikaj riĉaj rimoj; la aparta gravo de la rimelekto por la emfazo de l' enhavo – ĉio ĉi povas esti adekvata reproduktita nur per ekstrema klopodo kaj nur en la poezie matura lingvo. Ŝajnis do al ni utilega, elmeti nian lingvon al ĉi tiu severa provo..."

La traduko eltenis la provon.

*

La *Glosaro* registras 84 vortojn ne troveblajn en la PLENA VORTARO.

"Pri l' neologismoj de la verko – diras la redaktoroj antaŭparole – *estas tute senfrukte renovigi ĉi tie la malnovajn diskutojn. Kiun la libro mem ne konvinkis pri tio, ke niaj novaj vortoj estas enkondukitaj ne el Dio scias kia hereza kaprico, sed el praktika neceso, kiun trudas la poezia konkero de ĉefverkoj, kiel ĉi tiu, tiun oni vane penus fleksi per argumentoj..."*

*

Pri la volumo la recenzanto de HdE (1957:13, <1255 >, p. 4) skribis:

"...Admirinde estas la kuraĝo de la eldonejo enmeti tian libron en sian eldonprogramon..."

Feliĉe al Régulo Pérez ne mankis kuraĝo, al la tradukintoj (krom la talento) la dekjara persisto kaj firma fido, ke ankaŭ la Esperanta publiko almaturiĝas al ĉi tiu poezio. La rezulto de ilia fido kaj kunagado:

Jen, la "floroj" de Baudelaire aromas jam ankaŭ en Esperantio.

(88) La tradukoj de Kalocsay estas listigitaj en la ĉap. 8.20.13

8.14.1 ESENCA BIBLIOGRAFIO

Auld,W.:*"La floroj de l' malbono"*.
Π Esperanto 1957/194.
Jung, T.: *Libro por miri kaj admiri.*
HdE 1957:13, (1255), p. 4.
Thorsen, P.: *La egocentrika universalisto.*
NP 1957:5, p. 284-285.
Núñez-Dubús, A.: *La Floroj de l' Malbono de Charles Baudelaire.*
Boletín 1957:oktobro-novembro-decembro, (106), p. 102-103.
Ragnarsson, B.: *La Floroj de l' Malbono.*
NLR 3. 1958:3, (15), p. 107-113.
Solzbacher, W.: *Baudelaire en Esperanto.*
AEM 1958:3, marto-junio, p. 48-54.
H. E. J.: *La Floroj de l' Malbono.*
Dansk Esperanto-Blad 1958:1, p. 16-17.

8.14.1.0 Notoj kaj referencoj

NAER 1958: januaro-februaro, p. 4. Richardson, D. B.
NLR 6. 1960:31, p. 23-27. En: *Letero al Brenda pri la afiksoj.* Vatré, H.
NLR 6. 1961:35, p. 189-190. Piĉ, K.
KAJ LA CETER' p. 24. Waringhien, G.
VORT-STATISTIKAJ ESPLOROJ. Saarbrücken: Iltis 1986. 41 p. (p. 40). Vatré, H.
IF 1995:3, p. 78-79. *Ofteco de la sufiksoj -ig kaj -iĝ en kelkaj tradukoj.* Vatré, H.
En la 1-a vol. p. 93, 128.
Ĉi-libre p. 1.

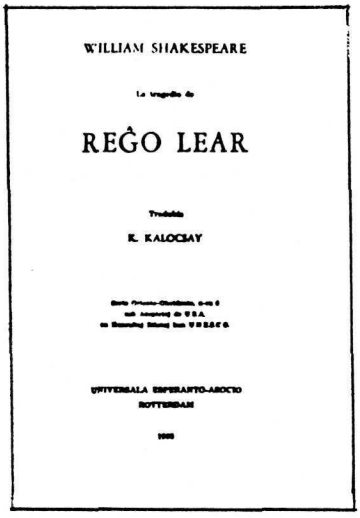
WILLIAM SHAKESPEARE

REĜO LEAR

K. KALOCSAY

8.15 William Shakespeare: REĜO LEAR

El la angla tradukis K. Kalocsay.

Serio Oriento-Okcidento, n-ro 6.
Rotterdam: Universala Esperanto-Asocio 1966.
21 x 15 cm, 160 p. Bindita kaj broŝurita.

Eldonita okaze de la 350-a morto-datreveno de William Shakespeare.

Post brila – kaj ĝis nun ne superita – traduko de naŭ ŝekspiraj sonetoj, Kalocsay, jam en sia 71-a jaro, turnis atenton al la ŝekspira dramo kaj, komencante per LA TRAGEDIO DE REĜO LEAR, daŭrigis la eternan defion superi la HAMLET-tradukon de Zamenhof el 1893-1894(89), miraklon de juneca genio, poste konkurintan de sinsekvaj tradukantoj, inkluzive min mem.

La dramon Kalocsay atakis kun ŝturma energio. Rapide tradukinte la unuan akton, li senaverte ĝin sendis al mi, kaj ricevo de mia responda komentario, li tuj kaj senplende refaris ĝin tutan kaj daŭrigis kun tia elano ke, inkluzive la reverkon de la unua akto, li likvidis la tutan taskon en la daŭro de nur kvin semajnoj. Nu, konsterne oni ja trovis la verkrapidon de la 48-jara Zamenhof ĉe IFIGENIO EN TAŬRIDO, eltradukita en du monatoj, eĉ post la profesiaj laboroj, dum Kalocsay en 1962 estis jam emerito; sed evidente en ambaŭ kazoj temis pri eksterordinara energio de genia spirito.

Antaŭ ol taksi la plenumon, ni ĵetu rigardon al la ŝekspira KING LEAR. Ĝi estas dramo, kiu komenciĝas tute kiel mirfabelo per ŝablono de tri reĝinfanoj (ĉi tie filinoj), el kiuj la pliaĝaj estas sentaŭgaj aŭ malbonaj kaj la plej juna estas bona. Ordinare tiu tria sukcesas sub tasko donita komune al la tri. En LEAR la tasko estas postulo deklari al la reĝopatro kiom ili lin amas, ĉar li dividos inter ili sian regnon. La du pliaĝaj filinoj respondas per flataj hiperboloj, sed la plej juna rifuzis tiel "leki la kandelingon" kaj parolas sincere, per tio malplaĉante al la patro kaj perdante la heredon.

Tiu artifika komenco estas jam akceptita de redaktoroj, jen de ili kritikata kiel "netolerebla sur scenejo" (Profesoro Allardyce Nicoll). Se ni akceptas ĝin kiel fabelŝablonon, verŝajne ni atendas la triumfon fine de la plej juna, tria filino, kaj la falon de la du hipokritaj, kion ni ankaŭ akceptos rutine kiel konvencion *happy ending* (feliĉan finon). Sed male la okazoj iras al fino tragika: la mortoj ne nur de la malbonaj fratinoj, sed ankaŭ de la bona Cordelia kaj la patro Lear.

Do Lear estas dramo, kiu komenciĝas komedie kaj finiĝas tragedie, dum ekzemple *A Vinter's Tale* (Vintra fabelo) iĝas komedio post tragedi-aŭgura komenco. Nu en la 18-a jc oni ŝanĝis la tekston de Lear por feliĉa fino. Ĉu malprave? CYMBELINE, kiu ankaŭ ekiras el fabela temo, tiu pri malica stifpatrino, finiĝas ja feliĉe. Sed la hodiaŭa kritiko kondamnas la arogon super LEAR-teksto, ĉar finfine ni volas havi la dramon, kiun Shakespeare fakte verkis, ne ies ideon pri fino formale konforma.

Kaj tiu dramo estas mirinde efekta sur la scenejo. Mi vidis ĝin en tempo, kiam la dramon mi ankoraŭ ne legis, kaj la tuta kompleksa intrigo disvolviĝis klare, kaj sorĉe katenis min. Apud la Lear-Cordelia temo sin plektis ja dua, pri bastarda filo, kiu kalumnias al la patro sian fraton kaj pelas lin fuĝi en la sovaĝan naturon: temo, kiun Schiller pruntis por LA RABISTOJ.

Do antaŭ ni ruliĝas baroka sinsekvo de eventoj en drasta paralelo: bona frato Edgar forpelita kaj Lear forpelita; ŝajnigita frenezo de Edgar kontraŭ fakte freneza Lear. Kaj kia diversa fekundo! Jen Edgar, preninte rolon de freneza ĉifonulo:

> Kiu donas ion al la povra Tom? Kiun la
> turpa demono kondukis tra fajro kaj flamo,
> tra rifo kaj vortico, tra ŝlimo kaj marĉo...
> ...
> La povra Tom, kiu manĝas la naĝantan
> ranon, la bufon, la ranidon, la murlacerton
> la akvo-triton... Al Tom 'stas fride.
>
> (Lear: Kio vi estas?)
>
> Servanta kavaliro, fiera en koro kaj animo; mi krispigis miajn
> harojn, portis gentojn ĉe mia ĉapelo, servis la voluptojn de la
> koro de mia damo, kaj faris kun ŝi la laboron de l' mallumo...
>
> Kvin demonoj ekloĝis en la povra Tom per
> unu fojo: Obidikut, demono de lascivo,
> Hobbididanco, princo de muto, Mahu, de
> ŝtelo, Maŭdo, de murdo, Flibbertiĝibbet, de
> grimacoj kaj lipŝmacoj, kiu, cetere, de tiam
> obsedas servistinojn kaj ĉambristinojn.

Grandparte Kalocsay sukcesis peri al ni la dramon per la respondaj rimedoj de nia lingvo, kiel atestas la supra citaĵo. En kelka grado, vere, la versoj paŝas malpli regule ol la originalo, aŭ la esprimoj estas malpli buŝidiomaj: kelka uzo de *ties* kaj *tiuj* anstataŭ la rektaj *lia* kaj *ili* ĝenas en vulgarparolaj lokoj; kelka cedo al anglismoj: "Malfeliĉulino, kia mi estas, mi ne povas levi la koron en la buŝon (anstataŭ: Mi, malfeliĉa, ne povas" ktp) aŭ okaza surda sinsekvo de "i": "ke *vi indiĝis* je la ardaj larmoj": tiaj makuloj estas pardonindaj en tiel kolosa tasko, kiel ankaŭ la sintakso plurloke tro elizia pro manko de konjunkcio *kaj*, *sed, ke* aŭ *por* ĉe infinitivo, kontraŭ la klara pleneco de la originalo.

De Kalocsay ni pretendas multon. Leginte jam la majstrajn blankversojn de LA TRAGEDIO DE L' HOMO (1924), kaj la fluan pompon de la revizio 41 jarojn poste, oni eble atendis ĉe LEAR simile suverenan potencon sen aldonaj licencoj kaj elipsoj, ja mankantaj ĉe Madách. Eble Shakespeare tro tiris la majstron, aŭ eble temas pri tio, ke (kiel li skribis) "*Mi klopodis... ne la ŝekspiran lingvon laŭeble simpligi, sed la Esperantan tekston laŭeble ŝekspirigi.*" Diskutebla tezo, antaŭ kiu mi mem sentas fortajn hezitojn. Ne tiun principon sekvis ja Zamenhof tradukanta HAMLETON, kaj rezulte ni havas dramon, kiu kaptas kaj emocias nin per la rekta poezia forto en formo pli klarsenca multloke – eĉ por anglalingvanoj – ol la originalo. Konstati, ke Kalocsay poste sukcesis plene en sia sekva provo: la SOMERMEZNOKTA SONĜO, staras ekster mia komisio, sed mi devas ĝin noti, eĉ se nur por legitimi mian pritrakton de REĜO LEAR.

Reto ROSSETTI
Luton, 1984

(89) Ke Zamenhof prilaboris ĝin jam 1893, atestas la tiujara artikolo *Pseŭdo-esperantistoj,* en kiun enfalis du citaĵoj el HAMLETO: *"esti aŭ ne esti"* kaj *"la batoj de la sorto."*

8.15.1 Esenca bibliografio

Auld, W.: *Reĝo Lear.*
Esperanto 1966/70-72.
Martin, R.: *William Shakespeare: La tragedio de "Reĝo Lear".*
FE 1966:aprilo-majo, (237), p. 29.
Foote, A. D.: *La tragedio de Reĝo Lear.*
TBE 1966:majo, (753), p. 354-355.
Gregor, D. B.: *Kvinjamboj plenaj de muziko.*
HdE 1966:5, (1414), p. 4.
Su, A.: *Pri la neologismo en la poezia lingvo.*
□ HdE 1966:septembro 20, p. 4.
Zaletov, G.: *El alia vidpunkto.* (Rimarkoj al la recenzo de D. B. Gregor).
HdE 1966:16, (1425), p. 4.
Gregor, D. B.: *Miskompreno.* (Reago al la rimarkoj de G. Zaletov).
HdE 1967:1, (1428), p. 4.
Berger, J. F.: *Impona verko kaj traduko.*
□ GER 1966:majo, p. 58.
F. S(zilágyi), F.: *Tragedia superlativo.*
NP 1966:2, p. 123-124.
Hoog, H. A.: *William Shakespeare: Reĝo Lear.*
Dia Regno 1966, novembro, p. 1100.
Ahlrén, A.: *La tragedio de Reĝo Lear.*
LE 1966:11-12, p. 86.
Tonkin, H.: *Reĝo Lear kaj la universaleco de Shakespeare.* (Prelego en ISU. Londono, 1971).
HV 1976:1, p. 14-15; daŭrigo:1976:2, p. 22-25.

8.15.1.0 Notoj kaj referencoj

KUN SIAPECA... p. 179-180. Schwartz, R.
TBE 1972:januaro, (778), p. 159-160. Auld, W.
HdE 1973:3, (1538), p. 3. (Ĉerpitaj indikoj el Aŭstralia Esperantisto, ankaŭ eraraj).
KAJ LA CETER' p. 29-30. Waringhien, G.
BI 1984:1, p. 8. G. Mihalkov.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...* Vatré, H.
En la 1-a vol. p. 43, 76, 93, 129.
Ĉi-libre p. 1, 72.

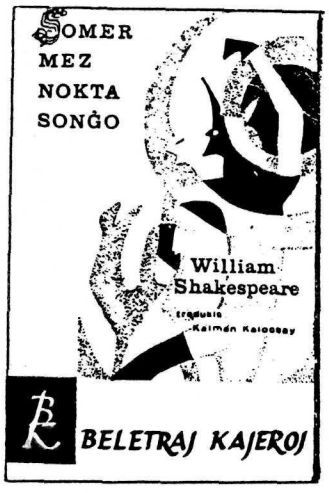

8.16 William Shakespeare:

SOMERMEZNOKTA SONĜO
Komedio.
Belartaj Kajeroj n-ro 31.

El la angla tradukis K. Kalocsay.

La Laguna: J. Régulo, 1967.
14 x 12 cm, 100 p. Broŝ.

A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM

Ĉi tiu teatraĵo apartenas al la unuaj verkoj de Shakaspeare. Tamen, ĝi ĉiam estis inter la plej popularaj verkoj de la granda angla dramisto. En la SONĜO neniu estas murdita aŭ mortigita. En ĉi tiu komedio Shakespeare unuafoje roligas heroojn el la mondo de la fantazio. Krom ĉi tiu teatraĵo, Shakespeare nur en LA TEMPESTO roligas feojn, kiel movigantojn de okazintaĵoj.

La kerno de la komika dramo estas la konfuziĝo de la geamantoj, kiuj – pro magio – enamiĝas al nekonvenajn personojn. Ekzemple la reĝino de feoj, Titania enamiĝas al Bobeno, kiun la petolema Pukk (koboldo) provizis per kap' azena. Jen la amkonfeso de Titania:

Rekantu, dolĉa mortalul' mi petas.
Al via kant' oreloj enamiĝis,
okulojn miajn via form' sklavigas,
unuavide la potenco granda
de via belo movas min perforte,
ke mian amon diru mi ĵurvorte.

Bobeno-azeno el tiu amkonfeso tiras la konkludon:

Miakrede, sinjorino, malmulte de racio troviĝas en tio, sed, verdire, racio kaj amo ne tre kompanias nuntempe.

La magio trafas ankaŭ la surterajn gejunulojn, ĉefrolantojn de la *Komedio.* Antaŭ la sorĉo Helena, enamiĝanta al Demetrio, sed li amas Hermian. Hermia amas Lisandron, sed tiu ne reciprokas la amon de Hermia. Post la sorĉa sonĝo – per la petolo aŭ eraro de Pukk – okazas "amtranskapiĝo", sed fine la *Komedio* finiĝas per la nupto de tri feliĉaj, bonordaj paroj kaj la nuptobenoj de la feoj.

*

Post la apero de REĜO LEAR esperantigita de Kalocsay, apenaŭ forpasis unu jaro kaj la Esperanta publiko povis enmanigi lian novan tradukon de Shakespeare. En la *Postparolo* de Kalocsay dediĉis kelkajn liniojn al la pri frua SONĜO-traduko fare de Louise Briggs en 1921.

"Se konsideri la tiaman staton de la poezia lingvo – skribis Kalocsay – *la traduko estas surprize bona... La nuna lingvo ebligas ankaŭ pli da vervo por redoni la ŝekspiran diradon, la 'dikcion'..."*

Certe ankaŭ tio estis la motivo de Kalocsay retraduki la ĉarman komedion.

Oni ne povas dubi, ke krom la intertempa lingvoevoluo, ankaŭ la poeta talento de la tradukisto kontribuis al la sukcesa retradukaĵo. Kalocsay multloke redonis rimojn, kiujn Briggs ellasis. La nomoj de la metiistoj estas karektarizaj pri sia metio, ekz. *Bobeno, Fluto, Raboto* ktp. Kvankam Kalocsay bezonis pli da versoj ol Shakespeare, tamen la traduko bone akompanas la originalon.

La kvarpaĝa *Postparolo* de sceno al sceno klarigas la tekston ne facile komprenebla por la nuntempa leganto. En la *Glosaro* estas troveblaj 42 vortoj ne registritaj en la PLENA VORTARO kaj ties SUPLEMENTO.

Oszkár PRINCZ

*

8.16.1. Esenca bibliografio

E. H.: *Somermeznokta Sonĝo.*
Dana Esperanta Bulteno 1969:2, p. 18-19.
Aaerse, S.: *Majstra traduko.*
HdE 1969:1, (1464), p. 3; alparolo de J. F. Quirke en: HdE 1969:6, (1469), p. 3.
Gregor, D. B.: *Somermeznokta Sonĝo.*
TBE 1969:febr. (752), p. 41-42.
Pontedora, C.: *Somermeznokta Sonĝo.*
L' Esperanto 1969:3, p. 29.
S. A.: *Somermeznokta Sonĝo.*
Sennaciulo 1969:2, (765), p. 20.
Nakamura, t.: *La plej alloga verko de Shakespeare.*
Esperanto 1969/66.
Mora, G.: *William Shakespeare: Somermeznokta Sonĝo.*
Boletín 1969:marto-aprilo, (172), p. 18-19.
Benczik, V.: *Somermeznokta Sonĝo.*
HE 1969:5, p. 15.
Sproeck, A.: *Eleganta traduko.*
GER 1969:5, p. 53.
Ahlren, A.: *Ĝua legaĵo.*
LE 1969:5-6, p. 36-37.
Waringhien, G.: *La verko kaj la traduko.*
HV 1969:3, p. 22.
Kock, E. de: *Pri kaj cirkaŭ brila traduko.*
NP 1970:1, p. 56-63; Alparolo de I. Dratwer en: HdE 1972:8, (1525), p. 4.
Tonkin, H.: *Kalmanaj metiistoj el Ateno.*
LF 1973:17-18, p. 9-12.

8.16.1.0 Notoj kaj referencoj

HE 1968:11, p. 7-8. A. Csiszár.
TBE 1972:januaro, (778), p. 160. W. Auld.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...* Vatré, H.
En la 1-a vol. p. 44, 93.
Ĉi-libre p.

8.17 KANTOJ KAJ ROMANCOJ(90)
Elektitaj poemoj de Heinrich Heine.

El la germana tradukis:
K. Kalocsay kaj G. Waringhien.

Kovrilo de J. Schaap.
Belliteratura serio 27-28.

La Laguna: J. Régulo 1969.
22 x 16 cm, 381 p.

"Heine estis, ekde la fruaj tempoj de la lingvo, la poeto plej favorata de la esperantistoj-verstradukantoj; tion klarigas, interalie, la ŝajna facileco kaj mallongeco de liaj poemoj..." – skribas la tradukantoj en la volumo.

Vere, jam en la UNUA LIBRO troviĝas Heine-poemo el la *Lirika Intermezo*, kiu kun du aliaj Zamenhof-tradukoj eniris ankaŭ en la FUNDAMENTA KRESTOMATIO-n kune kun la transplantoj de L. Belmont, A. Kofman, F. Kanaloŝŝy-Lefler kaj E. de Wahl. F. Pillath (sub la pseŭdonimo Zanoni) publikigis en 1925 la plenan tradukon de Atta Troll kune kun la *Antaŭparolo* de Heine:

"...tiuj antaŭaĵoj estis tro malmultaj kaj tro unuflanke elektitaj (ofte la sama peco estis re- kaj retradukita), por doni ĝustan ideon pri la Heine-a poezio; krome la tradukistoj ankoraŭ ne disponis pri sufiĉe riĉa kaj fleksebla lingvo por rivali kun la arto de tia rafinita genio...") – motivas sian entreprenon la tradukantoj.

Malgraŭ, ke Heine ne havis senpere interrilaton kun Hungario, lia liriko multe efikis al la tiutempa hungara literaturo. La longan vicon de la tradukistoj malfermis la alia poeto-giganto de la sama epoko: Sándor Petőfi per la traduko de *Kronado*. La Heine-kulto en Hungario ne limiĝis al la teritorio loĝata de germana minoritato. La hungara traduk-literaturo de Heine estas relative abunda.

Estas memkompreneble, ke lia liriko tuŝis ankaŭ la koron de Kalocsay, kiu povis ĝui la versojn en originalo. Lia unua Heine-tradukaĵo *Mi ploris dum la dormo* aperis en *Literatura Mondo* (1922/18). En lia transplanto jam ses Heine-poemoj troviĝas en ETERNA BUKEDO (1931). Pri liaj pliaj tradukoj informas nin letero de G. Waringhien (mankas dato):

"Mi tre ĝojas ekscii, ke dum viaj hospitalaj kuŝoj la Muzo ne timis kunkuŝi kun vi. Via fekundo mirigas kaj admirigas min. Mi skribis al Pérez pri viaj Heine tradukoj, kiuj estas perfektaj. Estus interese, se ni povus trovi eldonanton por la datreveno de Heine-a morto, kaj eble eldoni la "romancojn", kiujn mi tradukis en LM, du-tri aliajn mi havas en tirkesto...".

Kaj la talenta Duo senlace laboris super la esperantigo de Heine-versoj. Ili reciproke kontrolis ĉiujn novajn tradukojn kaj instigis unu la alian por pliaj atakoj de la poemoj. En 1957 Kalocsay skribis al Waringhien:

"Mi tradukis novajn pecojn el Heine, tiel, ke nun el la Lirika Intermezo, Hejmenreveno kaj Nova Printempo estas tradukita ĝuste la duono de la kanzonoj. Sume nun estas tradukitaj preskaŭ 5000 versoj, kaj el ili vi tradukis iom pli ol 1000 versojn, via kontribuo do tute ne estas malgrava, precipe se vi tradukos ankoraŭ kelkajn ĉapitrojn el Germanio....".

Kaj ili senlace daŭrigis la laboron.

Waringhien en 1961 sugestis al Régulo, ke okaze de 70-a naskiĝtago de Kalocsay, li anoncu la eldonon de la Heine-volumo.

La plano dank' al la klopodo de Régulo realiĝis. Kalocsay en novembro 1970 kvitancis la alsenditan Heine-volumon:

"... Fakte, la Heine-libro estas laŭdeginde bela, mi preskaŭ diris, ke ĝi estas tro valora por nia esp-ista publiko, malsana je bibliofobio."

*

La poemkolekton enkondukas abunda kunmetaĵo pri la historia periodo, en kiu vivis kaj verkis Heine. Tiuj *Paralelaĵoj* kun la *Bibliografiaj notoj* multe helpas la komprenon de la poeziaĵo de Heine.

La poemoj estas elektitaj el la *Libro de l' kantoj, Novaj poemoj, Germanio, Vintra fabelo, Atta Troll, Versoj aktualaj, Romancero* kaj *Lamentadoj.* Do ne temas pri kompleta kolekto. La tradukantoj elektadis tiel, ke – apud la popularaj, muzikigitaj kantoj kaj plej konataj poemoj – ili prezentu la poeziaĵon de Heine el ĉiu vivoperiodo. La traduklaboro dividiĝis jene: Kalocsay tradukis la *Libron de l' kantoj, Novajn poemojn, Atta Troll, Versojn aktualajn* kaj *Lamentadojn.* La kontribuo de Waringhien: poemoj el *Germanio, Vintra fabelo* kaj *Romancero.* Tamen tiu divido signas la ĉeftradukanton de la ciklo, ĉar Waringhien tradukis ankaŭ el la lirikaĵo kaj Kalocsay ankaŭ el la *Romancero.*

La problemojn de la traduko (versformo, aranĝo de la materialo ktp) antaŭparole skizas la tradukantoj:

"...La ĉefa malfacilo de traduko el Heine estas la simpleco oni povus diri: la nudeco de lia lingvo kaj stilo..."

Kompetentuloj konstatis, ke la genia duopo Kalocsay-Waringhien venkis la obstaklojn kaj fidele redonis la esencan karakteron de la poeziaĵo de Heine.

En la *Glosaro* estas listigitaj kaj la sencon klarigitaj 47 vortoj, kiuj ne estas troveblaj en la PLENA VORTARO kaj ties Suplemento (1953).

*

Unu perleto de la volumo:

Pinarbo staras norde
sur kalva mont' en sol'.
Ĝi dormas: glacio, neĝo
ĝin kovras per tomba tol'.

Kaj ĝi pri palmo sonĝas,
kiu en suda land,
sola, funebra, mutas
sur arda altroka rand'.

(*Lirika Intermezo 19*)

(90) La poemoj tradukitaj de Kalocsay estas listigitaj en la ĉap. 8.20.14

8.17.1 Esenca bibliografio

Waringhien, G.: *Henriko Heine.* (Prelego dum ISU 1958 en Mainz). Presita laŭ magnetofona registraĵo.
GER 1959:2-3, p. 18-19, 35-36; repr. en plilonga formo en: KAJ LA CETER' p. 295-320.
Auld, W.: *Hajno definitiva.*
NP 1970:4, p. 222-225.
Haupenthal, R.: *Fidinda traduko el la poemoj de Heine.*
Esperanto 1971/166-167; repr. en: HE 1971:6, p. 3-4. (Fragmento).
Aarse, S.: *Heinrich Heine, la poeto de amo.*
HdE 1971:3, (1502), p. 1, 4.
Haupenthal, R.: *Riĉa elĉerpo el la lirika verkaro de Heine.*
GER 1971:2, p. 20-21.
Diego, F. de: *Kantoj kaj Romancoj.*
Boletín 1971:marto-aprilo, (184), p. 20-21.
Jakobsen, S. A.: *Kantoj kaj Romancoj.*
□ LE 1971:3.
Borsboom, E.: *Inda monumento por Heinrich Heine.*
KEG 1971:7, p. 105-1o6.
Blanke, D.: *Poemoj de Heinrich Heine en Esperanto.*
derE 1971:47, p. 5-8.
Lock, N.: *Kantoj kaj Romancoj.*
TBE 1971:aŭgusto, (775), p. 90.

8.17.1.0 Notoj kaj referencoj

En la 1-a vol. p. 93, 128.
Ĉi-libre p. 1.

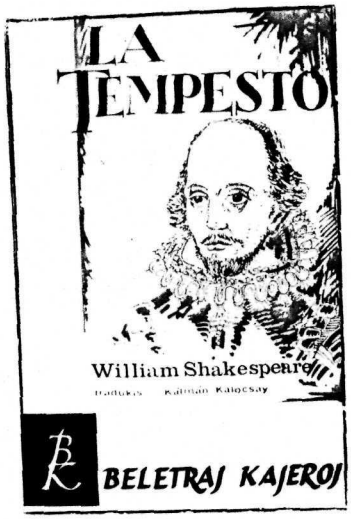

8.18 William Shakespeare:

LA TEMPESTO
Dramo.

El la angla tradukis K. Kalocsay.

Beletraj kajeroj n-ro 40.

La Laguna: J. Régulo 1970.
18 x 12 cm, 120 p. Broŝ.

La lasta Shakespeare-traduko de Kalocsay.

Prospero, iama duko de Milano, vivas kun sia filino Miranda sur neloĝata insulo. Lian potencon rabis de li lia frato Antonio, konspire kun la Napola reĝo, poste metigis lin kaj Mirandan en kadukan boaton kaj translasis ilin al la kaprico de la maraj ondoj. Ilin savis, ke ili trafis sur insulon, kaj tie Prospero, per magio, lernita el siaj libroj, servigis al si la feon Arielo kun aliaj feoj kaj la duonhomon Kalibano.

Post dekdu jaroj lia uzurpa frato kaj la Napola reĝo hazarde navigas preter la insulo: venis la tempo de la venĝo. Prospero estigas per Arielo ŝiprompan tempeston; la ŝiprompuloj rifuĝas sur la insulon kaj tie vagadas. La pekuloj tamen ne pliboniĝis ankoraŭ: la uzurpa frato facile persvadas la fraton de la reĝo, ke per fratmurdo li akiru por si la tronon. Dume ankaŭ Kalibano ribelas: volas murdigi Prosperon kaj akiri por si novan "reĝon" en la persono de drinkema servisto. Prospero malhelpas ambaŭ atencojn kaj teruras la atenculojn per diversaj sorĉaĵoj. Fine tamen li pardonas, dirante:

per mia racio
pli nobla kontraŭ mia furiozo
mi decidiĝis, ĉar pli bone estas
pardoni ol venĝi...

Li trovas inter la ŝiprompuloj indan fianĉon por Mirinda: la Napolan reĝidon (la paro tuj enamiĝas reciproke). Fine li portas ĉiujn ŝiprompulojn sur la sorĉe rekreita ŝipo al sia reakirita dukregno, Milano, kaj tie jam, post la nupto de la juna paro, ĉiu tria penso estos al li la tombo. Li rezignas ankaŭ pri sia magia povo, liberigas Arielon kaj deklaras:

mi rompos la sorĉvergon, ĝin enfosos
je pluraj klaftoj, kaj pli profundege
ol iam ajn atingis plomba sondo,
dronigos mian libron.

*

En la dramo, kie metiĝas demandoj pri venĝo aŭ indulgo, potenco aŭ sciencula enfermiĝo, servado aŭ anima libereco, krome intereskapte kalejdoskopas realaĵo (precipe de la intrigema kortego), utopio (sed rakontata de konsilisto iom komika en sia honesta klopodo), timiga-ridinda subhomeco, ribelemo de sklavigito, feaj ludoj de aerspiritoj, rosofreŝa ĉarmo de ama paro. Tamen, ĉiujn ĉi superstaras Prospero kun sia saĝa memrego kaj rezignacia melankolio.

Oni ĝenerale identigas Prosperon kun la maljuniĝanta Shakespeare, adiaŭanta el sia arto. Tion ŝajnas konfirmi la lastaj versoj de la *Epilogo* dirata de Prospero.

Se volas vi pardonon por vi,
indulge volu min absolvi.

Tre probable temas pri absolvo el sub la dramverkistaj klopodoj. La tradukinto en sia ampleksa kaj informriĉa *Postparolo* serĉis ankaŭ aliajn biografiajn paralelaĵojn inter la agado de la dramo kaj la vivo de Shakespeare, kaj eĉ se li mem konfesas, ke eble li tro cedis al sia fantaziemo, tamen ni sciiĝas pri multo rakontinda, kio portas al ni pli proksima la figuron de la aŭtoro.

Koncerne la tradukon ni konstatu, kiel bone kaj glate legebla ĝi estas, malgraŭ, ke la lingvo de Shakespeare ĉi tie jam estas tiu de la grandaj tragedioj: konciza, kompakta, eble eĉ hirta. La Esperanta teksto estas tiel ekvilibrita, ke la plej gravaj vortoj ĉiam enhavas sian plejbelan sencan, sonan, kaj pozician energion. Jen kial eble skribis germana recenzisto, ke *en la tradukoj de Kalocsay troviĝas iom tro la hungara temperamento. Li sentis certe la vervon de la parolo, kiu lin preskaŭ kuntrenis.* Ni vidu unu ekzemplon. Iu rakontas la saviĝon de la reĝido el la mar-ondoj:

...eble
li vivas. Mi lin vidis, dum li batis
sub si la ondojn, rajdis ties dorson,
tretis la akvon, flankenpuŝis ties
atakojn, brustis la plej ŝvelajn
ŝaŭmkrestojn renkontatajn. Lia kapo
aŭdace el la ondoj batalemaj
leviĝis venke, kaj per bravaj brakoj
batante gaje al la bord' li remis...

Aŭ ni citu la kanton Ariel antaŭ sia liberiĝo:

Kun la abelo suĉas mi,
se min de strigo puŝas kri'
konval-kalike ekkuŝas mi,
vesperto-dorse fuĝas mi,
per bril' somera duŝas mi,
hej, gaja la vivo kaj gaja la mond',
jen flati la floroj, jen luli la frond'.

Oni laŭdas versan verkon per tio, ke ĝi refoje pruvas, ke Esperano estas taŭga por interpreti poezion. Ĉi tiu traduko pruvas, ke ĝi estas plenmatura por paroli eĉ ŝekspire.

8.18.1 Esenca bibliografio

Diego, F. de: *La Tempesto.*
Boletín 1971:julio-aŭgusto, (186), p. 20.
Gregor, D. B.: *La Tempesto de William Shakespeare.*
TBE 1971:aŭgusto, (775), p. 91-92.
Watkins, C.: *Pri La Tempesto de Kálmán Kalocsay.*
NP 1972:2, p.120-128.
Csiszár, A.: *Shakespeare: La Tempesto.*
HV 1972:3, p. 28.
Blanke, D.: *La Tempesto.*
□ Paco 1972:4, (GDR eldono), p. ?
R. M.: *La Tempesto de W. Shakespeare.*
FE 1975:marto, (291), p. 27.

8.18.1.0 Notoj kaj referencoj

HdE 1967:6, (1443), p. 2.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...* Vatré, H.
En la 1-a vol. p. 93, 128.
Ĉi-libre p. 1, 72.

8.19 TUTMONDA SONORO[91]

Poezia antologio en Esperanto.
581 poemoj de 185 aŭtoroj.

Tradukis K. Kalocsay el 30 lingvoj.

Enkonduko de B. Ragnarsson.
Redaktis V. Benczik.

Budapest: Hungara Esperanto-Asocio 1981.
Serio Oriento-Okcidento n-ro 17.
20 x 14 cm, 664 p. Tole bindita. Du volumoj.

Omaĝe okaze de la 90-a naskiĝ-datreveno de Kálmán Kalocsay.

Kadre de intervjuo (EM 1973:1, p. 23) diris Kalocsay:

"Nun mia hakilo trafis arbon malmolan: mi kolektis en volumon miajn Esperantajn tradukojn el diversaj lingvoj. Estis vere aŭdaca entrepreno prezenti sonetojn de Spenser kaj Shakespeare aŭ 'La korvon' de Poe al angloj, la poemojn de Baudelaire al francoj, la poemojn de Leopardi kaj Carducci al italoj, aŭ verkojn de Goethe kaj Schiller al germanoj".

La enhavo de TUTMONDA SONORO estas inda al sia titolo. Ĝi prezentas perlojn el la mondliteraturo ekde la sumeroj tra la grekoj kaj latinoj ĝis la simbolistoj kaj superrealistoj. La du volumoj enhavas 581 poemojn, krome fragmentojn el anonimaj verkoj de la mondliteraturo. Al la asiraj-babiloniaj literaturoj estas dediĉita *La inferiro de Iŝtar, Dialogo de sinjoro kaj sklavo,* kaj ses tabuloj el la eposo *Gilgameŝ. Himno al la suno* de Faraono Ahn-Aton, anonimaj poemoj kaj kantoj reprezentas la praegiptajn literaturojn. El la hebrea poezio troviĝas kvin pecoj el la BIBLIO, inter ili la mirinde bela *Kantoj de l' Kantoj* kaj la *Psalmo 137.* En la latina parto 24 aŭtoroj reprezentas grandan skalon de la romia poezio. Sonoras poemoj kaj filozofiaj sentencoj el la ĉina, japana, hinda kaj hungara literaturoj. El la modernaj literaturoj de Eŭropo abundas la angla, franca, germana kaj itala. Specimene estas prezentita la ĉeĥa, dana, estona, finna, nederlanda, pola, portugala, serba, sveda, vjetnama literaturoj.

La TUTMONDA SONORO estas pliampleksigo de la ETERNA BUKEDO. La pliriĉigo estas 321 pecoj, el ili 162 eroj antaŭe ne aperis.

Kalocsay konstante ĉizis, perfektigis siajn tradukojn.

"*Miaj antaŭaj tradukoj jam malnoviĝis,* – diris foje Kalocsay – *do la poemojn de ETERNA BUKEDO mi devas tute tralabori laŭ miaj nunaj kapabloj."*

Feliĉe en la KAL-ĈI Dokumentaro troviĝas la modifaĵoj kaj en la TUTMONDA SONORO oni povis aperigi la poemojn en la tralaborita formo.

Kalocsay revis pri multvoluma internacia antologio, pri preskaŭ kompleta panoramo de la mondliteraturo kaj invitis eminentajn tradukistojn por la komuna laboro[92].

"...Super tiu ĉi kolekto, baptita Tutmonda Sonoro, mi laboras jam jardekoj, – diris Kalocsay al la intervjuanto – *sed bedaŭrinde, por ĝin fini mi bezonus jardekojn. Pli ĝuste, ĝi entute ne estas finebla, ĉar pli kaj pli novaj poemoj proponiĝas neellaseblaj."*

(HE 1966:7, p. 8)

*

En la 2-a volumo estas represitaj el ETERNA BUKEDO la *Kelkaj rimarkoj* (7 p.); kaj la eseo *La klasika metriko de Esperanto*, antaŭe aperinta en NLR 1955, n-roj 23, 24, 25, 26.

La poem-komprenon helpas 19,5 p. notoj kaj 22 p. bibliografietoj. Estas listigitaj 100 vortoj neoficialaj. La antologion enkondukas B. Ragnarsson sub titolo: *Tradukita poezio – Pura poezio*, kaj fermas la volumon *Postvortoj* de la redaktinto.

La titolon de la antologio proponis al Kalocsay S. Szathmári..

(91) La poemoj estas listigitaj en la ĉap. 8.2; 8.20-8.20.28.
(92) Kelkajn "kontribuajojn" gardas la KAL-ĈI Dokumentaro.

8.19.1 Esenca bibliografio

Nova traduka ĉefverko survoje.
HdE 1980:10, (1668), p. 1.
"Tutmonda Sonoro".
HV 1980:5, 166-167.
Ĉefverko de Kalocsay.
BI 1981:3, p. 1.
Benczik, V.: *La ĉefverko de Kalocsay – aperonta!*
HdE 1981:7, (1682), p. 1.
Tutmonda Sonoro – baldaŭ eksonoras".
BrE 1981:marto-aprilo, (839), p. 30.
Benczik, V.: *Tutmonda Sonoro aperis.*
HV 1981:5, p. 172-174; 1981, 6, p. 201, 212.
Ĉefverko de Kalocsay.
HFM 1981:3-4, p. 49.
Auld, W.: *Tradukisto de la "kvarminuta mejlo".*
HV 1982:2, p. 76-78.
Waringhien, G.: *Jen tutmonda antologio je nia dispono.*
Esperanto 1982/53-54.
Lister, D.: *Tutmonda Sonoro.*
BrE 1982:septembro-oktobro, (848), p. 173.
Pisoni, G.: *Tutmonda Sonoro.*
LF 1982:74, p. 18-21.
Blanke, D.: *Sonoro el 30 lingvoj.*
□ derE 1983:2, p. ?

8.19.1.0 Notoj kaj referencoj

NLR 6. 1961, (36), p. 236. Kikunobu Matuba.
NB 1963:2, Suplemento p. IV; repr. en Paco 1976:4, p. 4. Oljanov, V.
NAER 1963:novembro-decembro, p. 192. Su, A.
Paco 1966:151, (Hungara eldono), p. 11. Szathmári, S.
HE 1966:7, p. 8. (Radio-intervjuo kun Kalocsay).
HdE 1972:l, (1518), p. 1. *La projektoj de Kalocsay.*
NP 1972:3, p. 131-140. En: *"Esperanto estis mia nobla hobio".* Haupenthal, R.
VNY 1980:6, p. 14. *Évezredek költészete 30 nyelven* (Poezio de jarmiloj en 30 lingvoj).
HV 1980:4, p. 153. *La revo de Kalocsay realiĝanta.*
BI 1982:1, p. 6; 1982:7, p. 6; 1983:1, p. 4; 1983:9, p. 14. (Sama teksto).
KAJ LA CETER' p. 31. Waringhien, G.
IN MEMORIAM p. 42, 46. Csiszár, A.
El Popola Berklio 1987:julio-aŭgusto, p. 3-4. Harlov, D.
IF 1989:2, p. 43-49. *La Prefikso...* Vatré, H.
En la 1-a vol. p. 95, 129.
Ĉi-libre p. 1.

8.20 POEMTRADUKOJ EL LA MONDLITERATURO[93]

8.20.1 El la angla poezio

Browning, Robert (1812-1889)

Kanto de Pippa
EB p. 207; TS p. 451.
Renkonto nokta
EB p. 207; ESk 1951:16, p. 6; TS p. 451.

Byron, George Gordon Noel (1788-1824)

Soneto pri Chillon (En du versioj).
LM 1949/121.

Chaucer, Geoffrey (1340-1400)

Kaptiteco
Esperanto 1931/79; EB p. 70; TS p. 311.
La priorino
EB p. 68-69; TS p. 310-311.

Keats, John (1796-1821)

La aŭtuno
NLR (sepa jaro):40, p. 121; OD p. 172; TS p. 413.
La belle Dame sans merci
EB p. 162-163; TS p. 411-412.
La cikado kaj la grilo
Esperanto 1931/79; EB p. 161; TS p. 411.
Somera mateno
Esperanto 1931/79; EB p. 164; TS p. 412.

Milton, John (1608-1674)

Al najtingalo
EB p. 98; TS p. 336.

Poe, Edgar Allan (1809-1849)

Annabel Lee
EB p. 202-203; HV 1981:1, p. 9; TS p. 448-449; en Interreto.
La korvo
IL 1930:junio, p. 139; EB p. 197-201; TS p. 445-447; E-aboco p. 149; en Interreto.
La sonoriloj
LM 1947/21-22; TS p. 442-444; DPr p. 51-54.

Shakespeare, William (1564-1616)

El **"LA REĜO LEAR"** (Akto tria).
En: Miyamoto masao: LEGOLIBRO. DE SEZONOJ AL SEZONOJ. 89 p. (p. 7-11).

Sonetoj
..20 EB p. 93; TS p. 332.
..63 KR p. 10.
..73 LM 1931/106; EB p. 94; TS p.332.
..75 LM 1931/106; EB p. 94; HV 1976:6, p.15;1980:5, p.167; TS p. 333; E-aboco p.139.
..95 LM 1931/106; EB p. 95; TS p. 333.
..97 LM 1931/106; EB p. 95; TS p. 133-334.
104 LM 1931/106; EB p. 96; TS p. 334.
128 LM 1931/107; EB p. 96; TS p. 334.
130 LM 1931/1o7; EB p. 97; LSS 1948:7; p. 4; TS p. 335; EPE 1994:0, provnumero, p. 11.
150 LM 1931/107; EB p. 97; TS p. 335.

Shelley, Percy Bysshe (1792-1822)

La indiana serenado
EB p. 160; TS p. 410.
Odo al la okcidenta vento
EB p. 156-159; LM 1949/107-109; TS p. 407-409.

Spenser, Edmund (1552-1599)

Amoretti I, II.
EB p. 91; TS p. 331.

Tennyson, Alfred (1809-1892)

La dezerta domo
EB p. 206; TS p. 450.
Maud
LM 1922/19; EB p. 204-205; Muzikkajero de AD p. 1-5; TS p. 449; VkM p. 53-55; vd en la 1-a vol. p. 68.

8.20.2 El la araba kaj persa literaturoj

Abu Ali Ibn Sina (980-1037)

Kvarversoj
(Pl) ***De l' nigra kot'...***
TS p. 290.
(Pl) ***De l' pia azen-*grego...**
TS p. 290.
(Pl) ***Jam mia kor' la bonon kaj malbonon scias***
TS p. 290.

Ĝelaleddin Rumi (1207-1273)

El la **"DIVANO"**
Gazalo
NLR 3. 1958:6, (18), p. 222; TS p. 290.

8.20.3 El asiriaj – Babiloniaj tekstoj

EL **"GILGAMEŜ"**
(Pl) ***Tabulo I.***
TS p. 1-7; ErPo p. 3. (Fragmento).

(Pl) ***Tabulo II.*** (La lukto inter Gilgameŝ kaj Enkidu).
TS p. 7-8.
(Pl) ***Tabulo III.*** (Fuĝo kaj reveno de Enkidu).
TS p. 9-11.
Tabulo VIII (La morto de Enkidu).
HV 1968:1, p. 21; TS p. 11-14; vd en la 1-a vol. p. 51.
(Pl) ***Tabulo IX.***
TS p. 14-15.
(Pl) ***Tabulo XII.*** (La reaperigo de Enkidu).
TS p. 15-18.

*

Dialogo/Dialogo de sinjoro kaj sklavo
NLR 3. 1958:6, (18), p. 219-220; TS p. 34-36; NEK p. 446-447.
Himnoj Babilonaj (Fragmentoj).
TS p. 36-37.
La Inferiro de Iŝtar
MK 1962:2, p. 43-46; daŭrigo 1963:3, p. 76-79. (Kun abundaj klarigoj); TS p. 19-34; NEK p. 501-503.

8.20.4 El la bulgara poezio(94)

Ĉilingorov, Stilian (1881-1962)

Ni
BA p. 219; EB p. 266-267; TS p. 495-496.

Karavelov, Ljuben (1834?-1879)

Arbaro mia, bel-arbar'...(Anonime, laŭ la proza traduko de I. H. Krestanov).
LM 1923/77; BA p. 12-13.

Kovaĉev, Jordan (1895-1966)

Infanoj de l' naturo
BA p. 233; EB p. 271-272; TS p. 498.

Mihajlovski, Stojan (1856-1927)

Demando de ciferoj
BA p. 61; EB p. 264; TS p. 494.
Nenio daŭras...
BA p. 60; EB p. 263; TS 494.

Rakitin, Nikolaj (1885-1934)

Ciganoj
BA p. 222; EB p. 268; TS p. 496.

Trajanov, Teodor (1882-1945)

En la naskiĝa arbaro
BA p. 220; EB p. 270; TS p. 497.
Magiisto
BA p. 220; BE 1926:marto, p. 102; EB p. 269; TS p. 497.

Vazov, Ivan (1850-1921)

Amo necesas
BA p. 24; EB p. 261-262; HV 1981:1, p. 8-9; TS p. 493.

Veliĉkov, Konstantin (1855-1907)

Soneto (Mi estas fil' mizera de l' jarcento).
BA p. 52; EB p. 265; TS p. 495-496.

8.20.5 El la ĉeĥa literaturo

Vrchlický, Jaroslav (1853-1912)

El **" LA MELANKOLIAJ SERENADOJ"**

I. ***Kion virino povas...***
EB p. 256; TS p. 489.

II. ***Pli tristan kiu konas...***
EB p. 257; TS p. 489-490.

*

Iluzio
EB 259-260; HV 1981:1, p. 9; TS p. 492.

Post pluvo
EB 258; TS p. 490.

Ŝtupoj
EB p. 258-259; TS p. 491.

8.20.6 El la ĉina literaturo

El **"ŜI-KING"**

(Pl) ***Kanto de servutlaboruloj***
TS p. 269.

Kanzono
NLR 3. 1958:6, (18), p. 218; TS p. 267.

(Pl) ***La laca soldato***
HV 1981:1, p. 9; TS p. 268.

(Pl) ***Oferkanto***
TS p. 269.

(Pl) ***Plendo de la gvardio***
TS p. 267.

(Pl) ***Se vi amas min...***
TS p. 268.

*

El la kolekto **"JO-FU"**

(Pl) ***Soldatkanto***
TS p. 270.

Kong Fu-Ce (551-479 a. K.)

Epitafo de militisto
ESZPERANTÓ/E p. 102; TS p. 272.

Lao-Ce (4-a aŭ 3-a jc a. K.)

El la **"VOJO kaj VIRTO"**

(Pl) ***Malgranda estu la lando...***
TS p. 271.

Li Taj-Po (Li Bai) (701-762)

Antaŭ drinko
LM 1931/18; EB p. 39; TS p. 276; PLB (1) p. 14.
Kanto de Ĉiu-Pu
LM 1931/18; EB p. 40; NLR 6. 1961:36, p. 234; TS p. 277; PLB (1) p. 45.
La kanto de malĝojo
LM 1931/18; EB p. 38; TS p. 275-276; PLB (1) p. 43-44.
Nokta penso/Penso en kvieta nokto
LM 1931/18; EB p. 39; KR p. 10; NLR 6. 1961:36, p. 232; TS p. 277; PLB (1) 33.
Sola dum drinko sub la luno
LM 1931/18; KONATIĜU! p. 9; EB p. 37; TS p. 275; Penseo 1997:72, p. 1; PLB (1) p. 95.
Sola sur Jing Ting-monto
LM 1931/18; EB p. 40; NLR 6, 1961:36, p. 232; TS p. 277; PLB (1) p. 108; Fonto 1999:221, p. 31.
Surmonta dialogo
LM 1931/18; EB p. 40; NLR 6. 1961:36, p. 235; TS p. 277; PLB (1) p. 72.

Mao Zedong (1893-1976)

Vintra bildo
NP 1968:3-4, p.158.

Meng-Ce (Dua duono de la 4-a jc a. K.)

El la **"AFORISMOJ"**
(Pl) ***Malsatas la popolo***
TS p. 273.
(Pl) ***Tri ĝojojn havas la saĝulo***
TS p. 272-273.

Mo Ti (Fine de la 5-a jc a. K.)

El la **"VERAĴOJ"**
(Pl) ***Ankaŭ la blinduloj nomas***
TS p. 274.

Po Cü-Ji (Bai Juyi) (772-846)

(Pl) ***Adiaŭ al la vintra forno***
Penseo 1992:23, p. 4.

8.20.7 El la dana literaturo

Sinjoro Tidmand (Dana popolbalado).
NP 1967:1, p. 28-29; TS p. 329-330.

8.20.8 El praegiptaj tekstoj

Faraono Ahn-Aton (1300 a. K.)

Himno al la Suno
EB p. 9-10; TS p. 38-39.

Anonimaj:
Admono de skribisto al sia filo.
LE 1958:11-12, p. 123; TS p. 40-42; NEK p. 488-492.
La maljuno
NP 1964:4, p. 104; TS p. 45.
(Pl) ***Mumio antaŭ la juĝa seĝo de Osiris***
TS p. 39-40.
Vivenuulo
NP 1964:4, p. 104; TS p. 44-45.
*
Amaj kantoj:
Amato, mia kara
NLR 6. 1961:36, p. 203; TS p. 43-44.
Ekĉirpas jam...
NLR 6. 1961:36, p. 202; OD p. 162; TS p. 43; ErPo p. 5.
La amo de l' amata...
NLR 6. 1961:36, p. 203; OD p. 163; TS 44.
Mi kuŝos hejme...
NLR 6. 1961:36, p. 202; OD p. 162; TS p. 43.

8.20.9 El ejro-kelta tekstoj

La lamento de la maljunulino el Berra (En la X-a jc)
MK 1963/1964:6, p. 179; TS p. 291-293.

8.20.10 El estona poezio

Semper, Johannes (1892-1970)
Improvizacio aŭtuna
LM 1931/80; EB p. 305-307; TS p. 521-522.

Under, Maria (1883-1974)
Puriĝo
LM 1931/85; EB p. 303-304; TS p. 520-521.
*
Ve, mi veraj vendituloj... (Malnova estona popolkanto).
NP 1957:3, p. 113; OD p. 165; TS p. 520-521; E-aboco p. 139.

8.20.11 El la finna literaturo

El la **"KANTELETAR"**
Helka dum/en paŝtado
EF 1921:2, p. 25-26; EB p. 105-106; TS p. 342-343.
La knabino atendanta
EF 1921:2, p. 25; EB p. 103; TS p. 341: vd p. 24, 134.
Malsano nekonata
EF 1921:2, p. 26-27; EB p. 104-105; TS p. 341-342.

8.20.12 El la flandra poezio

Dum vintra pluv'...
LM 1923/77. (Anonime).

8.20.13 El la franca poezio

Aragon, Luis (1897-1982)

La poeto al sia partio
IK 1948:4, p. 7.

Arnault, Antoine Vincent (1766-1834)

La folio
EB p. 109; TS p. 357.

Baudelaire, Charles (1821-1867)

Al Eugéne Fromentin, pri Tedulo
FdM p. 346-347.
Alkemio de la Doloro
FdM p. 178.
Al Malabaranino
FdM p. 337-338.
Al Ŝi, kiu estas tro gaja
FdM p. 124-125.
Al Théodore de Banville
FdM p. 328.
Amoro kaj la Kranio
FdM p. 270.
Babilo
Esperanto 1931/111; EB p. 221; FdM 145; TS p. 465.
Ciganoj dum Vojaĝo
FdM p. 75.
Ĉi versojn mi al vi donas
FdM p. 118.
Damnitaj Virinoj (Ĉe la langvora lumo). Kun L. Tárkony.
FdM p. 254-257.
Duellum
FdM p. 111.
En nokto, sur la lito
FdM p. 108.
En Sia Tuto
FdM p. 120-121.
En via niĉ' la mondon
FdM p. 96.
En sia perlamoto
FdM p. 98.
Epigrafo de kondamnita libro
FdM p. 53; TS p. 461.

Fantasta Gravuraĵo
FdM p. 166.
Fantomo (La tenebroj).
FdM p. 115.
Gajhumora Drinkejo
FdM p. 348.
Habelo kaj Kaino
FdM p. 275-276.
Himno
FdM p. 312.
Interrespondoj
LM 1937/180; FdM p. 64; TS p. 463.
Kiam okuloj viaj
FdM p. 321.
Konfeso
FdM p. 128.
La abismo
FdM p. 176.
La Albatro/Albatroso(95)
Esperanto 1931/42; EB p. 216; FdM p. 62; MZ p. 62; KEG 1971:junio, p. 91; TS p. 462-463.
La amatin' ne estas
FdM p. 319-320.
La Avertanto
FdM p. 164.
La Balkono
Esperanto 1923/220; □ IL 1920:januaro, p. 139; EB p. 216-219; FdM p. 112; AEM 1958: marto-junio, p. 48-49; TS p. 464-465.
La Barelo de Malamo
FdM p. 168.
La Bela Ŝipo
LM 1936/4; FdM p. 138-139.
La Blinduloj
FdM p. 209.
La Dancanta Serpento
FdM 99-100.
La Demonposedanto
FdM p. 114.
La Du Bonaj Fratinoj
FdM p. 260.
La Ekzemeno de la Noktomezo
FdM p. 186-187.
La Emo al la Nenio
FdM p. 177.
La Fermoplato
FdM p. 174.
La Fino de l' Tago
FdM p. 286.
La Flakono
FdM p. 132-133.

La Fontano
LM 1936/4; FdM p. 309-310.
La Fonto de Sango
FdM p. 261.
La Gigantino
LM 1936/4; FdM p. 83.
La Ĝoja Mortinto
FdM p. 167.
La Hararo
FdM p. 93-94.
La Heautontimoroumenos
FdM p. 182-183.
La Homo kaj la Maro
Esperanto 1931/111; EB p. 215; FdM p. 76; TS p. 462.
La Invito por Vojaĝo
LM 1922/5; EB p. 219-220; FdM p. 140; HdE 1967:17, (1444), p. 3.
La Kato
FdM p. 110.
La Kreola Damo
FdM p. 153.
La lamento de l' Ikaro
FdM p. 88.
La Ludo
FdM p. 216-217.
La Malŝanco
FdM p. 73.
La Malsana Muzo
FdM p. 69.
La Masko
FdM p. 84-85.
La Monstro
FdM p. 314-316.
La Morto de l' Geamantoj
FdM p. 283.
La Muziko
FdM p. 163.
La Neatendito
FdM p. 333.
La Nekuracebla
FdM p. 184-185.
La Ofendita Luno
FdM p. 225.
La Okuloj de Berthe
FdM p. 311.
La Pipo
FdM p. 162.
La Preĝo de Pagano
FdM p. 89.
La Promesoj de l' Vizaĝo
FdM p. 313.

La Reaperanto
FdM p. 157.
La Ribelulo
FdM p. 78.
La Ruĝhara Almozulino
LM 1937/115; FdM p. 196-198.
La Skeleto-Plugisto
FdM p. 211-212.
La Strigoj
FdM p. 161.
La Suno
FdM p. 195.
La Ŝuldo
FdM p. 336.
La Tristoj de la Luno/ La Trista Luno
LM 1937/48; FdM p. 159.
La Vampiro
FdM p. 104-105.
La Vendata Muzo
FdM p. 70.
La Vesperkrepusko
LM 1947/88; FdM p. 214-215.
La Vino de l' Geamantoj
FdM p. 243.
La Vino de l' Murdinto
FdM p. 239-241.
La Vivanta Torĉo
FdM p. 123.
La Voĉo
FdM p. 331-332.
La Vojaĝo (Kun Tárkony).
LM 1936/70-71; FdM p. 288-294.
Lethe
FdM p. 106-107.
Li portis en l' okuloj
FdM p. 360.
Lola de Valencja
FdM p. 326.
Moesta et errabunda
LM 1925/129; EB p. 216-217; FdM p. 155-156; TS p. 463-464.
Martirino
FdM p. 248-250.
Mi vidis el l' okuloj
FdM p. 361.
Mi vin adoras kiel
FdM p. 95.
Nebuloj kaj Pluvoj
FdM p. 226.
Nobla Virin'
FdM p. 360.

Obsedo
FdM p. 175.
Pariza Sonĝo
FdM p. 227-229.
Pejzaĝo
FdM p. 193-194.
Pia Enprofundiĝo
FdM p. 213; KAJ LA CETER' p. 339-340.
Posttagmeza Kanto
FdM p. 150-151.
Pri la Debuto de Amina Boschetti
FdM p. 345.
Puno de l' Orgojlo
FdM p. 79-80.
Putraĵo
FdM p. 101-102.
Simpatia Hororo
FdM p. 179.
Sisina
FdM p. 152.
Soneto de Aŭtuno
FdM p. 158.
Spleno (Mi estas kiel reĝo).
FdM p. 172.
Spleno (Pli da memoroj).
FdM p. 171.
Spleno (Pluviozo).
FdM p. 170.
Subiro de la Romantika Suno
FdM p. 301.
Sub ŝia pez'
FdM p. 361.
Tombo
FdM p. 165.
Transdonebleco
FdM p. 126-127.
Tre fore de tie ĉi
FdM p. 154.
Trista Madrigalo
FdM p. 180-181.
Versoj por la Portreto de Honoré Daumier
FdM p. 325.

Chénier, André Marie (1762-1794)

La juna Tarentanino
LM 1923/20; EB p. 107-108; TS p. 356.

Corneille, Pierre (1606-1684)

(Pl) El **"Cido"**
TS p. 344-355.

Du Bellay, Joachim (1522-1560)

Feliĉa estas...
EB p. 87; TS p. 327.
Feliĉa sorto
EB p. 86; TS p. 327.

Gautier, Téophile (1811-1872)

La arto
LM 1936/36; TS p. 452.

Hérédia, José Maria 1842-1905)

El **"LA TROFEOJ"**
Nemeo
LM 1933/164; TRAVESTIITA p. 6; TS p. 458.
Stimfalo
LM 1933/164; TRAVESTIITA p. 8; TS p. 459.
Nesso
LM 1933/164; TRAVESTIITA p. 10; TS p. 459.
La Centaŭrino
LM 1933/164; TRAVESTIITA p, 12; TS p. 460.
Ĉevalviroj kaj Herkulo/Centaŭroj kaj lapitoj
LM 1933/164; TRAVESTIITA p. 14; TS p. 460.
Fuĝo de centaŭroj
LM 1933/164; TRAVESTIITA p. 16; TS p. 461.

*

La sklavo
EB p. 212; TS p. 457.
La Cydnus
EB p. 213-214; TS p. 458.
Pri rompita marmoro
EB p. 213; TS p. 457.

Hervé, N. (1825-1892)

Mam'zell Nitouche
LM 1936/133.

Hugo, Victor (1802-1855)

Boazo dormanta
LM 1935/139; OD p. 167-169; TS p. 360-362.
Ekstazo
EB p. 112; TS p. 358,
Post la batalo
EB p. 111; TS p. 358; Paco 1986, (GDR eldono), p. 11.
Veni, vidi, vixi
NP 1969:3-4, p. 161; TS p. 359.

Lamartine, Alphonse de (1790-1869)

La papilio
EB p. 110; TS p. 357.

Leconte De Lisle, Charles Marie (1818-1894)

La koro de Hjalmar
EB p. 210-211; TS p. 454-455.
Tagmezo
NLR 3. 1958:5, (17), p. 178; TS p. 456.

Musset, Alfred, de (1810-1857)

La poeto
EB p. 208; TS p. 453.

Nerval, Gerard de (1808-1855)

Fantazio
EB p. 209; TS p. 453.
Kiuj nin amis...
REI 1955:9, (598), p. 262; TS p. 454.

Pottier, Eugene (1816-1887)

La Internacio
Flugfolie en 1919; BENY p. 167; □ Pioniro 1968:8-9-10; ENY/2 p. 95; TK p. 6-7; Paco 1977, (Hungara eldono), p. 14.

Rimbaud, Arthur (1854-1896)

La dormanto de la valo
EB p. 222; TS p. 469.
La ebria ŝipo (Kun L. Tárkony).
LM 2947/139-140; TS p. 471-473.
La embuskantoj
EB p. 223-224; TS p. 469-470.

Ronsard, Pierre de (1524-1585)

Al Helena 1-2(96)
EB p. 84; TS p. 325-326.
Al Maria
EB p. 85; TS p. 326.
Ni vidu, kara, ĉu la rozo...
EB p. 83; TS p. 324-325.

Rutebeuf (1230-1280)

La malbonaj amikoj
EB p. 71; TS p. 312.

Verhaeren, Émile (1855-1915)

La vento
EB p. 277-279; AD p. 223-225; TS p. 502-503.

Verlaine, Paul (1844-1896)

Aŭtuna kanto(97)
LM 1923/46; 1932/39; EB p. 228-229; NLR 3. 1957:2, (14), p. 43-44; HV 1976:6, p. 6; TS p. 467; EPE 1996:3, p. 14; EPĈ 1996:11, p. 14-15; E-aboco p. 151.
En mia koro ploras(98)
EB p. 229; TS p. 468.
La blanka luno
Esperanto 1920/107; LM 1923/46; EB p. 226-227; TS p. 467.
La ĉielo bluon spegulas...
EB p. 227-228; TS p. 467.
Mia intima revo
EB p. 225; TS p. 466.
Sentimentala interparolo
LM 1023/46; EB p. 230; NLR 3. 1957:2, (14), p. 46-47; TS p. 468.
Virino kaj kato
LM 1923/46; EB p. 226; TS p. 466.

Villon, Francois (1431-1463 ?)

Epitafo
EB p. 72-73; Esperanto 1931/23; HV 1980:5, p. 166; TS p. 312-313.

8.20.14 El la germana literaturo

Goethe, Johann Wolfgang (1749-1832)

Admono
LM 1932/74; TS p. 363.
Alia/Simila[99]
LM 1924/193; EB p. 126; □ HdE 1932: marto, (664), p. 5; Oomoto 1970:julio-aŭgusto, p. 108; TS p. 374; KAJ LA CETER' p. 160.
Dornrozeto
LM 1924/197; EB p. 129; TK p. 29; TS p. 375; Paco 1983, (GDR eldono), p. 32.
Elfreĝo[100]
EB p. 132-133; TS p. 378; Esperanto Aktuell 1999:6, p. 9.
La kanto de pulo
LE 1958:6-7-8, p. 64; OD p. 165-166; TS p. 369.
La ratkaptisto
EB p.125; Esperanto 1931/60; TS p. 173.
La reĝo en Thule
LM 1924/193; EB p. 127; ELL p. 210-211; TS p. 374.
La sorĉlernanto
EB p. 121-124; TS p. 370-372; vd en la 1-a vol. p.82.
Mignon[101]
LM 1924/193; EB p. 128; TS p. 375.
Proverbe kaj sentence
LM 1932/63-65; TS p. 364-369.
Prometheus
EB p. 130-131; TS p. 376-377; Paco 1982, (GDR eldono), p. 18.
El **"ROMAJ ELEGIOJ"** (Fragmento).
TS p. 379-380; vd p. 58.
Unua perdo
LM 1924/193; TS p. 363.
Vesperkanto de migranto (Ho vi, el ĉiela sfer').
LM 1924/193; EB p. 126; □ HdE 1932:marto, (664), p. 5; TS p. 373.

Heine, Heinrich (1797-1856)

Adamo la unua
Esperanto 1958/148; KkR p. 252-253.
Al diablo via panjo
KkR p. 166-167.
Aminjo dolĉa, se vi en tomb'
KkR p. 58-59.
Am' kaj malamo, malam' kaj amo
KkR p. 140.
Amkonfeso
KkR p. 122-123.
Animojn niajn, kompreneble
KkR p. 179.
Atta Troll. Somernokta Sonĝo I, II, V, VI, VII, VIII, X, XXIV.
KkR p. 229-248.
Batalkampo ĉe Hasting
KkR p. 282-286.

Belzacar
KkR p. 43-45.
Boteloj malplenas, bongustis manĝaĵ'
KkR p. 169.
Bukedon alportis Matilda ridete
KkR p. 354-355.
Ĉe la knabinoj stultaj, mi pensis
KkR p. 196.
Ĉe la koro tuŝu min trezoret'
KkR p. 39.
Ĉiele pasis al mi la tago
KkR p. 178; GER 1959:3, p. 35; KAJ LA CETER' p. 310.
Ĉi amkarnevalo fola
KkR p. 164-165; NP 1970:4, p. 224.
Ĉu ne montras do pri mia
KkR p. 86.
Ĉu pri via ama mieno
KkR p. 78.
Ĉu vi tiel do ŝanĝiĝis
KkR p. 92.
Danĝer', danĝer'! – sonoriloj alarmas
KkR p. 148-149; derE 1971:47, p. 5.
Degenero
KkR p. 253; NP 1970:4, p. 224-225.
Delonge velkintaj bildoj
KkR p. 153.
Demandoj
KkR p. 129.
Dio gardu vin de febra
KkR p. 167.
Diru, kie ŝi, la dolĉa
KkR p. 94.
Doktrino
KkR p. 251.
Doña Klara
Belarto 1968:1, p. 16; KkR p. 98-101; vd en la 1-a vol. p. 50, 52; ĉi-libre p. 134.
Dum mi pri la kortrezoro
KkR p. 164.
Ej, amik', ĉu ne sensencas
KkR p. 83; NP 1970:4, p. 223.
Eksonoras ĉiu arbo
KkR p. 148.
El la "Laŭdkantoj pri reĝo Ludoviko"
KkR p. 254-255.
El miaj grandaj doloroj
KkR p. 59.
El miaj larmoj svarme/ĝermas/El miaj larmoj...
EB p. 134; KkR p, 51; TS p. 385.
En frida kor' mi sombrajn revojn kovas
KkR p. 156.

En la haveno
NLR 5. 1960:28, p. 129-130; KkR p. 129-132.
En la mirinda bela Maj'
Esperanto 1956/148; KkR p. 51; Paco 1981, (GDR eldono), p. 20.
En Majo
KkR p. 345-346.
En maro altas la runa rok'(102)
GER 1959:3, p. 35; KkR p. 162; KEG 1971:7, p. 106; KAJ LA CETER' p. 310.
En poŝtveturil' malluma
GER 1959:3, p. 35; KkR p. 90-91.
En Rom', en Rom', la eterna Rom'
KkR p. 172-175.
En Oktobro 1849
KkR p. 257-259; TS p. 388-389.
En sankta ligo niaj koroj
KkR p. 152.
En sonĝ' ciunokte/En ĉiu nokto mi sonĝas vin/En ĉiu nokto...
EB p. 135; KkR p. 63-64; TS p. 386.
En sonĝ' la amatan mi vidis
KkR p.82-83.
En sonĝo princinon vidis mi
KkR p. 60; HV 1976:6, p. 6.
En tre sombran mian vivon
KkR p. 69.
En vanta fol' mi min de vi forŝiris
KkR p. 45.
Epilogo
KkR p. 132.
Estingiĝo
KkR p. 343-344.
Fiŝistknabino bela
KkR p. 72.
Feliĉo de la hieraŭa kis'
KkR p. 199.
Fraŭlino ĉe la maro staris
Esperanto 1956/148; KkR 160-161.
Fraŭlino most', permesu, ke vin petu
KkR p. 138.
Frumatene
KkR p. 188.
Gefianĉoj laŭ destino
KkR p. 360-361.
Ĝoj' ĉiela estis venko
KkR p. 140.
Ha, belas vi, se konfidence
KkR p. 163-164.
Himno
KkR p. 251.
Ho kiel malrapide rampas
KkR p. 351-352.

Ho okuloj, vi mortemaj
KkR p. 195-196.
Horoj, tagoj, eternaĵoj
KkR p. 358-359.
Ili ĉagrenis, turmentis
KkR p. 61.
Ili sin amis, sed konfesi
KkR p. 78-79.
Infanjo, ni estis infanoj
KkR p. 80-81.
Infanjo, tio vin pereigus
KkR p. 85.
Jam estas tempo, ke likvidonte
KkR p. 83-84.
Jen, ĉiu en ĉi festo flanke
KkR p. 182.
Junulo amas knabinon
KkR p. 59-60.
Ĵuse sonĝis mi: promeni
KkR p. 180-182.
Kara, diru al mi nun, ĉu
KkR p. 55.
Ke mi vin amas, hundeto
KkR p. 140.
Ke vi min amas, mi sciis
KkR p. 159.
Kia fals' en viaj kisoj!
KkR p. 139-140.
Kial do palas rozoj de l' kort'
Esperanto 1956/148; KkR p. 57.
Kia proporcio neta
KkR p. 195.
Kie?
Esperanto 1956/148; KkR p. 199.
Kiel al poet' omaĝi
KkR p. 168.
Kiel hontinde vi agis
KkR p. 161.
Kiel la lunbildo tremas
KkR p. 151-152.
Kiel longe vi, eterno
KkR p. 358.
Kiel sonĝbildoj sombras
KkR p. 91-92.
Kiel vi povas dormi trankvile
KkR p. 74.
Kien la amaj ardoj
KkR p. 357.
Kion volas ĉi sola larmo.../Larm sola, kion ĝi volas?/Larm' sola...
EB p. 135; KkR p. 75; TS p. 387.

Kisoj, kiujn en mallumo
KkR p. 152.
Kiu koron, en ĝi amon
KkR p. 354.
Kiu unue amas, eĉ se
KkR p. 88; KAJ LA CETER' p. 304.
Knabinet' kun ruĝaj lipoj
KkR p. 86.
Konstante kaj plej diversforme
KkR p. 141-142.
Koro! Vin la sort' ĉagrenis
KkR p. 84-85.
Kristanoj bonaj, ne lasu vin (Tannhäuser).
KkR p. 170-172.
Kronado
KkR p. 119-120; vd p. 75.
Kun kor' premata, nostalgia
KkR p. 81-82.
Kun mi la vigla barko
KkR p. 198.
La adiaŭanto
KkR p. 362.
La alta kanto
GER 1959:3, p. 36; KkR p. 346-347; KAJ LA CETER' p. 313-315.
La ampokalojn ĉe l' vivlunĉo
KkR p. 357.
La Azra
KkR p. 294.
La ĉambrojn mi vizitis
KkR p. 73-74.
La bluaj printemp-okuloj
KkR p. 149.
La dolĉaj deziroj floras
KkR p. 155-156. GER 1959:3, p. 35; KAJ LA CETER' p. 308.
La du grenadistoj
KkR p. 41-43.
La familion de l' amatin'
KkR p. 71-72.
La figur' de l' vera sfinkso
KkR p. 352.
La flavaj folioj ektremas
KkR p.180.
La homoj kredas, ke afliktas
KkR p. 77-78.
La jaroj pasas kaj portas
KkR p. 75.
La kor', la kor' al mi tristas
KkR p. 70-71.
La lotusfloro timas
KkR p. 53.

La luno leviĝis, tralumas
KkR p. 72-73.
La maskon donu! Se mi ĝin surmetas
KkR p. 46.
La migraj ratoj
KkR p. 265-267.
La muĝaj ondoj sin levas
KkR p. 161-162.
La nekonatino
KkR p. 189-190.
La nokto sur la marbordo
KkR p. 120-122.
La ora bovido
KkR p. 291.
La pala aŭtuna duonlum'
KkR p. 76-77.
La papilio amas la rozon
KkR p. 147.
La paŝtisto
KkR p. 114-115.
La pilgrimo al Kevlaar
KkR p. 101-104.
La povra Peter
KkR p. 41.
La reĝo Harald Harfagar
KkR p. 191-192; NP 1967:1, p. 28.
La reĝo Viŝvamitra
KkR p. 84,
La rozo, lilio, kolombo, sunlumo(103)
Esperanto 1956/148; GER 1959:2, p. 19; KkR p. 51; KEG 1971:7, p. 106; KAJ LA CETER' p. 301.
La sanktaj tri reĝoj el Orient'
KkR p. 80.
La sklavoŝipo
HV 1961:3-4, p. 4-5; KkR p, 259-264; Paco 1981, (GDR eldono), p. 20-21.
La skribo, kiun vi alsendis
KkR p. 155.
La somervesper' silentas
Esperanto 1956/148; KkR p. 93.
La svelta akvolilio
KkR p. 149.
Lasu!
KkR p. 190.
Lasu piajn hipotezojn
Esperanto 1956/148; KkR p. 351; NP 1970:4, p. 225.
La teksistoj/La sileziaj teksistoj
KkR p. 255-256; derE 1971:47, p. 7; 1972:55-56, p. 31; BLK p. 106.
La vangon klinu al mia vang'
KkR p. 52.
La varma nokto de printemp'
KkR p. 148.

Lotusfloro
NP 1963:5-6, p. 138; KkR p. 359-360.
Lunebriaj tilifloroj
KkR p. 153-154.
Malesper' min superfortis
GER 1959:2, p. 19; KkR p. 39.
Malnovan sonĝon revidis mi
KkR p. 62-63.
Malperfekteco
KkR p. 338-339.
Mar-fantomo
NLR 5. 1960:28, p. 125-127; KkR p. 124-126.
Mar-kvieto
NLR 5. 1960:28, p. 124-125; KkR p. 123-124.
Mar-saluto
NLR 5. 1960:28, p. 127-128; KkR p. 127-128.
Matene mi violojn sendis
KkR p. 154-155.
Memorfesto
KkR p. 341-342.
Mezepoka krudo cedas
KkR p. 358.
Mi amas tiajn blankajn membrojn
KkR p.179-180.
Mi amas vin kaj amas vin plu
KkR p. 60.
Mi demandas frumatene
KkR p. 39; derE 1971:47, p. 5.
Mi en la morna nokt-silent'
KkR p. 64.
Mi havis ian belan patrolandon
KkR p. 183.
1649-1793-???
KkR p. 268-269.
Mi, malfeliĉa Atlas, devas mondon
KkR p. 75.
Min ĉirkaŭprenu en amatako
KkR p. 136.
Min malofte vi komprenis
KkR p. 92.
Mi ploris dum la dormo
LM 1922/18; EB p. 136; KkR p. 63; TS p. 386; EPr p. 70-71; LF 1991:133, p. 16; ĉi-libre sur la posta kovrilo.
Mi ridas dandojn, kiuj stulte staras
KkR p. 46-47.
Miserere
KkR p. 356-357.
Mi ŝiajn okulojn mane fermtenas
KkR p. 162-163.
Mi sonĝis: mi estas Dio kaj
KkR p. 88-90.

Mi vagas inter floroj
KkR p. 151.
Mi volus, ke miaj kantoj
KkR p. 137.
Morfino
KkR p. 340-341.
Muta la nokt', la stratoj ne bruas/La duoblulo/Muta la nokt'...
EB p. 137; NP 1958:2, p. 74; KkR p. 74; TS p. 387.
Ne amas vi, ne amas min
KkR p. 54; Paco 1981, (GDR eldono), p. 20.
Ne ĵuru ja, sed kisu nur!
KkR p. 54.
Ne kredas mi je l' ĉielo
KkR p. 136-137.
Ne logas min la kamp' ĉiela
GER 1959:3, p. 36; KkR p. 353-354.
Ne longe trompis min la feliĉ'
KkR p. 166.
Ne scias mi, kion signifas (Lorelei).
KkR p. 69-70; derE 1971:47, p. 8; GER 1971:2, p. 20; NEK p. 459.
Ni devas samtempe tristi
KkR p. 196.
Ni levos sur ĉi rok' la templon
GER 1959:3, p. 35; KkR p. 160.
Ni staris ĉe la stratangul'
KkR p. 165-166.
Nun Tannhäuser migris kun tia rapid'
KkR p. 175-178.
Nur ne perdu paciencon
KkR p. 83.
Okuloj longe forgesitaj
KkR p. 197.
Orpiedetaj steloj supre
KkR p. 155.
Panj-abel' al id-abel'
KkR p. 135-136.
Paŭe, ride kaj hezite
KkR p. 167.
Per nigra vel' mia ŝipo velas
KkR p. 161.
Pinarbo staras norde(104)
LM 1932/38; EB p. 134; KkR p. 59; ESEOJ I. p. 66; NP 1970:4, p. 223; □ Der Morgen 1976.06.11; Paco 1981, (GDR eldono), p. 20; TS p. 385; Fonto 1995:173, p. 25.
Pri ŝia bela okullazur'
GER 1959:2, p. 19; KkR p. 54-55; KAJ LA CETER' p. 301.
Ratcliff
KkR p. 94-97.
Ree mia kor' venkiĝis
KkR p. 150-151.
Reĝo Davido
KkR p. 292.

Rememoro
KkR p. 337.
Rerigardo
KkR p. 335-336.
Rigardas ĉiuj floroj
KkR p. 137.
Riproĉojn for, se malgraŭ krev' de l' kor'
KkR p. 55; NP 1970:4, p. 222.
Safiroj estas viaj okuloj
KkR p. 87.
Se al mi, beata de belaj kisoj
KkR p. 163.
Se du disiĝas, ili
KkR p. 62.
Se havas vi bonajn okulojn
KkR p. 150.
Se junaj koroj krevas
KkR p. 138; Esperanto 1956/148;
Se mi la dolorojn al vi suspiris
KkR p. 79.
Se mi troviĝas ĉe l' trezoro
KkR p. 135.
Se scius floroj, la etaj
KkR p. 56.
Se ŝi min alpremis tenerbrakume
KkR p. 139.
Se vi estos mia leĝa edzin'
KkR p. 92.
Softe vibras tra l' anim'
Esperanto 1956/148; KkR p. 147.
Spionas tiu mevo
KkR p. 159-160.
Surmonta idilio
KkR p. 107-114.
Sur viaj vangoj ĉarmas
KkR p. 61-62.
Tia la mondo
Esperanto 1956/148; KkR p. 335.
Tagiĝo sur Brocken
KkR p. 115-116.
Tra l' arbar' mi vidis rajdi
KkR p. 154.
Tra la ĝardeno mi iras
KkR p. 61.
Tre tuŝas min anime
KkR p. 198.
Valo de mizero
KkR p. 267-268.
Vanteco mia diras al mi
KkR p. 197-198.

Viajn blankajn lili-fingrojn
KkR p. 78.
Vi, amiĉjo, enamiĝis
KkR p. 86-87; NP 1970:4, p. 223.
Via vizaĝ' de dolĉa bel'
KkR p. 52.
Vi havas diamantojn kaj perlojn
Esperanto 1956/148; KkR p. 88.
Vi kisis mian buŝon vundeta
KkR p. 139.
Vin kantflugile, kara
Esperanto 1956/148; KkR p. 52-53.
Vintra fabelo (Germanio)
I. KkR p. 204-207; derE 1971:47, p. 6. (Fragmento).
II. (Kun Waringhien) KkR p. 207-209.
XXVII. (Kun Waringhien) KkR p. 218-221.
Vi per la bluaj okuloj
KkR p. 150.
Unu virino
KkR p. 187.

Kürenberg von (Trobadoro el la 12-a jc)

La falko
HE 1966:7, p. 8.

Lenau, Nikolaus (1802-1850)

Vana neniaĵo
Esperanto 1932/8; EB p. 139; TS p. 390.
La tri indianoj
EB p. 140-141; TS p. 391-392.

Platen, August von Platen-Hallermünde (1796-1835)

Tristan
EB p. 138; TS p. 390.

Roquette, Otto (1824-1896)

Lude, petole gajas la kor' (Fragmento el "LA LEGENDO DE SANKTA ELIZABETO").
HFM 1962:2, p. 28. vd p. 134.

Schiller, Friedrich (1759-1805)

Al la ĝojo(105)
LM 1923/92; EB 113-117; TS 380-383.
La ganto
EB p. 118-120; TS p. 383-385.

Vogelweide, von der Walter (1170-1230)

Ho ve, kien miaj jaroj...
EB p. 58-59; TS p. 297-298.
La tri aĵoj
Esperanto 1931/60; EB p. 56; TS p. 296.

Sub la tilio
EB p. 57-58; HV 1981:3, p. 89; TS p. 296-297.

Popolkantoj
Floret silva undique (El la 12-a jc).
NP 1956:2, p. 58; TS p. 295.
La rabitaj kisoj
LM 1933/108; E-S 1979:7-8, p. 53.
Mia vi, via mi (El la 12-a jc).
NP 1956:2, p. 58; TS p. 295; E-aboco p. 139.
Venu, venu, dolĉulinet'
NP 1956:2, p. 58; TS p. 295.

Kantotekstoj
Al vespera stelo(106) (Wagner).
LM 1936/133.
Ĉe la bela blua Danubo(107) (Strauss).
LM 1936/120.
Messiah(108) (Händel).
LM 1936/133.

8.20.15 EL LA MALNOVGREKA LITERATURO

Ajskhylos (525-456 a. K.)

El **"AGAMEMNONO"**
(Pl) ***Agamemnono venke revenas el laTroja milito hejmen***
TS p. 74-84.
Lamento de Kassandra
NLR 4. 1959:4, (22), p. 129-130.

(Pl) El **"LA PERSOJ"** (Fragmento).
TS p. 84-85.

Alkajos (630-570 a. K.)

(Pl) ***La ŝipo***
TS p. 68.
Fragmentoj de vinkantoj
(Pl) ***Amiko, kiel cedi vin...***
TS p. 67.
(Pl) ***Kiel tardu nia drinko...***
TS p. 67.
Sub la signo de la Hundstelo/Vinon sorbu nia gorĝo
EB p. 17; NLR 2. 1957:5, (ll), p. 171; TS p. 67-68.

Ammianos (2-a jc p. K.)

(Pl) ***Epigramo*** (Vin la ter' facile kovru).
TS p. 143.

Anakreon (572 ?-487 ?)

Purpilkon alĵetis vi/Maljuna amo
EB p. 19; TS p. 72.
(Pl) ***Traka ĉevalido***
TS p. 71.
Fragmentoj pri Eros
OD p 163-164; TS p. 71-72.
(Pl) ***Fragmento pri la morto***
TS p. 73.
(Pl) ***La ŝildo***
TS p. 73.
(Pl) ***Pri si mem***
TS p. 73.
(Pl) ***Vinkanto***
TS p. 72.

Anakreoneskoj
Abelet' sur rozo sidis/Sur roz' abel' ripozis
EB p. 24; NLR 2. 1957:5, (11), p. 180; TS p. 146.
Ĉikanas min knabinoj
NLR 2. 1957:5, (11), p. 180; TS p. 146.
De la natur' ricevis la taŭro/Natur' al taŭro kornojn...
EB p. 21; NLR 2. 1957:5, (11), p. 178-179; TS p. 144-145.
Hirundo eta, kara!
EB p. 21-22; NLR 2. 1957:5, (11), p. 179; TS p. 145.
Ho, se spegul' mi estus
EB p. 20; NLR 2. 1957:5, (11), p. 178; TS p. 144.
Junulinoj kaj junuloj
EB p. 22; NLR 2. 1957:5, (11), p. 180-181; TS p. 147.
Ni, kvankam oldaj, venkas/Ni, eĉ, maljune, venkos
EB p. 23; NLR 2. 1957:5, (11), p. 179; TS p. 145-146.
Pri Kadmos kaj Atridoj
EB p. 20; NLR 2, 1957:5, (11), p. 178; TS p. 144.
Vi feliĉa estas, grilo/Ho, mi diras vin feliĉa
EB p. 23-24; NLR 2. 1957:5, (11), p. 181; TS p. 147-148.

Antipatros Sidonios (ĉ 100 a. K.)

(Pl) ***Por la eltrovo de la akvomuelilo***
TS p. 139; E-aboco p. 197.

Anyte (3-a jc a. K.

(Pl) ***Por akrido kaj grilo***
TS p. 126.
(Pl) ***Por Manes*** (Epitafo).
TS p. 126.

Archilochos (7-a jc a. K.)

Fragmentoj
NP 1956:2, p. 54-56

Aristofanes (ĉ. 450-385 a. K.)

(Pl) El **"Lysistrata"**
TS p. 98-124.

Asklepiades (ĉ. 300 a. K.)

Epigramoj
Branĉon Didyme derompis
NLR 6. 1961:36, p. 209; TS p. 125.
Dolĉe al la soifanto...
NLR 6. 1961:36, p. 209; TS p. 125.

Bakhylides (505-430 ? a. K.)

Packanto
REI 1955:9, (598), p. 262; Paco 1957:44, (Hungara eldono), p. 4; TS p. 85-86.

Bion (3-a jc a. K.)

Hesperos
NLR 6. 1961:36, p. 208; TS p. 138.

Damaskios Filosofos (Poeto el la GREKA ANTOLOGIO)

(Pl) ***Por Zosime*** (Epitafo).
TS p. 149.

Diofanes Myrinaios (Poeto el la GREKA ANTOLOGIO)

Jes, rabisto...
NLR 6. 1961:36, p. 209; TS p. 149.

Euripides (480-406 a. K.)

(Pl) El **"HIPOLITO"**
TS p. 91-97.
(Pl) El **"MEDEA"**
TS p. 89-90.
(Pl) El **"KRESFONTES"**
TS p. 97.
Paco-ĥoro de maljunuloj
Paco 1959:71, p. 5.

Filippos (1-a jc a. K.)

(Pl) ***Por la juna Melita*** (Epitafo)
TS p, 142.

Ibykos (6-a jc a. K.)

(Pl) ***...en printempo***
TS p. 70.
(Pl) ***Tra l' cilio sombra***
TS p. 71.

Julianus Ajgiptios (6-a jc)

(Pl) ***Por Demokrito***
TS p.149.

Kallimachos (ĉ. 310-240 a. K.)

Al senindulgulino
EB p. 26; TS p. 125.
(Pl) ***Epitafo de noblulo***
TS p. 126.
(Pl) ***Epitafo de ŝipano***
TS p. 126.
Komparo pri la amo
EB p. 26; TS p. 125.

Leonidas (3-a jc a. K.)

Pri la drinkulo Eubulos (Epitafo).
EB p. 28; TS p. 126.

Lukianos (120-190 ?)

Ho, Nikilla
EB p. 29.
La stultulon
EB p. 29; TS p. 143.
(Pl) ***Por feliĉa homo***
TS p. 143.

Lukillios (1-a jc p. K.)

(Pl) ***Antiokhos foje vidis***
TS p. 142
(Pl) ***Avarulo Hermon sonĝis***
TS p. 142.
Manĝas vi rapidege
EB p. 29; TS p. 142.
La pentrist' Eutykhos
EB p. 29; TS p. 142.

Meleagros (ĉ. 140-60 a. K.)

Epitafo de Heliodora
EB p. 28; TS p. 141.
Epitafo por si mem
NLR 3. 1958:3, (15), p. 114; TS p. 141.
(Pl) ***For de mi***
TS p. 140.
(Pl) ***Heliodora***
TS p. 141.

La envia aŭroro
EB p. 26; TS p. 140.
La glaso rivala
EB p. 27; TS p. 140.
La ĵuroj
EB p. 27; TS p. 140.
Printempo
EB p. 25; NLR 3, 1958:3, (15), p. 114; TS p. 139.

Mimnermos (6-a jc a. K.)

(Pl) ***Fragmento pri maljuno***
TS p. 59.
(Pl) ***Lamento***
TS p. 58.

Palladas (5-a jc)

Epigramoj
Ĉiu virin ' amaregas/Ĉiu ajn virin' amaras...
EB p. 29; TS p.148.
(Pl) ***Eros estas via filo***
TS p. 148.
(Pl) ***Kiel Niobe***
TS p. 148.
(Pl) ***Kiun per virin' malbela***
TS p. 148.
(Pl) ***Multo estas inter radoj***
TS p. 148.

Parmenion (Poeto el la GREKA ANTOLOGIO)

Por la virgulino Helena
EB p. 28; TS p. 150.

Paulus Silentarios (6-a jc)

Doris el la riĉaj
NLR 6. 1961:36, p. 209; TS p. 149.

Rufinos (Verŝajne en la 2-a jc)

Epigramoj
Dio estas vi, ho Eros
NLR 6. 1961:36, p. 208; TS p. 143.
Pri l' beleco fieregas Rhodope
EB p. 27; NLR 6. 1961:36, p. 208; TS p. 143.
Vi, Melite, havas manojn de Athena
NLR 6, 1961:36, p. 208; TS p. 143.

Sapfo (628-568 a. K.)

(Pl) ***Adiaŭo***
TS p. 62-63.
(Pl) ***Adonis***
TS p. 64.
(Pl) ***Alkajos kaj Sapfo***
TS p. 66.
Amkonfeso/Amkanto
LM 1925/46; EB p. 14; ELL p. 202-203; NLR 2. 1957:5. (11), p. 163; HV 1981:5, p. 172; TS p. 61-62; NEK p. 462.
(Pl) ***Enlulo***
TS p. 65.
Fiero
NLR 3. 1958:6, (18), p. 220; TS p. 64.
(Pl) ***Fragmentoj el nuptokantoj***
TS p. 63.
(Pl) ***Fragmentoj pri Atthis***
TS p. 60; ErPo p. 8.
(Pl) ***Gongila***
TS p. 64.
Himno al Afrodita/Himno
EB p. 15; TS p. 59-60.
(Pl) ***Kanto de teksanta knabino***
TS p. 66.
(Pl) ***Mnasidika***
TS p. 61.
(Pl) ***Ne venis***
TS p. 65.
(Pl) ***Plendo***
TS p. 65.
(Pl) ***Post la morto...***
TS p. 66.
(Pl) ***Rifuzo***
TS p. 66.
(Pl) ***Sincere***
TS p. 64; ErPo p. 9.
(Pl) ***Venis***
TS p. 65; ErPo p. 9.

Simonides (6-a jc a. K.)

(Pl) ***Por la herooj de Thermopylai***
TS p. 74.
Tio sama (Epitafo).
EB p. 28; HV 1980:5, p. 166; TS p. 74.

Sofokles (496-406 a.K.)

El **"ANTIGONA"**
Ĥoro pri la homo
HV 1980:5, p. 166; TS p. 86-87.

(Pl) ***Kreono kaj Antigona***
TS p. 87-88.
(Pl) ***Adiaŭo de Antigona***
TS p. 88-89.

Solon (6-a jc a. K.)

(Pl) ***Despotismo***
TS p. 58.
(Pl) ***La trompita popolo***
TS p. 58.

Theodorides (Poeto el la "GREKA ANTOLOGIO"

(Pl) ***Por ŝiprompulo*** (Epitafo).
TS p. 150.

Theognis (6-a jc. a. K.)

(Pl) ***Admono***
TS p. 68.
Espero
EB p. 18; TS p. 68-69.
(Pl) ***Sentenco***
TS p. 69.

Theokritos (ĉ. 300 a. K.)

Ama interparolo
NLR 2. 1957:5, (11), p. 174-177; TS p. 127-130.
Grenrikoltistoj
NP 1957:5, p. 259-260; TS p. 130-132.
La Sirakuzaninoj aŭ la festo de Adonis
NLR sepa jaro, (42), p. 202-207; TS p. 133-138.

Timon (Poeto de la "GREKA ANTOLOGIO")

(Pl) ***Por la mizantropo Timon*** (Epitafo).
TS p. 138.

Anonimaj:
La hirundkanto el Rhodos/Hirundkanto el Rhodos (Popolkanto).
NLR 2. 1957:5, (11), p. 164; TS p. 69-70.

Epigramoj
Ho, se mi roz' purpura fariĝus...
EB p. 27; TS p. 150.
Kiu vir' jam estis edzo...
EB p. 29; TS p. 150.
(Pl) ***Konon' duulna kaj kvarulna...***
TS p. 150.

8.20.16 El hebreaj tekstoj

(Pl) ***Babelo***
HV 1981:1, p. 8; TS p. 54.
La Psalmo 137 (Omaĝe al G. M. Maura).
NLR 1. 1956:4, p. 121-122; TS p. 55.
(Pl) El la **"LIBRO DE PREDIKISTO"**
TS p. 55-56.
Ŝuŝana kaj la olduloj
NP 1966:3, p. 146-151; TS p. 48-53.

Reĝo Salomono (1082-975 a. K.)

Ŝir Haŝirim – Kanto de l' Kantoj
EB p. 11-13; TS p. 46-47.

8.20.17 El la hinda literaturo

El **"RIG-VEDA"**
El ***Himno al Uŝas/Himno***
NLR 3. 1958:6, (18), p. 218; TS p. 261; NEK p. 496-497.
El **"ENTERIGA HIMNO"**
(Pl) ***Jam revenu al la Ter-patrino***
TS p. 261-262.

Kalidasa (5-a jc)

El la cikloj de **"Sezonoj"**
La printempo
NLR 6. 1961:36, p. 204-207; TS p. 262-266.

Tagore, Rabindranath (1861-1941)

La ĝardenisto kaj la reĝino
LM 1922/22; EB p. 274-276; ELL p. 217-219; TS p. 500-501.
La juna princo
LM 1922/33; EB p. 273-274; TS p. 499.

8.20.18 El la hispana literaturo

Bécquer, Gustavo Adolfo (1836-1870)

Ho Di', kiel sola...
EB p. 232-236; TS p. 475-476.
La akvon kisas...
EB p. 232; TS p. 474.
Se balkone viaj kampanoloj...
EB p. 231; TS p. 474.

Argensola, Bartolomé Leonardo de (1559-1612)

Mensoga belo
EB p. 82; TS p. 328; EPE 1996:3, p. 5.

Góngora Y Argote, Luis (1561-1627)

Averto
EB p. 89; TS p. 328; EPE 1996:3, p. 5-6.

Teresa de Avila, Sankta (1515-1582)

Ĉiela Amo
EB p. 74; TS p. 314.

Vega Carpio, Felix Lope de (1562-1635)

Soneto pri l' Soneto
EB p. 90; TS p. 329.

8.20.19 El la itala poezio

Abbondio, Valerio (1891-1958)

Alian fojon...
SA p. 504, TS p. 540.
Al la vespero
SA p. 504; TS p. 540.
La pasejo
SA p. 505; TS p. 542; EPE 1996:3, p. 6.
Perlo-brilo
SA p. 505; TS p. 541.
Magnolia arbo
SA p. 505; LM 1947/27; TS p. 541; EPE 1996:3, p. 6.

Alighieri, Dante (1265-1321)

Sonetoj
Aspektas tiel digna/Mia sinjorino...
HH 1935:1, p.16; HV 1981:1, p. 8; TS p. 300; IA p. 52-53.
(Pl) ***Meditaj pilgrimantoj...***
TS p. 301.
(Pl) ***Pri am' parolas ĉiu mia penso...***
TS p. 301.
*
(Pl) ***Al Damo-roko***
TS p. 302-303.

El la **"INFERO"**
Tria kanto
□ La Revuo Orienta 1939:10, p. 26-39.
Kvina kanto
LM 1931/34-35; EB p. 62-67; TS p. 303-306; IA p. 55-57.
Deka kanto
IA p. 58-61.
Tridektria kanto/Ugolino (Fragmento).
ELL p. 206-209.

Angiolieri, Cecco (1260-1312)

(Pl) ***Se flam' mi estus/Se mi estus/Soneto***
LF 1981:65, p. 1; TS p. 307-308; IA p. 38.

Carducci, Giosué (1835-1907)
Ĉe la stacidomo en aŭtuna mateno
EB p. 150-152; OD p. 170-171; HFM 1966:1, p.11; TS p. 399-400.
Fantazio
EB p. 153; TS p. 401.
Interparolo kun la arboj
EB p. 149; TS p. 398; IA p. 397.

La bovo
EB p. 148; ESk 1951:16, p. 6; TS p. 397.
La kanzono de Legnano
LM 1947/41-42; TS p. 402-405; IA p. 398-402.
Panteismo
EB p. 149-150; TS p. 398.

Chiesa, Francesko (1871-1973)

Fajroj de printempo
SA p. 498; TS p. 534-535.
La sablo
SA p. 498-499; TS p. 535-536.
Psalmo
TS p. 536.
Simpleco
SA p. 500; TS p. 537.

Cino Da Pistoia (ĉ. 1270-1337 ?)

(Pl) ***Soneto/Min naŭzas ĉio eltiranta revo***
TS p. 307; IA p. 36-37.

De Amicis, Edmondo (1846-1908)

La hajlo
(Pl) TS p. 407

D'Annunzio, Gabriele (1863-1938)

El **"KANTO NOVA"**
Ho serpo de l' luno
LM 1936/159; TS p. 530.
La akvoj dormas
LM 1936/159; TS p. 530.

*

La kombilo
LM 136/162; TS p. 532.
La neĝo
LM 1936/167; TS p. 533.
La semantoj
LM 1935/106; TS p. 529; IA p. 458-459.
La vulturo de l' suno
LM 1936/162; TS p. 532.
Soneto (Tra l' ter' ...)
LM 1935/106; TS p. 528.
Sonĝo de nokto printempa
LM 1935/106; TS p. 529.
Tagmezo
LM 1936/161; TS p. 531; IA p. 459-460.

San Francisko D'Assisi (1182-1226)

La kantiko de l' suno/kreitaĵoj
EB p. 60-61; TS p. 299-300; IA p. 15-17.

Leopardi, Giacomo (1798-1837).

La ermita pasero
EB p. 145-146; TS p. 394-395; IA p. 356-358.
La kvieto post la tempesto
LM 1935/115; TS p. 396-397; IA p. 354-356.
La sabato de l' vilaĝo
EB p. 143-144; TS p. 392-393; IA p. 358-359.
La senfino
EB p. 142; TS p. 392; IA p. 353-354.
Ripozas vi por ĉiam
EB p. 147; TS p. 395.

Medici, Lorenzo de "Il Magnifico" (1449-1492)

Kiel bela la junaĝo!
LM 1936/108; TS p. 320-321.
(Pl) ***Triumfo de Bakĥo kaj Ariadna***
IA p. 130-132.

Negri, Ada (1870-1945)

(Pl) ***Epitafo*** (Karla estis mi).
TS p. 534.

Pascoli, Giovanni (1855-1912)

(Pl) ***Brueto***
TS p. 527.
La 10-a de aŭgusto
LM 1935/108; TS p. 523-524.
(Pl) ***La falinta kverko***
TS p. 528; E-aboco p. 154.
La reveno de l' bestoj
LM 1935/108; TS p. 525.
(Pl) ***Nigra kato***
TS p. 526.
(Pl) ***Noktomezo***
TS p. 526.
(Pl) ***Ploreto***
TS p. 527.
(Pl) ***Plue?***
TS p. 526-527.
Valenteno
LM 1935/108; TS p. 524; IA p. 448-449.

Pastonchi, Francesco (1877-1953)

La pano
LM 1937/142; TS p. 533.

Petrarka, Francesco (1304-1374)

Sonetoj
Benataj estu tag', monato, jaro
LM 1937/7; TS p. 308-309; IA p. 87-88.
Ĉe rememor' pri ŝi, jam ĉiel-glora
LM 1937/7; TS p. 309; IA p. 90-91.
(Pl) ***Min levis pens', kaj kiun mi sur tero***
TS p. 309-310; IA p. 91.
Ne am'? Do kio estas mia sento?
LM 1937/7; TS p. 308; IA p. 88.

Poliziano, Angelo (1454-1494)

(Pl) ***Bonvenon, Majo!***
TS p. 323; IA p. 136-138.
(Pl) ***Knabinoj, mi promesis...***
Monda Karuselo 1980:16, p. 6; TS p. 322-323; vd en la 1-a vol. p. 52.

Raffaelo, Sanzio (1483-1520)

Soneto (En reton vi min logis).
LM 1922/14; EB p. 82; TS p. 324.

Stecchetti, Lorenzo (1845-1916)

Al la nuboj
EB p. 155; TS p. 406.
Gretchen
EB p. 154; TS p. 406.

Zoppi, Giuseppe (1897-1952)

Dolĉa nokto
SA p. 501; TS p. 537.
La dornfrukto
SA p. 503; TS p. 539-540; NEK p. 504-505.
Mevoj
SA p. 501; LM 1947/27; TS p. 538.
Pri la morto de l' patrino
SA p. 501-502; TS p. 538-539.

8.20.20 El la japana literaturo

El "MANJOOŜUU"

Akahito

Se multajn tagojn
EB p. 5; TS p. 281.
Al la prunarboj
EB p. 45; TS p. 281.

Hitomaro

Tiriĝas longe/Maldormi sola
EB p. 45; TS p. 281.
Sur bord' krepuska
EB p. 45; TS p. 281.

Huĵiuara no hirocugu

En ĉiu floro
EB p. 46; TS p. 282.

Jakamoĉi

Por floraj floroj
EB p. 46; TS p. 282.

Okura

Mizera, honta
EB p. 46; TS p. 282; E-aboco p. 146.

Princino Nukata

Sinjor', dum vin mi atendis/Dum mi atendis
EB p. 47; TS p. 283.

Tahito

Se tere ĉiam
EB p. 46; TS p. 282; E-aboco p. 146.

Takahaŝi no Muŝimaro

Poemo
EB p. 41-44; TS p. 278-280.

Anonimaj

Ho pluvo, pluvo
EB p. 47; TS p. 283.
La karan, kiun
EB p. 47; TS p. 283.

El "KOKINŜUU"

Curajuki

Ho, mi ne scias
EB p. 48; TS p. 284.
Kiel miloble
EB p. 48; TS 284.

Kibino (?)

Printemp' malsana
EB p. 51; TS p. 286.

Micune

Florŝire manojn
EB p. 49; TS p. 284.
Vi, kiu migris
EB p. 48; TS p. 284.

Narihira

Dum ir' matena
EB p. 51; TS p. 286.

Imperiestrino Niĵoo

Printempo venis
EB p. 51; TS p. 287.

Tadamine

Disiĝe de ŝi
EB p. 49; TS p. 285.
Ho, se mi iĝus
EB p. 49; TS p. 285.
Kiel en fluo
EB p. 49; TS p. 285.

Tomonori

Ho, najtingalo
EB p. 50; TS p. 285.
Mi Sao-borde
EB p. 50; TS p. 285.
La ĉerizarbo
EB p. 50; HV 1980:5, p. 166; TS p. 286.

Anonimaj

Ho, ami tiun
EB p. 52; TS p. 287.
Ho, kiu donis
EB p. 52; TS p. 288.
Min igis ombro
EB p. 53; TS p. 288.
Mi ŝiris florojn...
EB p. 52; TS p. 287.
Salikan trunkon
EB p. 51; TS p. 287.
Sendorma nokto
EB p. 53; TS p. 288.
Se oni povus
EB p. 52; TS p. 287.

Hajkoj

Baŝoo

Jen, -- krio mola!
EB p. 54; TS p. 288.
Kampoj herbhavaj!
EB p. 54; TS p. 288.
Lag' forlasita[109]
EB p. 54; NLR 6.1961:36, p. 230; TS p. 288.
Taban' ludetas
EB p. 54; TS p. 288.

Ĵooŝoo

Serĉas por nutro
EB p. 55; TS p. 289.

Kakei

Ĉu l' aŭtunvento
EB p. 55; TS p. 289.

Kikaku

Flava makulo
EB p. 55; TS p. 289.

Kjorai

Kia malpravo!
EB p. 55; TS p. 289.

Moritake

Ĉu florfolio
EB p. 55; TS p. 289.

Anonima

La kukulo kaj la tri ŝtatviroj
(Nobunaga–Hidejoŝi–Iejaŝu)
LE 1959:5-6, p. 51.

* * *

8.20.21 El la latina literaturo

Ambrosius, Aurelius (ĉ. 340-397)

(Pl) ***Kreint' eterna***
TS p. 252.

Ausonius, Decimus Magnus (ĉ. 310-394)

(Pl) ***Epitafo de junedzino***
TS p. 251.
(Pl) ***Nimfoludo***
TS p. 251.
(Pl) ***Ŝanĝiĝo de Fortuno***
TS p. 251.

Boethius, Anicus Manlius Severinus (ĉ. 480-524)

(Pl) ***La mito de Orpheus***
TS p. 258-259.

Catullus, Gaius Valerius (ĉ. 84-54 a. K.)

Adiaŭo al Lesbia
NLR sepa jaro:39, p. 84-85; TS p. 176-177.
(Pl) ***Al Aridus***
TS p. 171.
Al Egnatius
NLR sepa jaro:39, p. 82-83; TS p. 169.
(Pl) ***Al knabino laŭdata***
TS p. 171.
(Pl) ***Al Quintius***
TS p. 175.
Amo kaj bonvolo
NLR sepa jaro:39, p. 82; TS p. 168.
(Pl) ***Ĉe la tombo de la frato***
TS p. 175.
(Pl) ***Granda danko al Allius***
TS p. 172-174.
Himno al Diana
LM 1931/55; EB p. 31; TS p, 177-178.
Indigno
NLR sepa jaro:39, p. 83; TS p. 169.
Je la morto de birdeto/pasero
LM 1931/55; EB p. 30; NLR sepa jaro:38, p. 41; TS p. 163.
(Pl) ***Justa puno***
TS p. 176.
Kisosoifo/Al Lesbia
EB p. 32; NLR sepa jaro:38, p. 42; TS p.164.
(Pl) ***Kun Sapfo al Lesbia***
TS p. 176.

(Pl) ***La amo de Catullus***
TS p. 165.
La birdeto de Lesbia
NLR sepa jaro:38, p. 41; TS p. 162; ErPo p. 10.
La senindulga
NLR sepa jaro:39, p. 81-82; TS p.168.
Lesbius
NLR sepa jaro:39, p. 83; TS p. 170.
Nek-nek
NLR sepa jaro:39, p. 83; TS p. 170.
Ni vivu kaj ni amu...
NLR sepa jaro:38, p. 42; HV 1980:5, p. 166; TS p. 163.
Obstino
NLR sepa jaro:38, p. 43; TS p. 165-166.
Odi et amo
NLR sepa jaro:39, p. 82; TS p. 168.
Ofendoj de Lesbia
NLR sepa jaro:39, p. 81; TS p. 167.
Plenumiĝo
NLR sepa jaro:38, p. 44, TS p. 166.
Pri Quintia
NLR sepa jaro:38 p. 43; TS p. 165.
Promeso de Lesbia
NLR sepa jaro:38, p. 42-43; TS p. 164.
(Pl) ***Protesto***
TS p. 175.
Pruvo
EB p. 32; NLR sepa jaro 39, p. 82; TS p. 168.
Rezignacio
LM 1931/55; EB p. 33; NLR sepa jaro:39, p. 83-84; TS p. 170-171.
Sendankeco
NLR sepa jaro:39, p. 81; TS p. 167.
Virina amo/vorto
LM 1931/55; EB p. 32; NLR sepa jaro:38, p. 43; TS p. 165.

Claudianus, Claudius (4-a jc – ĉ. 404)

(Pl) ***Post la venko***
TS p. 253.

Ennius. Quintus (239?-169? a. K.)

(Pl) ***Epitafo***
TS p. 151.

Fortunatus, Venantius Honorius Clementianus (ĉ. 530- komence de la 7-a jc)

(Pl) ***Floraj paskoj***
TS p. 260.

Horatius, Quintus Flaccus (65-8 ? a. K.)

Al Barine
LM 1931/54; EB p. 36; TS p. 200.
Al Chloe
LM 1931/54; EB p. 34; TS p. 199-200.
Al Leŭkonoe
NLR 5. 1959:25, p. 16; TS p. 199.
Al Lyce
NLR 5, 1959:25, p. 14-15; TS p. 203-204.
(Pl) ***Al Lydia***
TS p. 202-203.
(Pl) ***Al Postumus***
TS p. 201.
(Pl) ***Al sia libro***
TS p. 210.
Al Thaliarchus
LM 1931/54; EB p. 35; OD p. 164; TS p. 198-199.
(Pl) ***Al Tibullus***
TS p. 205.
(Pl) ***Al Torquatus***
TS p. 202.
(Pl) El ***"Arto Poetika"***
TS p. 211-212.
Al Venus/Odo
NLR 3. 1958:6, p. 222; TS p. 204.
Beatus Ille
NP 1959:2, p. 62-63; TS p. 196-197.
Exegi monumentum
NP 1957:3, p. 113; ESZPERANTÓ/E p. 189; TS p. 205.
(Pl) ***La soldato de Lucullus***
TS p. 206.
La tro sincera sklavo
MK 1966:14, p. 124-125; TS p. 206-209.
(Pl) ***Mollis inertia***
TS p. 198.

Janus Pannonius/Csezmicei, Johano (1434-1472)

Al iu,amanta nur malnovajn librojn
HV 1962:3, p. 6; HA/2, p. 18.
Al Silvia
HV 1962:3, p. 6; 1979:3, p. 95; TS p. 337; HA/2, p. 18.
Elegio pri la morto de lia patrino Barbara (Fragmentoj).
HV 1962:3, p. 7; HA/2, p. 18-20.
Li ekskuzas sin, ĉar li ne miksiĝas en batalojn
HV 1962:3, p. 6.
Pri papo Paŭlo
HV 1962:3, p. 6; 1979:3, p. 95; TS p. 337.

Por/pri la paco
HV 1962:3, p. 7; 1972:3, p. 5; 1979:3, p. 95; Paco 1972:3, (Hungara eldono), p. 5; TS p. 337; HA/2, p. 22.
Pri transdanuba migdalarbo
HV 1962:3, p. 5;1972:3, p. 7; HA/2, p. 22.

Juvenalis, Decimus Junius (Meze de la 1-a jc)

La milita gloro
Paco 1956:33, (Hungara eldono), p. 4; TS p. 246.
(Pl) ***Libero de parolo***
TS p. 247.
(Pl) ***Messalina***
TS p. 247-248.

Lucanus, Marcus Annaenus (39-65)

El **"Pri la civita milito"**
(Pl) ***Cezaro kaj Amyklas***
TS p. 238-239.
(Pl) ***La gloro de la poeto***
TS p. 239.
(Pl) ***La Marsilia arbaro***
TS p. 237-238.
(Pl) ***La teruroj de la civila milito***
TS p. 236-237.
(Pl) ***Post la farsala batalo***
TS p. 239.

Lucretius, Titus Carus (97-55 ? a. K.)

El **"La naturo de l' Aĵoj"**
Epikuro pri la religio
HV 1967:3, p. 8; TS p. 157-160.
(Pl) ***Formo ŝanĝigas, materio persistas***
TS p. 160-161.
Invoko al Venus(110)
HV 1967:3, p. 8; TS p.156-157, ESk 1984:134, p. 13.
(Pl) ***La alvokiĝo de la poeto***
TS p. 161.
(Pl) ***La sensenca timo de la morto***
TS p. 162.

Martialis, Marcus Valerius (ĉ. 42-104)

Epigramoj
(Pl) ***Al amiko***
TS p. 242.
Al deklaminto
HV 1967:3, p, 8; TS p. 245.
Al instruisto
TS p. 243.

(Pl) ***Al Lycoris***
TS p. 242.
(Pl) ***Al malavarulo***
TS p. 243.
Al promesemulo
NP 1956:4-5, p. 145; HV 1967:3, p. 8; TS p. 244.
Al Theodorus/Kaŭzo
NP 1956:4-5, p. 145; HV 1967:3, p. 9; ESZPERANTÓ/E p. 189; TS p. 243.
Al Velox
HV 1967:3, p. 8; TS p. 244.
Aprobo
HV 1967:3, p. 8; TS p. 244.
(Pl) ***Drinkeja trompiĝo***
TS p. 243.
(Pl) ***Epitafo de juna barbiro***
TS p. 242.
Iom envia
HV 1967:3, p. 9; TS p. 245.
Kondiĉo
HV 1967:3, p. 8; TS p. 245.
Malrapida barbiro
NP 1956:4-5, p. 145; TS p. 244.
Plendo de edzo
HV 1967:3, p. 8; TS p. 245.
Pluva rikolto/Fatala efiko de la pluvo
NP 1956:4-5, p. 145; HV 1967:3, p. 8; TS p. 244.
(Pl) ***Pri sia libro***
TS p. 242.
Riĉiĝo
HV 1967:3, p. 8; TS p. 244.
Strange
HV 1967:3. p. 8; TS p. 245.

Naevius, Gnaeus (3-a jc a. K.)

(Pl) ***Epitafo***
TS p. 151.

Namatianus, Claudius Rutilius (5-a jc)

(Pl) ***La monak-insulo***
TS p. 255.
(Pl) ***Al Romo***
TS p. 254.

Ovidius, Publius Naso (43 a. K.-18 p. K.)

(Pl) ***En la cirko***
TS p. 223-225.
La enamiĝanta ciklopo
MK 1964:9, p. 273-274; TS p. 225-227.
(Pl) ***La festo de Anna Perenna***
TS p. 231-233.

Pl) ***La poeto pri si mem***
TS p. 233-236.
(Pl) ***Philemon kaj Baucis***
TS p. 227-230.
Pygmalion
MK 1965:11, p. 49; TS p. 230-231.

Petronius Arbiter, Cajus (? - 66?)

(Pl) ***La haroj***
TS p. 241.
(Pl) ***La leĝoj***
TS p. 240.
(Pl) ***La nesto***
TS p. 240.
(Pl) ***La saĝa volupto***
TS p. 241.
(Pl) ***Neĝo kaj fajro***
TS p. 240.
(Pl) ***Nuptokanto***
TS p. 241.

Plautus, Titus Maccius (ĉ. 250-184 a. K.)

(Pl) ***Epitafo de Plautus***
TS p. 155.
El **"La superglora soldato"**
MK 1966:15, p. 154-155; TS p. 151-155.

Propertius, Sextus (ĉ 49-15 a. K.)

(Pl) ***Adiaŭo al Cynthia***
TS p. 221.
(Pl) ***Aventuro nokta***
TS p. 219-220.
(Pl) ***Cynthia en Baiae***
TS p. 215-216.
(Pl) ***Cynthia iras al vilaĝo***
TS p. 216-217.
(Pl) ***Cynthia ŝminkas sin***
TS p. 219.
(Pl) ***Ho, feliĉa mi***
TS p. 217-218.
(Pl) ***Konsolo de Cornelia al Paullus***
TS p. 222-223.
(Pl) ***Malfidela Cynthia***
TS p. 220.

Prudentius, Aurelius Clemens (ĉ. 348-405)

(Pl) ***La martireco de Eŭlalia***
TS p. 252-253.

Publilius, Syrus (ĉ. 85-43 a. K.)

Sentencoj
NP 1966:2, p. 67; TS p. 155-156.

Sidonius, Apollinaris (ĉ. 431-486)

(Pl) ***Al Lampridius***
TS p. 256-257.
(Pl) ***Letero***
TS p. 256.

Statius, Publius Papinius (ĉ. 45-96)

(Pl) ***Dormo***
TS p. 248.
(Pl) ***Hejho, viroj...***
TS p. 250-251.
(Pl) ***Vigilo de Venus*** (Fragmentoj).(111)
TS p. 249; Fonto 1991:127, p. 27-28.

Sulpicia (1-a jc a. K.)

(Pl) ***Fine venis do...***
TS p. 215.
(Pl) ***Mi ne estu...***
TS p. 215.

Tibullus, Albius (54-19 a. K.)

130

(Pl) ***Kanto 13***
TS p. 214.
(Pl) ***Kanto 14***
TS p. 214.
Kondamno al la milito
Paco 1965:140-141, (Hungara eldono), p. 1; TS p. 212-213.

Vergilius, Publius Maro (70-19 a. K.)

El "**Eneado**"
(Pl) ***Kvara Kanto***
TS p. 183-196.
(Pl) ***La laŭdo de la terkulturista vivo***
TS p. 181-182.
Unua eklogo
MK 1965:13, p. 98-99; TS p. 178-180.

8.20.22 El la Nederlanda poezio

Gorter, Herman (1864-1927)

El la **"Majo"**
EB p. 299; TS p. 517.

Roland Holst, Henriette (1863-1952)

El la **"Rompiĝintaj koloroj"**
EB p. 300-302; TS p. 518-519.

8.20.23 El la okcitana lingvo

Sordelo Di Goito (Trobadoro en la 13-a jc)

Lamento
MK 1964:9, p. 271; TS p. 293-294; NEK p. 481-482.

8.20.24 El la pola poezio

Mickiewicz, Adam (1798-1855)

Mara silento
LM 1931/149; EB p. 251; Pola Esperantisto 1976:3-4, p. 29; TS p. 485.
Odo al la juneco
EB p. 253-255; TS p. 487-489.
Ŝipveturo
LM 1931/149; EB p. 252; Pola Esperantisto 1976:3-4, p. 29; TS p. 485-486.
Ventego
LM 1931/149; EB p. 252-253; Pola Esperantisto 1976:3-4, p. 29; HV 1980:5, p. 167; TS p. 486.

8.20.25 El la portugala literaturo

Camoes, Luiz Vaz de (1524 ?-1580)

El La **"Luziadoj"**
III. Kanto
EB p. 75-81; TS p. 314-319.
Soneto (Birdeto milda).
EB p. 81; TS p. 319.

8.20.26 El la rumana poezio

Alecsandri, Vasile (1821-1890)

Dojno
EB p. 239; TS p. 477-478.
Ŝafideto
EB p. 241-242; TS p. 479-480.
Vintro
EB p. 240; TS p. 478.

Cosbuc, George (1866-1918)

Kanto de ŝpinilo
EB p. 248-250; TS p. 484-485.

Eminescu, Mihai (1850-1889)

La stelo
EB p. 143; NP 1964:3, p. 96; Paco 1964:133, (Hungara eldono), p. 10; TS p. 481-482.
Nokto
EB p. 245; Esperanto 1931/166; TS p. 482.
Sola sopir' de l' sin'
EB p. 246-247; TS p. 483.
Sopiro
EB p. 244; Paco 1964:133, (Hungara eldono), p. 10; TS p. 482.

Popolkantoj
Ho turteto senkonsola
LM 1924/61; EB p. 237-238; TS p. 477.
Kiu scias
LM 1922/19; EB p. 237; TS p. 476; E-aboco p. 143.

8.20.27 El la rusa poezio

Lermontov, Mihail Jurjeviĉ (1814-1841)
La profeto
EB p. 168-169; TS p. 426.

Majakovskij, Vladimir Vladimiroviĉ (1893-1930)
Per plena voĉo
NLR 3. 1957:1, (13), p. 20-26; TS p. 542-547.

Puŝkin, Aleksandr Sergejeviĉ (1799-1837)
Anĉaro
Esperanto 1956/118; 1960/7; NLR 3, 1957:1, (13), p. 2-3; MZ p. 65-66; TS p. 415-416.
Arion
LM 1949/99. (K. Stelov).
Al la dekabristoj en Siberio
LM 1949/99. (K. Stelov).
Al grekino
LM 1949/99. (K. Stelov).
Droninto
LM 1948/71; TS p. 422-424. (Kun A. Lavrov).
La diabloj
NLR 3. 1957:1, (13), p. 3-5; HV 1981:5, p. 73; TS p. 416-417.
La eĥo
LM 1949/99. (K. Stelov); OD p. 166; HV 1981:1, p. 9; TS p. 425.
La husaro
NLR 2. 1956:2, (8), p. 43-46; TS 419-422.

Letero de Tatjana al Anjegin
EB p. 165-167; BI.K p. 98-100; BI 1976:10, p. 1-2; ESZPERANTÓ/E p. 261; TS p. 414-415.
Mia monumento
LM 1949/103. (K. Stelov).
Sovaĝa plezuro
LM 1949/100. (K. Stelov).
Sur la strato de tumulto bruaj
NLR 3. 1957:1, (13), p. 40; TS p. 418.
Vintra vespero
LM 1949/101. (K. Stelov).

8.20.28 El la serba poezio

Duĉic, Jovan (1871-1943)

Suko
LM 1932/91; TS p. 523.

8.20.29 El la sveda poezio

Strindberg, Johan August (1849-1912)

Kio do? Kiu do?
EB p. 280-283; TS p. 504-506.

8.20.30 El Vjetnamio

Te Hanh (1921-)

Sciigo el Suda Vjetnamio
Paco 1969:12, (Hungara eldono), p. 4; TS p. 562; vd en la 1-a vol. p. 52; ĉi-libre p. 134.

Luu Trong Lu (1911-)

Ankoraŭ ŝvelas odoroj
HV 1968:4, p. 17; TS p. 561.

Nguyen Thi Li (Mankas indikoj)

Kanto pri An-Khanh
Paco 1969:182, (Hungara eldono), p. 4.

***

(93) La poemtitoloj estas listigitaj laŭ alfabeta ordo kaj aperdato. La modifitaj titoloj estas apartigitaj per oblikvaj strekoj. Sur la unua loko staras la titolo probable pli konata. Piednotoj, referencoj, literoj en krampoj donas precizajn informojn pri la unuopaj eroj: temas pri postlasita, premiita, pseŭdonima, analizita, ktp. poemoj.

(94) I. H. Krestanov, kompilinto de la BULGARA ANTOLOGIO ne signis la nomojn de la tradukantoj. Hodiaŭ – post 75 jaroj – oni ne eblas identigi, kiujn pecojn tradukis, aŭ nur reviziis K. Kalocsay. Tial mi listigis nur tiujn poemojn, kiuj sendube estas lia traduko.

(95) Diversaŭtorajn tradukojn de la poemo pritraktas W. Solchbacher (AEM 1958:marto-junio, p. 48-49).

(96) Rimarkoj de Kalocsay pri la traduko de la poemo (HE 1971:8, p. 3).

(97) En EPĈ (1996:11, p. 14-15) R. Chevallier pritraktas la tradukojn de M. Pagnier, A. Grabowski, kaj K. Kalocsay, antaŭe analizita de P. Janton en sia verko: "L' ESPERANTO" (Presses universitaires de France).

(98) La poemo en hungara traduko de Kalocsay aperis en IN MEMORIAM p. 44.

(99) La *Wanderns Nachtlied* (Noktokanto de l' migranto) estas unu el la plej konata kanto de Goethe. Kalocsay tradukis ĝin en du variantoj aperigitaj en Literatura Mondo (1924/193) sub titoloj: *Alia; Vesperkanto de l' migrulo.* Ambaŭ represiĝis en ETERNA BUKEDO, respektive la *Alia* en tralaborita formo sub titolo: *Simila.*
En Oomoto (1970:julio-aŭgusto) sub titolo *La vesperkanto de Goethe* Kalocsay pritraktas la nefacile tradukeblan kanton, prezentante sian novan tradukon, la kvaran.
G. Waringhien en KAJ LA CETER' p. 159-162 analizas la diversaŭtorajn tradukojn.

(1oo) En Esperanto Aktuell (1999:6, p. 8-9) aperis por komparo la *Elfkönig* de Goethe en Esperanta traduko de Grabowski kaj Kalocsay.

(101) La poemtradukon de Kalocsay sub titolo *Dignon!* parodias Rosa Meier en Pirato 1935: septembro, p. 148.

(102) E. Borsboom komparas la tradukon de Kalocsay kun la traduko de De Wahl (KEG 1971:julio-aŭgusto, p. 106)

(103) E. Borsboom komparas la tradukon de Kalocsay kun la traduko de Meier. (KEG 1971:julio-aŭgusto, p. 106).

(104) G. Waringhien en Literatura Mondo (1932/38) kaj en ESEOJ I. p. 64-77; E. Lapenna en Fonto (1995: 173, p. 24-26) pritraktas la diversaŭtorajn tradukojn de la poemo.

(105) Premiita en la IX-aj Internaciaj Floraj Ludoj en Manresa.

(106), (107), (108) En la konkurso ĉe Literatura Mondo (1936) pri traduko de kantotekstoj gajnis la unuan premion.

(109) La poemon kaj la tradukojn pritraktas Mikami teruo en Nica Literatura Revuo (Sepa jaro. 1961:37, p. 13-14) kaj en poemo Miyamoto masao samloke, p. 15.

(110) La *Invoko al Venus* en Esperanta traduko de Kalocsay kaj A. Goodheir por komparo. (ESk 1984:134, p. 11-13).

(111) La *Vigilio de Venus* en Esperanta traduko de Kalocsay kaj G. Berveling por komparo. (Fonto 1991:127, p. 23-28).

8.21 POEMTRADUKOJ DE KALOCSAY SUR DISKOJ

En drinkejo

Sceno. Kompilita el la verkoj de J. Baghy kaj el popolkantoj tradukitaj de K. Kalocsay. Kantas M. Sárosi.
Eldonita okaze de la 21-a UK en Budapest, 1929.
His Master's Voice AM 2152, 25 cm. Teksto en Hungara Esperantisto 1961:7, p. 11-14.
Amatinoj, amatinoj dektri estis...
En rozujo naskiĝis mi matene...
Etaj steloj dense brilas vespere...
Jam la foliar' arĝenta...
Jen mia amatin...
Kano brulas, koro brulas...
Pendas kapo de l ' ĉevalid'...
Ruĝa, ruĝa, ruĝa...
Tiom stelojn la ĉiel' ne surtenas...
Tra la stratoj,
tra la stratoj...
Tru, tru' tru'
Venu, envenu, ho viol'...

*

Internacia Fervojista Esperanto-Kongreso

Gramofondisko eldonita de la hungara sekcio de IFEF. Budapest: 1962. Duflanka, 17 cm.
En la programo du tradukoj de Kalocsay. Nome:
Fraŭlmokado
Hungara popolkanto. Muziko de B. Bartók. Kantas la *Knabina Ĥoro de Fervojista Edukinstituto.* Kaposvár.
Lude, petole gajas la kor'
Fragmento el "La Legendo de Sankta Elizabeto". Poemo de O. Roquette. Muziko de F. Liszt. Kantas la *Knabina Ĥoro de la Fervojista Edukinstituto.* Kaposvár.

*

La voĉoj de Prof. D-ro K. Kalocsay(112)

"La Voĉalbumo de Esperanto" 11-12. Tenmori: *Amo Akademio*, 1973. Disko duflanka, monofona, fleksebla 33 rpm. 18 cm. Pretigita laŭ la sonbenda registraĵo de T. Hugimoto en 1969. El siaj tradukoj deklamas Kalocsay du pecojn:
H. Heine: ***Doña Klara.***
Te Hanh: ***Sciigo el Suda Vjetnamio.***

*

Kiso

Tri amkantoj. Komponaĵoj de M. A. Numminen. Espoo, 1975. Duflanka. Monofona fleksebla. 33t/m. 17 cm. Kantas: H. Keinonen kaj T. Taminnen. Akompanas M. Pokella.
Kontribuo de Kalocsay: ***La knabino atendanta*** (Popolkanto el la KANTELATAR II 43).

*

Bukedo el la hungara poezio

Poemoj el la HUNGARA ANTOLOGIO. Red. V. Benczik. Budapest: Hungaroton 1985. Duflanka. Stereofona. 33t/m. 30 cm. Du diskoj, 44 poemoj. Deklamas elstaraj hungaraj geaktoroj.

Tradukoj de Kalocsay:
Ady, E.: ***Batalo kun la Grandsinjoro.*** Recitas Szabó, K.
Arany, J.: ***Pont-inaŭguro.*** Recitas Berek, K.
Civilizo. Recitas Gera, Z.
Babits, M.: ***Vespera demando.*** Recitas Berek, K.
Balassi, B.: ***Por la laŭdo de limoj.*** Recitas Bánffy, Gy.
Renkontinte Julian jene ŝin salutis. Recitas Wohlmut, I.
Berzsenyi, D.: ***Mia dividparto.*** Recitas Szabó, K.
Csokonai Vitéz, M.: ***Al la Espero.*** Recitas Fülöp, Zs. Vd en la 2-a vol. p. 3-4.
Al rozburĝono. Recitas Herceg, Cs.
La feliĉo. Recitas Keres, E.
Illyés, Gy.: ***Bartók.*** Recitas Berek, K.
Sur la boato de Kharono. Recitas Bánffy, Gy.
József, A.: ***Ĉe Danubo.*** Recitas Szabó, K.
Juhász, Gy.: ***Anna eterna.*** Recitas Fülöp, Zs.
Kassák, L.: ***Metiistoj.*** Recitas Németh, L. Cs.
Kosztolányi, D.: ***Kiel iu, falinta sur la rel'...*** Recitas Papadimitriu, ***A.***
Kölcsey, F.: ***Himno.*** Recitas Berek, K.
Petőfi, S.: ***Eŭropo mutas.*** Recitas Pécsi, I.
Fine de septembro. Recitas Bánffy, Gy.
La poetoj de la XIX. centjaro. Recitas Berek, K.
Penso min ĝenas per ĉagren'. Recitas Fülöp, Zs.
Pilinszky, J.: ***Harbach 1944.*** Recitas Fülöp, Zs.
Radnóti, M.: ***"Razglednica".*** Recitas Bánffy, Gy.
Szabó, L.: ***Sonĝo de Ĝuang Dzi.*** Recitas Papadimitriu, A.
Vajda, J.: ***Memorskribo.*** Recitas Bánffy, Gy.
Post dudek jaroj. Recitas Fülöp, Zs.
Vörösmarty, M.: ***En la Gutenberg-albumon.*** Recitas Berek, K.
La maljuna cigano. Recitas Szabó, K.
Weöres, S.: ***La serenado de Johaĉjo la pupo.*** Muziko de Farkas, F. Kantas Kiss, A. Per piano akompanas Becht, E.
Koko krias jam... Popolkanto. Kantas Kiss, A. per gitaro akompanas Halász, L.

(112) La plenan programon de la disko vd en la 1-a vol. p. 52-53.

8.22 Esenca bibliografio

Kikunobu matuba: *Kalocsay en la traduko de orientaj poezioj.*
NLR 6. 1961:36, p. 225-236.
Su, A.: *Kalocsay kiel tradukisto* (En: *KolomanoKalocsay – La Titano*).
NAER 1963:novembro-decembro, p. 192.
Vajk, V.: *A magyar irodalom nemzetközi nyelven* (La hungara literaturo en internacia lingvo).
Népszava (Popolvoĉo) 1965.ll.03.
Haupenthal, R.: *La tradukisto.* (En: *Senlaca titano de nia parnaso*).
GER 1966:10, p. 98; Dialogo 1976:2, (13), p. 19-22; Eŭropa Esperanto-Revuo 1976:2, p. 5; Horizonto 1976:2, p. 26-27.
Kalocsay, K.: *Egy műfordító emlékezései* (Memoroj de tradukartisto).
EM 1973:10, p. 23-24.
Tófalvi, É.: *Költészetünk eszperantó tolmácsolója* (Interpretisto de nia poezio).
Magyar Hírlap (Hungara Gazeto) 1971.10.15.
Benczik, V.: *Tradukisto.(*En: *La vivoverko de Kalocsay estas nia riĉa, vivanta lingvo).*
Esperanto 1976/48-49; repr. en derE 1976:4, p. 5-7.
Haupenthal, R.: *La interpretisto Kalocsay.*
En: LA KONTRIBUO DE KÁLMÁN KALOCSAY al la ESPERANTA KULTURO. Saarbrücken: Iltis 1978. 16 p. (p. 11-12).
Csiszár, A.: *János vitéz, Lear király és a Zengő világ* (Johano la Brava, Reĝo Lear kaj Tutmonda Sonoro).
Világ és Nyelv (Mondo kaj Lingvo) 1981:5, p. 6-7.
Csiszár, A.: *Skize pri la tradukisto.*
EPr p. 66-71.
Csiszár, A.: *Liaj tradukoj.* (En: *Duobla datreveno de d-ro Kálmán Kalocsay*).
HFM 1986:2, p. 18.
Csiszár, A.: *La traduka verkado.* (En: *Centjara estus jam la koro*).
LF 1991:133, p. 14-16.
Csiszár, A.: *La tradukisto Kalocsay* (En: *El Abaújszántó ĝis la Esperanta Parnaso*).
Fonto 1991:130, p. 5-7.
Haupenthal, R.: *Problemoj de la Kalocsay-filologio.*
IF 1991:3, p. 80-83.
Csiszár, A.: *Kalocsay Kálmán, a műfordító* (Kalocsay Kálmán, la tradukartisto).
IN MEMORIAM p. 34-46.

Notoj kaj referencoj

AD p. 38-39. K. Kalocsay; p.114. H. Vatré; p. 183-184. S. Kamarýt.
NP 1966:3, p. 135. L. Tárkony.
ENKONDUKO p. 22-24. W. Auld.
Fonto 1999:220, p. 6. G. Berveling.

UZITAJ MALLONGIGOJ

[ ]	Ĝin ve vidis la redaktoro
/	Montras varianton
AD	ARĜENTA DUOPO. Jubilea libro pri J. Baghy kaj K. Kalocsay. Budapest: Literatura Mondo 1937. Du volumoj. 327 p. + 34 p. muziknotoj.
AEM	American Esperanto-Magazine
AER	Aŭstria Esperanto-Revuo
BA	BULGARA ANTOLOGIO. Kompilis I. H. Krestanov. Sofia 1925. 248 p.
BE	Bulgara Esperantisto.
BENY	J. Baghy: ESZPERANTÓ NYELVKÖNYV. Budapest: Tankönyvkiadó 1965. 199 p.
BI	Budapeŝta Informilo
BG	Bibliografia Gazeto
BLK	BAZA LITERATURA KRESTOMATIO. Red. V. Benczik. Budapest: HEA 1979. 261 p.
Boletín	Boletín de Federación Española de Esperanto
BrE	Brita Esperantisto, La
Bulteno (HEK)	Cirkulero de la Hungara Esperanto-Konsilantaro. Budapest.
derE	der Esperantist
DPr	DEK PRELEGOJ de K. Kalocsay. Editoris A. Csiszár. Budapest: HEA 1985. 126 p.
E-aboco	ESPERANTO de la aboco ĝis la supera grado. O. Haszpra. Budapest: HEA 1998. 280 p.
EB	ETERNA BUKEDO (vd p. 56)
EF	Esperanta Finnlando
ELL	ESPERANTA LEGOLIBRO. E. Migliorini. Itala Instituto de Esperanto. 256 p. (5-a eld.)
EM	Eszperantó Magazin (Budapest)

ENKONDUKO ENKONDUKO EN LA ORIGINALAN LITERATURON DE ESPERANTO. W. Auld. Saarbrücken: A. E. Iltis 1979. 101 p.

ENY/2 ESZPERANTÓ NYELVKÖNYV. I. Szerdahelyi. Budapest: Tankönyvkiadó 1968. 277 p.

EPr ELEKTITAJ PRELEGOJ de la 23-a Somera Esperanto-Universitato, 1985. Gyula. (Hungario). Red. Zs. Gyarmathy. Gyula: Teritoria Esperanto-Komitato 1985. 75 p.

EPĈ El Popola Ĉinio

EPE Eŭropa Poezio en Esperanto (Budapest)

ErPo EROTIKA POEZIO en ESPERANTO. Kunmetis B. A. Zozulja. Rostov Don: Verda Kukolo 1997. 22 p.

E-S Esperantisto Slovaka

ESEOJ I. ESEOJ I. Beletro. G. Waringhien. La Laguna: J. Régulo 1956. 232 p.

ESk Esperanto en Skotlando

ESZPERANTÓ/E ESZPERANTÓ. Enkonduko en lingvo-studadon kun ekzercaro. I. Szerdahelyi. Budapest: Tankönyvkiadó 1972. 307 p.

FE Franca Esperantisto

FdM FLOROJ de l' MALBONO (vd p. 66)

(GDR) Germana Demokratia Respubliko

GE Germana Esperantisto

GEMOJ GEMOJ de la HUNGARA POPOLMUZIKO. Red. J. Lukács. Budapest: Esperanto Grupo de la Hungara Nacia Asocio ĉ. 1929. 13 p.

GER Germana Esperanto-Revuo

HA/1; HA/2 HUNGARA ANTOLOGIO (vd p. 48)

HdE Heroldo de Esperanto

HE Hungara Esperantisto

HEA Hungara Esperanto-Asocio/Hungaria Esperanto-Asocio

HESL Hungaria Esperantista Societo Laborista

HFM Hungara Fervojista Mondo

HH Hungara Heroldo

HŜkPK HUNGARAJ ŜLAGROJ kaj POPOLKANTOJ en ESPERANTO. Budapest: Hungara Esperanto-Junularo 1967. 15 p.

HUNDBAZARO HUNDBAZARO. 33 hungaraj infan-poemoj en Esperanto. Red. P. A. Rados. Budapest: Hungara Esperanto-Asocio 1979. 68 p.

HV Hungara Vivo

IA ITALA ANTOLOGIO. (XIII-a – XIX-a jc) Red. G. Azzi. Milano: Cooperativa Editoriale Esperanto 1987. 477 p.

IF Iltis Forumo

IFL Internaciaj Floraj Ludoj

IK Internacia Kulturo

IL International Language

ILF Internacia Literatura Forumo

IN MEMORIAM IN MEMORIAM – DR. KALOCSAY KÁLMÁN. A. Csiszár. Grandparte hungarlingva memorlibro. Budapest: Amika Societo de d-ro Kálmán Kalocsay 1994. 100 p. Kun ilustraĵoj.

JA Juna Amiko

(k) Kanto

KAJ LA CETER' KAJ LA CETER' — NUR LITERATURO. Eseoj. G. Waringhien. Antwerpen/La Laguna: TK/Stafeto 1983. 350 p.

KAL-ĈI Dokumentaro Tiel baptis Kalocsay la komunan kolektaĵon: Kalocsay-Csiszár. Ĝi entenas la komencliterojn de la du familiaj nomoj; Kalĉi estas karesnomo de Kálmán; kaj iom kripligita formo de la familia nomo Kalocsay, uzita fare de lernejaj kamaradoj.

KEG Komuna Esperanto-Gazeto

KHS KANTAS LA HUNGARA SKOLTO. Hungaraj kaj skoltaj kantoj en Esperanto. Kompilis Esperanto-studrondo de Hungara Skolta Asocio. Budapest: Presejo de Szalay 1933. 40 p.

KK KANTANTA KAMPARO (vd p. 32)

KkR KANTOJ kaj ROMANCOJ (vd p. 75)

KONATIĜU KONATIĜU KUN NI! Katalogo de Literatura Mondo 1931.

LA KONTRIBUO	LA KONTRIBUO de Kálmán Kalocsay al la Esperanta kulturo. R. Haupenthal. Lelystadt: Vulpo 1978. 16 p.
La Prefikso...	La Prefikso MAL- kaj la Neologismoj en pluraj vers-tradukoj de Kalocsay. H, Vatré. Iltis Forumo 1989:2, p. 43-49.
LE	La Espero
LF	Literatura Foiro
LkA	LIBERO kaj AMO (vd p. 52)
LL	Lingvo-Libro
LM	Literatura Mondo
LP	LA PROFETO. Paĝoj el la Hungara Laborist-tendenca Belliteraturo. Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 1934.
LSS	La Suda Stelo
MdĈ	LA MORTO DE L' ĈIELARKO. Elektitaj poemoj kaj artikoloj de E. Ady. Red. V. Benczik. Budapest: HEA 1977. 87 p.
MK	Monda Kulturo
ML	MINI-LIBRO (vd p. 51)
MZ	MEMORLIBRO pri la ZAMENHOF-JARO. Red. I. Lapenna. Universala Esperanto-Asocio 1960. 104 p. + 16 bildopaĝoj.
NAER	Nordamerika Esperanto-Revuo, La
NB	Nuntempa Bulgario
NE	Nederlanda Esperantisto
NEK	NOVA ESPERANTA KRESTOMATIO. Red. W. Auld. Rotterdam: UEA 1991. 509 p.
NE NUR	NE NUR LETEROJ DE PLUMAMIKOJ. M. Boulton. Malmö: Eldona Societo Esperanto. 1984. 64 p.
NK	NI KANTU! (vd p. 34)
NLR	Nica Literatura Revuo, La
NP	Norda Prismo
OD	ORA DUOPO. Jubilea libro pri J. Baghy kaj K. Kalocsay. Budapest: HEA 1966. 184 p.

PAĜO	DE PAĜO AL PAĜO. Literaturaj profiloj. L. Totsche/Tárkony. Budapest: Literatura Mondo 1932. 121 p.
(Pl)	Postlasaĵo (Postmorte aperintaj verkoj de Kalocsay)
PLB (1)	POEMARO DE LI BAI (1) Komp. Shi Chengtai. Riveroj 1997. 141 p.
REI	Revuo – Esperanto Internacia
SA	Svisa Antologio. Red. A. Baur. Budapest: Literatura Mondo 1939. 540 p.
SH-R	VI-a Sudhungarlanda Renkontiĝo. Szeged. 1957. 48 p.
SKIZO	SKIZO PRI LA ESPERANTA LITERATURO. V. Novobilský Opava: Esperanto-Junularo ĉe Domo de Kulturo en Opava. 1956. 74 p.
TBE	The British Esperantist
TK	TURISTA KANTARO. Red. É. Farkas-Tatár kaj T. Kereszthegyi. Pécs 1978. 84 p.
TS	TUTMONDA SONORO (vd p. 81)
UN	URBORANDA NOKTO. Elektitaj poemoj de A. József. Red. V. Benczik. Budapest: HEA 1986. 48 p.
UTAM	UTAM A VILÁGBAN/MI VIZITIS MIAN FARMON. Antologio el la Esperanta Literaturo. Red. M. Gergely. Budapest: Európa Kiadó 1987. 304 p.
VERSOJN	VERSOJN ONI NE AĈETAS. Postlasitaj poemoj de K. Kalocsay. Kun studoj de A. Csiszár kaj G. Silfer. Antaŭparolo de H. Mayer. Editoris A. Csiszár. Vieno: Pro Esperanto 1992. 64 p.
VkM	VERSOJ kaj MELODIOJ. Muzikkajero. Poemoj de Kalocsay kun muziknotoj. Kompilis A. Csiszár. Budapest: KAL-ĈI Dokumentaro 1997. 86 p.
VNY	Világ és Nyelv
VNYÉ	Világ és Nyelv Évkönyve (Jarlibro de Világ és Nyelv)
VS	Verda Stelo
VV	Verda Vojo

INDEKSO DE PERSONOJ

En tiu ĉi indekso la nomoj ests ordigitaj laŭ la simplaj literoj de la Esperanta kaj latina alfabetoj, sen konsidero pri nacilingvaj supersignoj.

Abbondio, V. 117
Abu Ali Ibn Sina 85
Ady, E. 4, 66, 135, 140
Aerse, S. 74, 77
Ahlrén, A. 71, 74
Ahn Aton faraono 88
Ajskhylos 108
Akahito 121
Alecsandri, V. 131
Alkajos 108
Alighieri, D. 1, 60-65, 117
Allardyce, N. 69
Altenburger, A. 44
Ambrosius, A. 124
Ammianos 108
Anakreon 109
Angiolieri C. 117
Antipatros S. 109
Anyte 109
Áprily, L. 6
Aragon, L. 90
Arany, J. 5, 18, 135
Archilochos 109
Argensola, B. L. de 116
Aristofanes 110
Arnault A. V. 90
Asklepiades 110
Auld, W. 46, 55, 64, 68, 71, 74, 77, 83, 136, 138, 140
Ausonius, D. M. 124
Azzi, A. 139
Babits, M. 6, 48, 135
Baghy, J. 1, 44, 46, 48, 134, 137, 140
Bakhylides 110
Balassi, B. 7, 135
Balkányi, P. 46, 50
Bánffy, Gy. 135
Bánky, R. 41
Bárczi, G. 44
Bari, K. 7
Barna, Z. 36
Barta, St. 58
Bartók, B. 134
Bartos, E. 42
Baŝoo 123
Baudelaire, Ch. 1, 56, 66-68, 81, 90
Bauer, A. 63, 141

Becht, E. 135
Bécquer, G. A. 115
Benczik, V. 37, 48, 55, 74, 81, 83, 134, 136, 137, 140, 141
Benjámin, L. 7
Belmont, L. (ps. de Blumenthal, L.) 56-57, 75
Beniczká/ky, É. 20, 47
Beöthy, L. 7
Berek, K. 135
Berger, J. F. 71
Berveling, G. 133/a, 136
Bessenyei, T. 3
Berzsenyi, D. 7, 135
Biehler, d-ro fil. 50, 57
Bion 110
Blanke, D. 55, 77, 80, 83
Bleier, V. 34-36
Bodó, K. 36, 48
Boethius, A. M. S. 124
Borsboom, E. 77, 133/a
Boulton, M. 50, 140
Brenda 64, 68
Briggs, L. 72
Browning, R. 84
Byron, G. G. N. 84
Camoes, L. V. de 131
Carducci, G. 56, 81, 117
Carlevaro, T. 55
Carlsson, M. 66-67
Capp, C. D. A. 55
Catullos, G. V. 124
Chaucer, G. 84
Chénier, A. M. 94
Chevallier, R. 133/a
Chiesa, F. 118
Cino Da Pistoia 118
Claudianus, Claudius 125
Conterno-Guglielminetti, C. 63-64
Cool, J. 63
Corneille, P. 95
Cosbus, G. 132
Cseh, A. 28
Csokonai Vitéz, M. 7, 135
Csoóri, S. 8
Couvenberg, F. 46
Curajuki 121
Ĉilingorov,V. 86
Dalmady, V. 8
Damaskios, Filosofos 110
Dankó, P. 32
D'annunzio, G. 118
Dáo anh Kha 17

Daumier, H. 94
De Amicis 118
Degenkamp, G. J. 46
Diego, F. de 77, 80
Diofanes Myrinajos 110
Dratwer, I. 74
Dresen, H. 50, 66-67
Du Bellay, J. 95
Dubravszky, L. 36
Duĉic, J. 133
Dutka, Á. 8
Endrődi, B. 8
Endrődi, S. 8, 31, 32
Eminescu, M. 132
Ennius, Q. 125
Euripides 110
Falu, T. 8
Farkas, F. 135
Farkas-Tatár, É. 141
Fejes, M. 47
Fenyvesi, E. 59
Fiedler, R. 52
Filippos 110
Foote, A. D. 71
Fortunatus, V. H. C. 125
Francisko de Assisi 118
Fuchs, E/J. 15, 52
Fülöp, Zs. 135
Füst, M. 8
Gábor, M. 55
Galla, E. 42
Garai, G. 8
Gautier, T. 95
Ĝelleleddin Rumi 85
Gellért, O. 9
Gergely, M. 46, 141
Giorgi, A. de' 63
Goethe, J. W. 58-59, 81, 98, 133/a
Goothier, A. 133/a
Góngora Y Argote, L. 116
Gorter, H. 131
Grabowski, A. 1, 56, 133/a
Gregor, D. B. 71, 74, 80
Gulyás, P. 9
Gyarmathy, Zs. 138
Halász, L. 135
Halka, L. 48, 62
Händel, G. F. 108
Harlov, D. 83
Hartley, J. 66
Hartog, J. 63

Haszpra, O. 137
Haupenthal, R. 23, 46, 64 77, 83, 136, 140
Heine, H. 1, 56, 75-77, 98, 134
Heltai, J. 41
Herceg, Cs. 135
Hérédia, J. M. 95
Hervé, N. 95
Hidejoŝi 123
Hitomaro 121
Holló, E. 9
Hoog, H. A. 71
Horatius, Q. F. 126
Hugimoto, t. 134
Huĵiuara no hirocugu 121
Hugo, V. 95
Iejaŝu 123
Ibykos 110
Ignotus 9
Illyés, Gy. 9, 135
Iltis, A. E. 58, 59, 64, 68, 138
Imbán 6
Jakamoĉi 121
Jáki, F. 55
Jakobsen, S. A. 77
Janton, P. 133/a
Janus Pannonius 126
Jaschik, Á. 37
Jékely, Z. 9
Jobbágy, K. 9
Jooŝoo 123
József, A. 10, 135, 141
József, J. 10
Juhász, Gy. 10, 51, 135
Julianus Ajgiptios 111
Jung, T. 68
Juvenalis, J. J. 127
Ĵaumotte, M. 63
Kabe 1
Kacsó, P. 41
Kakei 123
Kalidasa 115
Kalimakhos 111
Kamarýt, S. 42, 136
Kanaloŝŝy-Lefler, F. 75
Karczag, Gy. 50
Karavelov, L. 86
Karinthy, F. 11
Kassák, L. 11, 135
Katona, J. 11
Keats, J. 84
Keinonen, H. 134

Kereszthegyi, T. 141
Keres, E. 135
Kibino 122
Kikaku 123
Kikunobu Matuba 57, 83, 136
Király, L. 33
Kiss, A. 135
Kiss, J. 11
Kjorai 123
Kock, E. de 74
Kofman, A. 75
Kökény, L 42, 46-47, 55
Kölcsey, F. 12, 135
Komját, A. 12
Kong-Fu-Ce 87
Kónya, L. 12
Korotkieviĉ, G. 55
Kosztolányi, D. 12, 49, 135
Kovaĉev, J. 86,
Krestanov, I. H. 86, 133/a, 137
Kürenberg von 107
Ladányi, M. 13
Lamartine, A. de 96
Lao-Ce 87
Lapenna, E. 50, 133/a
Lapenna, I. 140
Lavrov, A. 132
Leconte De Lisle, Ch. M. 96
Lenau, N. 107
Lengyel, J. 13
Lengyel, P. 42
Leonidas 111
Leopardi, G. 81, 119
Lermontov M. J. 132
Li Naixi 37
Liszt, F. 134
Lister, D. 83
Li Taj-Po (ps.: Li Bai) 88, 141
Lock, N. 77
Loti, P. 47
Lovászy, K. 13
Lucanus, M. A. 127
Lucretius, T. C. 127
Lukács, J. 138
Lukianus 111
Lukillius 111
Luu Trong Lu 133
Madách, I. 1, 3, 13, 43-47, 70
Majakovskij, V. V. 132
Mao Zedong 88
Marich, Á. 52

Markovits, Gy. 36
Martialis, M. V. 127
Martin, R. 71
Mátyás, I. 3
Maura, G. E. (ps. de Waringhien, G.) 115
Medici, L. de 119
Mayer, H. 141
Meier, R. 133/a
Meleagros 111
Meng Ce 88
Merton, M. M. 42
Mezei, A. 13
Mickiewicz, A. 131
Micune 122
Migliorini, E. 62-63,137
Mihajlovski, S. 86
Mihalkov, G. 42, 50, 71
Mikami teruo (ps. de Nakamura t.) 133/a
Milton, J. 84
Mimnermos 112
Minor, K. 57
Miyamoto masao 84, 133/a
Mora, G. 74
Móricz, Zs. 14
Moritake 123
Mo Ti 88
Musset, A. de 96
Naevius 128
Nagy, J. K. 46, 47.
Nagy, L. 14
Nagy, Z. 14
Nakamura, tauzo (ps.: Teruo Mikami) 74
Namatianus, C. R. 128
Narihira 122
Negri, A. 119
Nerval, G. de 96
Nervi, M. 63
Nijoo 122
Nobunaga 123
Novobilský, V. 57, 64, 141
Princino Nukata 121
Núñez-Dubús 68
Numinnen, M. A. 134
Okura 121
Orosz, L. 41
Ovidius, P. N. 128
Pagnier, M. 133/a
Palladas 112
Papadimitriu, A. 135
Pardi, A. 14

Parmenion 112
Pascoli, G. 119
Pastonchi, F. 119
Paulus Silentarios 112
Pécsi, I. 135
Petőfi, S. 1, 3, 14, 31, 37- 38, 41-42, 52- 55, 56, 75, 135
Petrarka, F. 120
Petronius Arbiter, G. 129
Piĉ, K. 68
Pilinszky, J. 20, 135
Pillath, F. 75
Pisoni, G. 83
Platen, A. von 107
Plautus, T. M. 129
Po Cü-Ji (ps. de Bai Juyi) 88
Poe, E. A. 81, 84
Pokella, M. 134
Poliziano, A. 120
Pontedora, C. 74
Pottier, E. 96
Princz, O. 73
Propertius, S. 129
Prudentius, A. C. 130
Pumpr, T. 65
Publilius Syrus 130
Puŝkin, A. S. 132
Quirke, J. F. 74
Radó, Gy. 53, 55
Radnóti, M. 20, 135
Rados, P. A. 139
Raffaelo, S. 120
Ragnarsson, B. 42, 68, 81-82
Rajczi/y, R. 52
Rakitin, N. 86
Rákos, S. 20
Régulo-Pérez, J. 66-67, 72, 75-76, 78, 138
Reviczky, Gy. 20
Richardson, D. B. 68
Rimbaud, A. 96
Roland Holst, H. 131
Ronsard, P. 96
Rossetti, R. 42, 57
Rossi, N. 55
Roquette, O. 107, 134
Rudnay, G. 20
Rufinos 112
Rutebeuf 96
Reĝo Salomono 115
Sándor B. 37-38
Sárosi, M. 134
Sapfo 113

Schaap, J. 75
Schatz, R. 44
Schiller, F. 107
Schwartz, R. 71
Semper, J. 89
Setälä, V. 46
Shakespeare, W. 1, 56, 69-71, 72-74, 78-80, 84
Shelley, P. B. 85
Shi Cheng 42, 141
Sidonius, A. 130
Sík, S. 20
Silfer, G. 60, 63, 141
Simon, I. 20
Simonides 113
Sofokles 113
Solon 114
Solzbacher, W. 63, 68, 133/a
Sordelo Di Goito 131
Sőtér, I. 43
Spenser, E. 81, 85
Sprock, A. 74
Statius, P. P. 130
Stechetti, L. 120
Strauss, J. 108
Strindberg, J. A. 133
Stroele, G. 42, 46, 57
Sturmer, K. R. C. (ps.: Kenelm Robinson) 50
Sulpicia 130
Szabados, G. 21
Szabó, K. 135
Szabó, L. 21, 135
Szabolcska, M. 21, 31
Szakasits, Á. 34
Szalay, S. 138
Szántó, Gy. 51
Szathmári, S. 46, 50, 64, 82, 83
Szécsi, M. 21
Székely, S. 47
Szép, E. 21
Szerdahelyi, I. 138
Szilágyi, F. 42, 46, 48, 71
Szilvási, L. 42
Su, A. 57, 71, 83, 136
Sulpica 130
Sun Yong 38, 52
Tadamine 122
Tagore, R. 115
Tahito 121
Takács, J. 50
Takahaŝi no Muŝimaro 121
Taminnen, T. 134

Tárkony/Totsche, L. 36, 46-47, 48-49, 57, 66-67, 90, 136, 141
Te Hanh 133, 134
Tennyson, A. 85
Teresa de Avila, Sankta 116
Theodorides 114
Theognis 114
Theokritos 114
Thi Li Nguyen 133
Thorsen, P. 66, 68
Tibullus A. 130
Timon 114
Tófalvi, É. 136
Tonkin, H. 71, 74
Tomoroni 122
Tóth. Á. 21
Trajanov, T. 86
Turzo, P. 32
Under, M. 89
Váci, M. 22
Vajda J. 22, 135
Vajk, V. 136
Van-sing 42
Várnai, Zs. 22
Vatré, H. 42, 47, 55, 57, 64, 66-68, 71, 80, 83, 136, 140
Vazov, I. 87
Vega Carpio, F. L. de 116
Veliĉkov, K. 87
Venture, A. 50
Vergilius, P. M. 60, 130
Verhaeren, É. 97
Verlaine, P. 2 , 56, 97
Vihar, B. 22
Villon, F. 97
Vogelweide, W. von 107
Vörösmarty, M. 22, 31, 135
Vrchlický, J. 87
Vulpius, K. 58
Wahl, E. de 75, 133/a
Wagner, R. 118
Waringhien, G. 1, 42, 50, 57, 59, 60, 62-63, 66-68, 71, 74, 75-76, 77, 83, 133/a, 138-139
Weöres, S. 23, 135
Wolmuth, I. 135
Würz, Á. 37
Zaletov, G. 71
Zamenhof, L. L. 1, 58, 67, 69-70, 75
Zichy, M. 43
Zilah, E. 50
Zoppi, G. 120
Zozulja, B. A. 138

ENHAVTABELO

ANTAŬPAROLOJ:
al la 1-a volumo
al la 2-a volumo
al la 3-a volumo

ĈAPITRO 8
LA POEMTRADUKINTO

8.1	ENKONDUKO	1
8.1.1	La traduko al Esperanto (I. Mátyás interparolis kun Kalocsay. Elhungarigis T. Bessenyei)	3
8.2	TRADUKOJ EL LA HUNGARA POEZIO (Listo)	4
8.3	TRADUKINTO DE HUNGARAJ POPOLKANTOJ	24
8.3.1	Tradukitaj kantoj (Listo)	25
8.4	KANTANTA KAMPARO (Librokonigo)	32
8.4.1	Bibliografio	33
8.5	NI KANTU (Librokonigo)	34
8.5.0	Persekutita poezio (Eltiraĵo el la kriminala proceso kontraŭ V. Bleier. Elhungarigis L. Dubravszky)	35
8.5.1	Bibliografio	36
8.6	JOHANO LA BRAVA (Librokonigo)	37
	Diras ĉi roz'... (Kantotraduko de Kalocsay)	41
8.6.1	Esenca bibliografio	42
8.6.1.0	Notoj kaj referencoj	42
8.7	LA TRAGEDIO DE L' HOMO (Librokonigo)	43
8.7.1	Esenca bibliografio	46
8.7.1.0	Notoj kaj referencoj	47
8.8	HUNGARA ANTOLOGIO (Librokonigo)	48
8.8.1	Esenca bibliografio	50
8.8.1.0	Notoj kaj referencoj	50
8.8.2	VERSEK – POEMOJ. Hungaraj–Esperantaj (Librokonigo)	51
	Milyen volt... Kia estis... (Poemo de Gy. Juhász en trad. de Kalocsay)	51
8.9	LIBERO kaj AMO (Librokonigo)	52
8.9.1	Esenca bibliografio	55
8.9.1.0	Notoj kaj referencoj	55

8.10 TRADUKINTO EL LA MONDLITERATURO

8.ll	ETERNA BUKEDO (Librokonigo)	56
8.11.1	Esenca bibliografio	57
8.11.1.0	Notoj kaj referencoj	57
8.12	ROMAJ ELEGIOJ – LA TAGLIBRO (Librokonigo de E. Fenyvesi)	58
8.12.1	Bibliografio	59
8.13	INFERO (Librokonigo)	60
8.13.1	Esenca bibliografio	63
8.13.1	Notoj kaj referencoj	64
8.13.2	*Super la Infero de Dante* (Poemo de T. Pumpr)	65
8.14	LA FLOROJ DE L' MALBONO (Librokonigo)	66
8.14.1	Esenca bibliografio	68
8.14.1.0	Notoj kaj referencoj	68
8.15	REĜO LEAR (Librokonigo de R. Rossetti)	69
8.15.1	Esenca bibliografio	71
8.15.1.0	Notoj kaj referencoj	71
8.16	SOMERMEZNOKTA SONĜO (Librokonigo de O. Princz)	72
8.16.1	Esenca bibliografio	74
8.16.1.0	Notoj kaj referencoj	74
8.17	KANTOJ KAJ ROMANCOJ (Librokonigo)	75
8.17.1	Esenca bibliografio	77
8.17.1.0	Notoj kaj referencoj	77
8.18	LA TEMPESTO (Librokonigo)	78
8.18.1	Esenca bibliografio	80
8.18.1.0	Notoj kaj referencoj	80
8.19	TUTMONDA SONORO (Librokonigo)	81
8.19.1	Esenca bibliografio	83
8.19.1.0	Notoj kaj referencoj	83

8.20 POEMTRADUKOJ EL LA MONDLITERATURO

8.20.1	El la angla poezio	84
8.20.2	El la araba kaj persa literaturoj	85
8.20.3	El asiriaj – Babiloniaj tekstoj	85
8.20.4	El la bulgara poezio	86
8.20.5	El la ĉeĥa poezio	87
8.20.6	El la ĉina literaturo	87
8.20.7	El la dana literaturo	88
8.20.8	El praegiptaj tekstoj	88
8.20.9	El ejro-kelta tekstoj	89
8.20.10	El la estona poezio	89

8.20.11 El la finna litereturo 89
8.20.12 El la flandra poezio 90
8.20.13 El la franca poezio 90
8.20.14 El la germana literaturo 98
8.20.15 El la malnovgreka literaturo 108
8.20.16 El hebreaj tekstoj 115
8.20.17 El la hinda literaturo 115
8.20.18 El la hispana literaturo 115
8.20.19 El la itala poezio 117
8.20.20 El la japana literaturo 121
8.20.21 El la latina literaturo 124
8.20.22 El la Nederlanda poezio 131
8.20.23 El la okcitana poezio 131
8.20.24 El la pola poezio 131
8.20.25 El la portugala literaturo 131
8.20.26 El la rumana poezio 131
8.20.27 El la rusa poezio 132
8.20.28 El la serba poezio 133
8.20.29 El la sveda poezio 133
8.20.30 El Vjetnama poezio 133

Piednotoj al la poemlisto 133/a

8.21 Poemtradukoj de Kalocsay sur diskoj 134
8.22 Esenca bibliografio pri la tradukisto Kalocsay 136

UZITAJ MALLONGIGOJ 137
INDEKSO DE PERSONOJ 142
ENHAVTABELO 151

Mi ploris dum la dormo (Poemo de Heine, en traduko de Kalocsay) Sur la posta kovrilo

MI PLORIS DUM LA DORMO

Mi ploris dum la dormo,
Mi sonĝis: vi kuŝas sub ter'.
Vekiĝis mi, tra la vangoj
Ruliĝis larm' de sufer'.

Mi ploris dum la dormo,
Mi sonĝis: vi lasis min for.
Vekiĝis, sidis mi longe
En maldolĉega plor'.

Mi ploris dum la dormo,
Mi sonĝis: vi amas min plu...
Vekiĝis mi, kaj jen eĉ nun
Ne ĉesas larmoflu'.

(H. Heine: Lirika intermezo 30)